కష్టాలు తీరేదెలా ? ధరలు తగ్గేదెలా? ?

మార్కెట్టులో మాట వినేదెవరు?
ఈ బుట్టలో కూరలేసేదెవరు ?
'భజరంగ' తక్కెడ బ్రతుకు తెలిసేదెలా?
బజారులో భయం తగ్గేదెలా ?
కాకరకాయలు కొర కొర చూస్తోంది.
గుమ్మడేమో గుంభనంగా వుంది
పొట్లకాయ పళ్లికిలిస్తోంది
కొనేదెలా? వీటి సిగతరగ! వీటిని తినేదెలా ?
మునగకాయలుకొని మూడు నెల్లయింది.
మామిడి పచ్చడికై మొఖం మొత్తింది.
వంకాయ తాళింపు వచ్చేదెలా ?
మెధవ పచ్చడి మెతుకులు తప్పేదెలా ?
ఎర్రటి టమోటా ఎప్పుడిలా నవ్వితే
పేరాశతోడ పెదవి విప్పి అడిగితే
ఆహాఁ—అని కిలో రెండు రూపాయలని
బిగ్గరగా అర్చి నా సిగ్గు బుగ్గిచేశాడు.
కోరిక తీరేదెలా ? నా ఆశ నెరవేరేదెలా ?
చిక్కుడు పొట్టను చటుక్కున విర్చి
నా సామి-బెండను ముక్కలు చేసి
కరివేపాకును కావలసినంతేసి
మొఖానకారం ఓ సోలెడు జల్లి
వంద డిగ్రీలలో వుడకవేసేదెలా !
నా కసితీరేలా నమిలి మ్రింగేదెలా ?

* * *

రూపాయకు డీవాల్యు యేషనేమో?
సోరకాయకు రీవాల్యుయేషనేమో ?
పరిపాలకుల కాషనేలేదేమో ?
ప్రజలకువో సొల్యూషనేమో ?

* * *

పచ్చి పులుసును పళ్లెంలో చూచి –
పళ్లు బిగించి కళ్లెర్ర చేస్తే
పవిట సవరించి ప్రక్కన నిల్చుని –
కన్నీళ్లు పెట్టిన కామాక్షి కళ్లల్లో మెదిలింది
కష్టాలు తీరేదెలా ? ధరలు తగ్గేదెలా ? ?

—రచన: డా॥ భూషణం.

తారు మారు

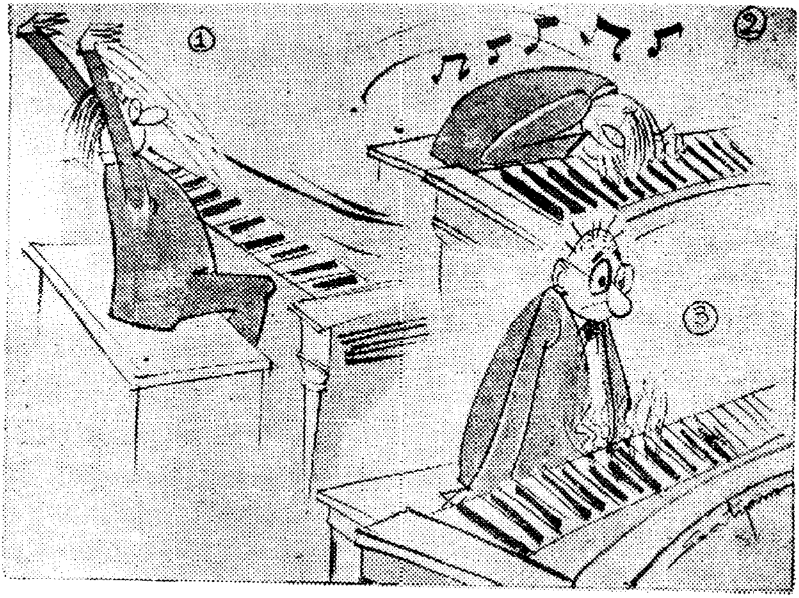
ప్రాతికేళ్ళ పొగరుమోతు వయసులో ఈ లోకంలో అసాధ్యమైన విషయమంటూ ఏదీ కనిపించదు. ఏవో ఆశయాలూ ఆదర్శాలే తప్ప మరో ఆలోచన వుండదు. ఈ కళ్ళు లోకాన్ని కడిగేయాలనీ, ఈ సంఘాన్నుద్ధరించి పారేయాలనే భావనలే తప్ప నేలమీద నడుద్దామనే అయిడియా కూడా రాదు, కాని ఇలా గొప్ప గొప్ప కబుర్లు చెప్పిన శాస్త్రీలే ముప్పైపై దాటే సరికి అడ్రసు లేకుండా మారిపోతాయి. వేడి రక్తం చప్పగా చల్లారిపోతూంది – జలుబు నీళ్ళు కాస్తా వదిలి మామూలు మనుషుల్లో స్థిరపడి పోతారు. దీనికి ఎవరినీ తప్పు పట్టలేం—వయసు పైబడే సరికి, ఆలోచనలన్నీ ఎందుకు తారు మారౌతాయి? దీనికి పరిస్థితులూ, చుట్టూ వున్న మనుషుల దోహదం ఎంతవరకు? అంటే ఇదమిద్ధమని జవాబు చెప్పడం కూడా కష్టం.

రచన : ప్రకాశరావు

తండ్రి ఇంకో రెండు ఘంటల్దాకా ఇంటివేపురారని రూఢిగా తెలిసిం తరవాత వాళ్ళమ్మతో శాంతియుత వాగ్వాదానికి దిగాడు రఘు. దాదాపు పాతికేళ్ళు పైబడ్డా తండ్రి అంటే ఇంకా బెదురు పోలేదు, లెక్చరరు పుద్యోగం చేస్తూ బోల్డు డబ్బు సంపాదిస్తున్నా రఘుకు. 'ఏరా?' అనీ తండ్రి అంటే నత్తీ, కొద్దిగా వణుకూ ముచ్చెమటలూ ఇప్పటికీ పుట్టుకొస్తాయి. కాలేజీలో ప్రొఫెసర్‌తో ఎన్ని సార్లు దెబ్బలాటేసుకుని రిహార్సల్స్ వేసుకున్నా నాన్న దగ్గరెందుకలా అవుతూందో రఘుకు అంతుబట్టదు.

"అమ్మా! నాకా శర్మగారి సంబంధం ఏం నచ్చలేదు. మీ వాలకం చూస్తే ఎగిరి గంతేసి ఒప్పుకునేలా పున్నారు. మీరెన్ని చెప్పినా సరేనే ససేమిరా వినను...."

కామాక్షమ్మగారికిదేం అంతుబట్టలేదు. నిక్షేపంలాటి సంబంధం. శర్మగారికి బోలెడాస్తి, పెద్ద అంబాసిడర్ కారూ, మూడంతస్థుల మేడా, ఒక్కగానొక్క కూతురూ పున్నారు. (లేక పున్నాయి.) ఆయన స్వయంగా కార్లో వచ్చి తిరిగి పోతే, వాళ్ళమ్మాయిని చూసి వచ్చిం తరవాత

కూడా వీడికిదేం మొండి వాదన! చిన్న వయసా, చితక వయసా? గాలిగాని సోక లేదు కదా!

అసలు రఘు ఆలోచనలే వేరు. శర్మ గారి కూతురు బాగో లేదని కాదు. చక్కగా జబా యదురిలా వుంది—వాళ్ళ డ్రాయింగ్ రూం తెలుగు సినిమా సెట్టింగ్‌లా వుంది వాళ్ళ బొచ్చు కుక్క చాలా ఫ్రెండ్లీగా వుంది. ఇలా చాలా చాలా వున్నాయికాని, రఘుకు నచ్చనిది మరోటి కాలేజీలో అక్కడా వరకట్న దురాచారాన్ని ఖండిస్తూ చాలా లెక్చర్లు దంచి ప్రైజులు సంపాయించాడు. అంతటితో ఆగిపోతే బావుండి పోవును. తాను వరకట్న ప్రసక్తిలేకుండా ఒక బీదమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకుని యువ లోకానికే ఆదర్శప్రాయుడు కావాలనీ, కనీసం ఒక కుటుంబానికైనా ఈ పిశాచ బాధలనుండి విముక్తి కలిగించాలనీ పుబలాటం పేరుకు పోయింది. శర్మగారమ్మాయిని చేసుకోవడం ఈ ఆదర్శాలకు భంగకరం—ఇలా అని అతని అంతరాత్మ మరీ మరీ పోరి చెప్పింది. కట్నం తీసుకున్నా కోకపోయినా—ఒకే కూతురు, బోలెడాస్థి—అబ్బే! ఇది ఆదర్శప్రాయం కానేరదు.

అందుకనే పక్కింటి కమలను ధామ్మని ప్రేమించేశాడు. ఆ సదరు కమలకు పొడుగాటి జడతో బాటు చీమిడి ముక్కు—

తమ్ముడూ, ఇంజనీరింగ్ పాసై ఏడాదిగా గోళ్లు గిల్లుకుంటూ చెప్పులరగ దీసుకుంటూన్న అన్నా, కూతురు కనిపించినప్పుడెల్లా బట్టతల మీద మిగిలి పోయిన అ నాలుగు వెంట్రుకలూ పీక్కునే తండ్రీ వున్నారు. వాళ్ళింటో ఒక్క కమల తప్ప అంతా కష్టాల్లో మునిగి తేల్తున్నట్టు మొహం వేసుకు తిరుగుతారు. ఏమైనా సరే ఆ కమలనే పెళ్లి చేసుకోవాలని దృఢ నిశ్చయం చేసుకున్నాడు రఘు.

ఈ సంగతి తెలిసిం తరవాత ఏడు తాటిచెట్లెత్తు లేస్తారేమో నాన్న—అనుకున్న రఘు ఆయన జామ చెట్టెత్తేనా లేవకుండా పడక్కుర్చీలోనే కూర్చుని ప్రశాంతంగా మాట్లాడితే బోలెడాశ్చర్య పడిపోయాడు. ఆయన 'అవునా?' అని అడిగితే రెండుసార్లు గుటక మ్రింగినా (వెధవది) 'అవును!' అని కరెక్ట్‌గా డైలాగు మరిచిపోకండా చెప్పాడు. ఇంకా చాలా చెబుదామనీ ఓ లెక్చరు దంచుదామనీ అనుకున్నాడు కాని మాట పెగిలి చావలేదు. ఆయనే ఓ పెద్ద లెక్చరు ఓపిగ్గా ఇచ్చారు. బాగా ఆలోచించి ఓ నిర్ణయానికి రమ్మన్నారు. అదంతా తలెత్తకుండా విని తలూపి బయటకు వచ్చి తల్లి తో 'అబ్బే! నేనా కమలనే చేసుకుంటాను' అని తిరుగులేకండా చెప్పేశాడు. ఆ తర్వాత నెల తిరక్కుండానే కమల మెళ్ళో పట్టిగ్గా మూడు ముళ్లూ గట్టిగా లాగి మరీ వేశాడు.

ఇది జరిగిన ఆర్నెల్లక్కాబోలు కమల ఏదో కొంపలంటుకున్నట్టు మొగుడు గదిలోకి పరుగెత్తు కొచ్చింది.

"మా అన్నయ్యకు ప్రతిమతో నిశ్చయమైందిట తెలుసా! పై నెల్లోనే పెళ్ళిట - ఆ వెంటనే అమెరికా వెళ్తాట. అన్ని ఏర్పాట్లూ పూర్తయ్యాయిట...." హడావుడిగా చెప్పింది.

"నీకు తొందరెక్కువ అమ్మడూ! మీ అన్నయ్యకు స్కాలర్షిప్ ఎప్పుడు వచ్చింది? అసలు ఈ ప్రతిమ ఎవరు?" రఘు మధ్యలో అడ్డు తగిలాడు.

"అయ్యో రామా! స్కాలర్‌షిప్ కాదండీ ...మరేమో ప్రతిమ శర్మగారి కూతురు. మీకు తెలీదూ?"

ఆ తరవాత మొగుడు ఎందుకు తెల్లబోయాడో. ఆ వెంటనే ఎర్రబారిన మొహంతో ఎందుకు విసురుగా బయటకు నడిచాడో పాపం కమలకు అంతు బట్టలేదు! *

కబుర్లు

చలసాని ప్రసాదరావు

మనకున్న కుటీర పరిశ్రమల్లో కెల్లా దమ్మిడీ పెట్టుబడి అక్కర్లేనిది జ్యోతిష్యం. జ్యోతిష్యంమీద బ్రతికేవారు ఈ దేశంలో కనీసం కొన్ని లక్షలమంది ఉంటారు. దానిని నమ్ముకుంటూ బ్రతికే వారి సంగతి సరేసరి వారి సంఖ్య కోట్లలో ఉండాల్సిందే!

సమస్యలంటూ లేని నిక్షేపరాయుళ్ళీ దేశంలో లేరు. ఏమీ లేనివాడికి ఆ పూటకు కడుపునిండటం అనేదో సమస్య. కాస్త ఉన్నవాడికి రేషు ఎలా ఉంటుందనేది 'జీవన్మరణ సమస్య'. అన్నీ ఉన్నవాడి సమస్య కాస్త ఖరీదయినది. తిన్నది సరిగా అరుగుతుందా లేదా అనే అల్పసమస్యల నలా ఉంచి బ్యాంక్ బ్యాలన్స్ సదా పెరుగుతూండకపోతే పాపం, వాడికి నిద్రే పట్టదు.

మన జానపద సినిమాల్లోని మాంత్రికులకు మాత్రం సమస్యలుండవు వారి చేతుల్లోని మంత్రదండాలు ఏలాంటి సమస్యల్నయినా చిటికెలో తీర్చేస్తాయి కొండమీది కొండముచ్చునేగాదు, అంతఃపురంలోని రాకుమార్తెనూ, రాజావారి ఖజానాలోని వజ్రవైఢూర్యాల్నీ అమాంతం తెచ్చి మాంత్రికుని కాళ్ళముందు పడేస్తాయి. అలాంటి మంత్రదండం తనకూ ఒకటి దొరికితే బాగుండునని కోరుకోని వారు ఈపూట సమస్యల, రేపటి సమస్యల, బ్యాంక్ బ్యాలన్స్ సమస్యల భారతీయుల్లో ఎవరుంటారు చెప్పండి అసలు మనవాళ్లు దేవుడిముందు సాష్టాంగదండ ప్రమాణాలు చేసినా, గుంజీలు తీసినా, గుండ్లు కొట్టించుకున్నా అవన్నీ ఈ మంత్ర దండాలకోసమే గదా.

కానీ, సదరు మంత్రదండాల హోల్ సేల్ డీలరయిన దేవుడుగారు ఈ కలికాలంలో ఏడుకొండలూ ఎక్కి తలక్రిందులుగా తపస్సుచేసినా సినిమాల్లో తప్ప మరెక్కడా ప్రత్యక్షం కావటం లేదుగదా!

కనుక ఎవరు మంత్రదండాల రిటైల్ డీలర్లలాంటి, సదరు దేవుడుగారి భూలోక బ్రోకర్లలాంటి జ్యోతిష్యుల బిజినెస్ ఆంధ్రోద్యమకాలంలో సోడాబుడ్ల వ్యాపారంలా వెలిగిపోతున్నందుకు మనం అసూయపడగూడదు

తెల్లారే ఏ చెట్టుక్రిందో పట్టెనామాత్తో

ప్రత్యక్షమై కేవలం పావలా డబ్బులికి మంత్రదండా లెక్కడున్నదీ, అవి ఎప్పుడు ఎలా మనకు దొరికేదీ అన్నీ వివరించి, అందు కవసరమైన గ్రహశాంతులూ గట్రా విడమర్చి చెప్పే ఈ ఆధునిక కుటీర పరిశ్రమాధిపతులకు ఇంతవరకూ మన ఏలిన వారు పద్మశ్రీల్లాంటి తగు సన్మానా లేవీ ప్రకటించకపోవటం శోచనీయం.

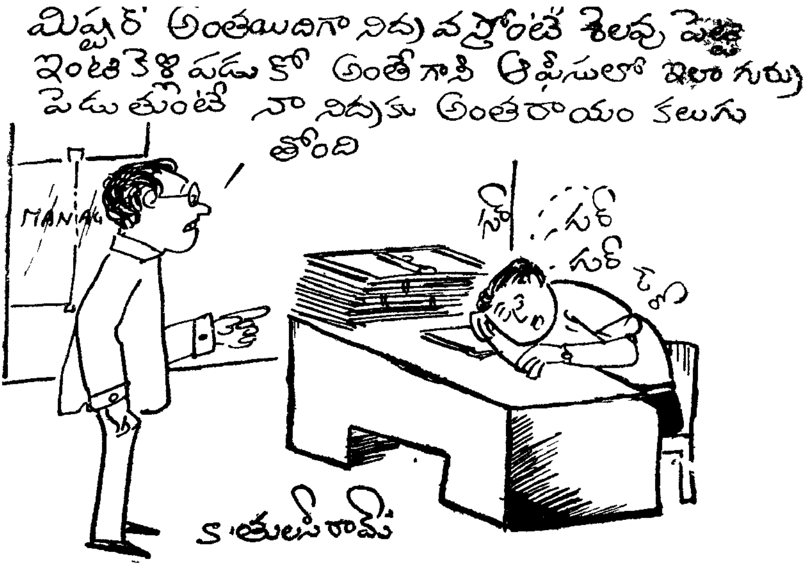
ఆ మధ్య ఓ సుప్రసిద్ధ జ్యోతిషుల వారు ఓ దినపత్రికలో అడ్వర్టయిజుమెంటు రూపంలో తన మాహాత్మ్యాల్ని గురించి ఘనంగా చెప్పుకున్నారు. స్వంత డబ్బా అని ఎవరన్నా అంటా రేమోనని గాబోలు, దానితో పాటు ఓ కేంద్రమంత్రి గారి సర్టిఫికేటును కూడా ప్రకటించుకున్నారు ఆ మంత్రిగారి విషయంలో ఈ జ్యోతిషుల వారు చెప్పినవన్నీ వాటర్‌బాంబ్ అంటే బెజవాడ సోడాబుడ్డీ నన్నంత కరెక్టుగా నిజమయ్యాయట.

ఈ సర్టిఫికేటును మనం సందేహించ నక్కర్లేదు. సదరు పెద్దమనిషి మంత్రిగా, అందునా కేంద్రంలో మంత్రిగా ఉన్నా డనేదే ఆయన జాతకాన్ని ఈ జ్యోతిష్యుల వారు సరిగ్గా చెప్పేశారనేందుకు సాక్ష్యం సదరు మంత్రిగారు ఈసారికి ఓ రెండు మూడు రైస్ మిల్లుల్నో, పిండిమిల్లుల్నో కొనుక్కుని బాగుపడే ఉంటారు కూడా.

పిండిమిల్లుల ఓనర్ని కేంద్రమంత్రిగా ముందే ఊహించగలిగిన జ్యోతిష్యుడికి చెట్టుక్రింద పావలా డబ్బులకోసం పడిగాపులు పడాల్సిన ఖర్మేమిటని మీలో కొందరు శకునపక్షులు ప్రశ్నిస్తారని నాకు తెలుసు. కానీ, పార్వతీదేవి శాపం అంటూ ఒకటుంది గదండీ! ఆ జ్యోతిష్యం కూడా అందరికీ పనిచెయ్యదు. హీరోయిన్‌తో డ్యూయెట్లు పాడే హక్కు హీరోకే తప్ప విలన్‌కు లేనట్లు ఆ అదృష్టం కొందరిదే. ఆ అదృష్టానికి ఎవడన్నా అడ్డంవస్తే కాపాడేందుకు మన ప్రభుత్వం కూడా భక్తి పూర్వకంగా సాయం చేయగలదు మనది సెక్యులర్ స్టేట్ గదా! అని అనుమానించకండి. పాలకులంతా దేవుడి ముందు గుంజీలు తీయటం ప్రాక్టీసు చేసినవాళ్ళే.

మొన్నీమధ్యే ఓ పెద్దమనిషి కోర్టు కెళ్ళి మరీ జ్యోతిష్య ప్రభావాన్ని నిరూపించుకు వచ్చాడు. ఆయనగారికి ఓ జ్యోతిష్యుడు బల్లగుద్ది మరీ సెలవిచ్చాడట. "ఫలానా నెలలో, ఫలానా తేదీన నిన్ను పట్టుకు పీడిస్తున్న శనిగ్రహాలన్నీ హైస్కూల్ కుర్రాళ్ళచేతుల్లో 'మేడిన్ బెజవాడా వాటర్‌బాంబ్'లను చూసిన సిఆర్పీలా చెల్లా చెదురయి పోతాయి. ఆ రోజున నీకు మహా ధనయోగం ఉంది ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రం వస్తుందో రాదో గానీ, ఆరోజున మాత్రం నీ ఒళ్ళో కొన్ని లక్షలు వచ్చి వాలటం ఖాయం" అని.

సదరు పెద్దమనిషి సంతోషించేడు వెంటనే తనకు రానున్న లక్షల్లో తిరుపతి వెంకన్నకు టెన్ పర్సెంటును ఉదారంగా విరాళంగా ప్రకటించేసుకున్నాడు కూడా

అయితే, ఏం చేయాలి? ఏమీ చెయ్యకుండా ఊరికే ఇంట్లో పైకప్పుకేసిచూస్తూ పడుకుంటే పైకప్పునుండి లక్షలు రాలి పడతాయా? ఒకవేళ అలా రాలినా ఇంటి ఓనర్ ఊరుకుంటాడా? అదంతా నాదే, మా ముత్తాత నాకోసం పైకప్పులో పాతరవేసి ఉంచాడని లాక్కుపోడా?

ఇలా ఆలోచిస్తుండగా సదరు పెద్ద మనిషికి అమోఘమైన అయిడియా తట్టింది లాటరీ టిక్కెట్ల డీలర్ వద్దకెళ్లి అన్నీ తిరగేసి చూస్తే సరిగ్గా తనకు ధనయోగం ఉన్ననాడే డ్రా జరిగే లాటరీ ఒకటి తగిలింది. ఇంకేం ఆ టిక్కెట్లు కొన్ని కొని పాతరేశాడు, ఫస్ట్‌ప్రైజు అయిదు లక్షల్తో ఏమేం చేయాలో లిస్టులు వేశాడు కానీ, పార్వతీదేవి శాపం ఉంది గదండీ, కనుక ఆయనగారి ఖర్మగాలి ఆ లాటరీ డ్రా తేదీ వాయిదా వేశారు అవి అచ్చేసి అమ్మే పోలీస వెల్ఫేర్ ఫండ్ వాళ్ళు

ఆ తేదీ అలా దాటిపోవటంతో, మన వాడికి గుండె గుభేలు ఒని, తర్వాత వళ్లమండి కోర్టుకు లాగాడు ఆ పోలీస్ వెల్ఫేర్ ఫండ్ వాళ్ళని.

"మహాఘనత వహించిన మా వీధి

రావిచెట్టుక్రింది మెల్లకన్ను జ్యోతిష్యుడు నాకు ఫలానా తేదీన ధనయోగం ఉందని ఢిల్లీ వెళ్ళనుగాక వెళ్లనన్న సుబ్బారెడ్డి కన్నా గట్టిగా బల్లగుద్ది చెప్పాడు అది నమ్మి నేను ఆ రోజూ, ఆ మర్నాడూ భోజనం కూడా మానుకుని ఆ డబ్బుల్తో మీ లాటరీ టిక్కెట్లు కొన్నాను. కానీ, మీరు డ్రా తేదీ వాయిదా వేశారు. అలా గాక టిక్కట్టులో అచ్చేసిన తేదీనే డ్రా జరిపితే ఫస్టు ప్రయిజు అయిదు లక్షలూ మా సుప్రసిద్ధ మెల్లకన్ను జ్యోతిష్యుల వారి ప్రవచన ప్రకారం నాకె వచ్చి ఉండేవి తేదీ మార్చి మీరు నమ్మక ద్రోహం చేశారు. గనుక నష్టపరిహారం ఇచ్చుకోండి" అని ఆ రిట్ సిటీషన్ సారాంశం.

మహాఘనత వహించిన మన సెక్యులర్ కోర్టువారు జ్యోతిష్యం పరువు కాపాడా లనుకున్నారో లేదో మనకు తెలీదు గానీ వారు మాత్రం సదరు వెల్ఫేర్ ఫండ్ లాటరీ టిక్కెట్ల అమ్మకాన్ని తాత్కాలికంగా నిలిపివేస్తూ ఓ ఆర్డర్ మాత్రం జారీ చేశారు.

ఆ మధ్య గవర్నమెంట్ కోటాలో స్కూటర్ కోసం అప్లికేషన్ పెట్టుకున్న మావాడొకడు ఎందుకేనా మంచిదని ఓ రోజు లంచ్ టైంలో జ్యోతిష్యం చెప్పించుకున్నాడో పావలా ఇచ్చి

"నీ గ్రహాలన్నీ ఉచ్చస్థాయిలో ఉన్నాయిప్పుడు. నీకు ఈ వారంలోనే తప్పని సరిగా వాహనయోగం ఉంది!" అని నిశ్చయంతో పనిలేకుండానే చెప్పేశాడా జ్యోతిష్యుడు

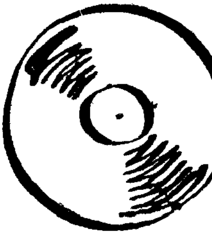
మావాడు సంతోషించి మరో పావలా ఎక్కువే ఇచ్చి వచ్చాడు. ఆ సాయంత్రం వాడు కదిలే బస్సులోకి దూకబోయి బస్సు క్రిందికే దూకేశాడు తొందర్లో

తత్ఫలితంగా వాణ్ణి గవర్నమెంట్ వాహనం ఎక్కించి హాస్పటల్లో అడ్మిట్ చేయించాల్సొచ్చింది.

మరి జ్యోతిష్యం విషయంలో మీకింకా అపనమ్మకాలేమన్నా ఉన్నాయా? లేక ఇది చాలా?

ఈ నెల విడుదలలు

ఈ నెల గ్రాసం మూడు ఎల్. పిలు ఒక ఎస్. పి. "దేశోద్ధారకులు" (MOCE 7546) కనీసం ఈ పాటి కన్నా డీలర్ల దగ్గర వుండాలి, నిజానికి ఆరు నెలల క్రిందటనే వచ్చి వుండాలి కాని ఆ సామెత మీకు తెలిసినదే కదా ఆర్నెల్ల కని!'

చిత్రంలో వున్న యెనిమిది పాటల పూర్తి పారం ఈ ఎల్. పి లో వున్నది. సాధారణంగా పాటల పద్ధతి, రచనలలో యింత వైవిధ్యం ఒకే చిత్రంలో వుండటం అరుదు. 'మబ్బులు రెండు' అన్నది ద్విగళ ప్రేమగీతం 'ఇది కాదు మా సంస్కృతి' మన ఆచార వ్యవహారాలు మంచివని తెలియజెప్పే ఉద్బోధగీతం 'ఆకలై అన్నమడిగితే' యెన్ని రోజుల గానో ఆంధ్రదేశమంతటా మార్మోగుతున్న కసి పాట రచన చిత్ర నిర్మాత యు. విశ్వేశ్వరరావు. 'ఏదో తాపం' మాత్రం ఏ తాపాన్నీ రగిలించటం లేదు. అలవాటైపోయి కాబోలు! 'స్వాగతం దొరా' రమ్మనే బృందగానం. 'ఈ వీణకు శృతి లేదు' ఒక విధంగా పొమ్మనే గీతం పది కాలాల పాటు చెవులలో ఝుమ్మనే గీతం. 'కోరుకొన్న దొరగారు' 'మడీమడీ వాడ శుచీ శుచీ' ఏకగళ గీతలు.

ఈ పసందైన పాటలు ఆత్రేయ, రెడ్డి, ఆరుద్ర, మోదుకూరి జాన్సన్, శ్రీశ్రీ వ్రాయగా కె. వి. మహాదేవన్ స్వరపరచగా పాడినది శీల, సాల, బాల, నకి, శ్వరి

"సంపూర్ణ రామాయణం." ఎల్. పి. కూడా యిప్పుడే వచ్చింది తడిమితే ఆర్నెల్లయినా (యిది కూడా) ! వేడిగానే వుండ వచ్చు! చక్కటి ముఖచిత్రం యెనిమిది పాటలు, పన్నెండు పద్యాలు శ్లోకాలు చిత్రంలో వున్న వరుసలోనే యివి పొందు పరచబడి వుండటం వలన ఈ రికార్డువేసు కొని ఆ రమణీయ చిత్రాన్ని కమనీయంగా స్మృతి పథంలో నెమరు వేసుకోవచ్చు. ఇందులో మీకు నచ్చిన పాట ఏది? నా ఓటు 'ఊరితే కొలనునీరు' నాకు నచ్చని పాట ఏది? చెప్పను!

మరొక చక్కని ఎల్. పి మణీ కృష్ణ స్వామి పాడిన సంస్కృత శ్లోకాలు

(S/33 ESX6056) బహుముఖంగా వ్యాప్తి చెందిన సినీలు కర్ణాట సంగీతాన్ని సంవత్సరాలుగా అభ్యసించి. నేర్చిన విద్యకు వినయాన్ని శృతికి కంఠాన్ని జోడించి మణి పాడిన గోదా స్తుతి వినటం చెవుల ద్వారా గానామృతాన్ని త్రాగడమే ముఖ్యంగా కానడ, కుంతలవరాళి, సారంగ, కాఫీ, అఠాణా రాగాలు చెప్పనలవి కానంత మధురంగా వున్నవి. 'గోపాల వింశతి,' 'భగవద్ధ్యాన సోపానం' వున్న రెండవ ప్రక్క 'మొదటి ప్రక్క సాటిరాదనే చెప్పాలి.

వంగల పట్టాభి భాగవతర్ ఎస్. పి (45GE37601) 'శ్రీ కన్యకా పరమేశ్వరి హరికథ' అంతటా దొరకాలి. ఆరు నిమిషాలలో రకరకాల గతులు అమర్చటం యింతకు ముందటి శ్రీనివాస కల్యాణం కన్నా బాగుంది. కాని రచన, పాడటం అదే మెరుగనిపిస్తున్నది నాకు. అయితే మీ ఉద్దేశం?

ఈ రికార్డులు మీ డీలరు దగ్గరైనా లేకపోతే వెంటనే నాకు వ్రాయండి మీ డీలరు పేర్లతో సహా।

—రికార్డు బంధు
c/o జ్యోతి
7–A శివాజీస్ట్రీట్
మద్రాసు–600017

లక్ష్మీ రమణ కంబైన్స్ ప్రారంభోత్సవ సందర్భంగా శ్రీయుత కె. రాజారావుగారు పూజచేశారు పక్కనున్నవారు దర్శకుడు సత్యం

అటువంటి పిల్లి ని గూర్చి ప్రయాణ మయ్యేటప్పుడు కూడా ఎవరూ పట్టించుకో లేదు,

దేవి మాత్రం అంది—"ఈ వెధన ముండకి ఈ వారం రోజులూ పస్తేఁ— మన మెచ్చేసరికి నక్కలా తయారౌ తుంది"

ఆ మాటలకు తనే అడ్డుకగిలాడు.

"దానికి మన ఒక్క యిల్లేం ఖర్మ- ఎక్కడపడితే అక్కడే అది బతుకుతుంది నక్కలా కాదు, మనమెచ్చేసరికి దుక్క లాగే వుంటుంది" అన్నాడు తను

దేవిది మాత్రం జాలిగుండె. యే విషయాన్నీ అంత తేలిగ్గా తీసిపారేయ లేదు.

"స్వతంత్రంగా బతక్కుంటా ఒకరి దయాధర్మ భిక్షకోసం బతికేటటువంటి నోరులేని జంతువులను పుట్టించడం ఆ దేముడిదే తప్పు" అంటుంది

"ఈ ఇంట్లో ఎలకలు లేవుగానీస్వతం త్రంగా తన ఆహారం సంపాదించుకునేదే" అన్నాడుకూడా తను.

ఏమైనా పిల్లి అల్పప్రాణి- ఎందు లోనో చదివాడు తను గుర్తులేదు. పిల్లి పది సంవత్సరాలు బతుకుతుందని. ఇది పుట్టి సంవత్సరం కాలేదు. ఇంకా ఎలుక మాంసం రుచి ఎరుగదు.

అటువంటిది ఒకవేళ చచ్చిపోతే-

రైలు యేదో స్టేషన్‌లో ఆగింది, ఎక్కేజనం, దిగేజనం. రిజర్వుడు కంపా ర్టుమెంటు కాబట్టి తమ పెట్టెలో కెవరూ ఎక్కలేదు

. మూడవ తరగతి ప్రయాణీకుల పెట్టె తల్చుకుంటేనే భయమేసింది. ఎప్పుడో చిన్నప్పుడు స్టూ డె ం టు కన్‌సిషన్‌తో గుంటూరు వరకూ వెళ్ళాడు, ఆ అను భవంచాలు జీవితాంతంవరకూ నిల్చిపోవ డానికి.

మర్నాడు తెల్లారి పదిగంటలకు బండి గూడూరు చేరటం, దిగిన వెంటనే తిరు మల బస్సు దొరకటం, కొండమీద దిగిన వెంటనే రిజర్వుచేసిన కాటేజీ దొరకటం, అన్నీ శ్రమలేకుండా జరిగిపోయాయి.

ఎక్కడబడితే అక్కడ యాత్రికుల నుంచి డబ్బు దోచుకుని దోపిడీలు చేసే జనం.

బస్సుల దగ్గర, కాటేజీల దగ్గర కళ్యాణకట్ట దగ్గిరా చివరకు ప్రసాదం దగ్గరకూడా మోసం మోసం దేముడి ఎదుటకూడా మోసం విసుక్కున్నాడు తను

నిత్యం ఇటువంటి వారిని చూస్తున్నా, తన భక్తులు మోసగింపబడుతున్నా, ఏమీ చేయలేని దేముడి నిస్సహాయతకు జాలేసింది

ధర్మదర్శనపు క్యూలో నాలుగ్గంటలు కూర్చున్న సమయంలో ఓ దృశ్యం కంట పడి మనసు కలుక్కుమంది. ఎదురింటి పాతగోడమీది పిల్లిని కోతులన్నీ కలసి తరమసాగాయి.

ఈ పాటికి ఆ చీకటి గదిలో తిండి లేక అటూ ఇటూ తిరిగే ఆ పిల్లి యెంత నరకవేదన అనుభవిస్తోందో- ఆ గది లోంచి అరుపుకూడ బైటికి విన్పించే ఆస్కారం లేదు. విన్పించినా ఎవరు మాత్రం ఏం చేయగలరు?

"పోనీ పక్కింటివారికి ఉత్తరంరాస్తే" అన్న ఆలోచనకూడా వచ్చింది. రాసినా తనువేసింది మామూలు తాళంకాదు.

ఇంతకీ ఆ పిల్లికి తమ పడకగదిలో చచ్చిపోయేటట్లు రాసివుంది కాబోలు.

పురోహితుడిని సంప్రదించి శాంతులే మన్నా చేయించాలేమో కనుక్కోవాలి- స్వంత యిల్లుకాదు అంతపట్టుకునయం. కావలిస్తే యిల్లుకూడా మార్చేయవచ్చు.

ఈ వేదన పిల్లివల్ల ఎన్నిపాట్లుపడాలో!

చిన్నప్పుడు తనుండే యింట్లో పిల్లి వుండేది. అది పెంపుడు పిల్లి. తను దానితో ఆడుకునేవాడు. ముద్దుగా దాని మెడ పట్టుకుని కౌగలించుకునేవాడు. "దాన్నలా నలిపేయకురా బాబూ... నీ చేతుల్లో చచ్చిందంటే మహాపాపమంటు కుంటుంది, దాని శరీరంమీద ఎన్నిరోమాలున్నాయో అన్ని గుడులు కట్టించినా పోదాపాపం" అనేది నాయనమ్మ. తన కింకా గుర్తే

క్యూ ముందుకు కదిలింది

అంతా గోవిందలు కొట్టారు

"స్వామీ! తెలియక చేసిన ఈ పాపానికి క్షమించు తండ్రీ " అంటూ వెంకటేశుడిని మనసులోనే మొక్కుకున్నాడు.

దర్శనం చేసుకుని బైటపడి భోజనాలు కానిచ్చాక "పాపనాశనం" వెళ్దామనేసరికి ఆశ్చర్యంగా చూసింది దేవి

దేవి వెళ్దామంటే వద్దన్నది తను. మళ్లీ ఇప్పుడు ఇలామారింది.

నిత్యజీవితంలో చేసిన పాపాలన్నీ కడుక్కోవటానికి పాపనాశనం దగ్గర స్నానం చెయ్యాలి అంటారంతా. జీవితంలో ఎరిగుండగా తనేపాపమూ చేసినట్లు గుర్తులేదు, పైగా నమ్మకం అంతకంటే లేదు. పాపాలకు ప్రాయశ్చిత్తం అనుభవించకుండానే ప్రజలు తండోపతండాలుగా వచ్చి పాపాలు కడిగేసుకుంటూంటే పాపభీతి యింకెక్కడుంటుంది. మనుషుల్లో

ఏమైనా తను వెళ్ళదల్చుకోలేదు.

అందుకే దేవి మాటను కాదన్నాడు. అక్కడ చూసేందుకేమీ లేదన్నాడు.

కానీ యిప్పుడు

తెలిసి చేసినా తెలియకచేసినా తనకా పాపం చుట్టుకుంటుంది.

పిల్లి బ్రహ్మహత్య!!

దాన్ని వదిలించుకోవాలంటే వేరే మార్గంలేదు

అ మర్నాడు దిగువ తిరుపతి, మంగాపురం, కాళహస్తి వరసగా అన్ని దేముళ్ళదగ్గిరా ఒకటే కోరిక.

ఎక్కడికెళ్ళినా ఏదో సందర్భంలో యింట్లో వదిలిన పిల్లే జ్ఞాపకమొచ్చేది.

మద్రాస్ మెరీనాబీచ్‌లో. అడయార్ మర్రిచెట్టుదగ్గిరా, పేరిస్‌కార్నర్‌లో, మహబలిపురం శిల్పసంపదల మధ్య

ఆ చూసిన జ్ఞాపకాలకంటే-

ఆ అనుభవించిన ఆనందంకంటె-

ఎక్కువగా, ఉధృతంగా-

మనసులో .. 'హృదయాంతరాళలో-

కలుక్కుమనే-

పాపభీతి

పిల్లి చావు

కదలక, కదలక వెళ్ళటం యిష్టంలేవట్టు మెల్లగా, మందంగా ఎలాగో పది రోజులూ గడిచాయి.

వాల్తేరులో దిగేసరికీ కుంభవృష్టిగా వర్షం. మనిషి మనిషికీ అడ్డుగోడలా వర్షధార

ఎప్పుడూ రూపాయికి వచ్చే రిక్షావాడు రెండున్నరకు తగ్గనన్నాడు.

డ్రైనేజ్‌కోసం తవ్వి వదిలేసిన రోడ్లు ఎత్తుపల్లాలతో గతుకులతో ఎప్పుడూ బాగుపడకుండా స్ప్రింగ్‌రోడ్లని పేరుపడ్డ దార్లు ప్రవాహంతో నిండిపోయాయి.

రిక్షాలోంచి గుమ్మంలోకి అడుగుపెట్టేసరికే బట్టలు సగం తడిశాయి తాళం తీస్తుంటే గుర్తుకొచ్చింది.

చలికి వణకని శరీరం భయానికి వణికింది.

తలుపు తీసేసరికి గప్పున అదోలాంటి వాసన. తడుముకుని లైటు వెలిగించి చూస్తే అలికిడిలేదు. మూసిన కిటికీరెక్కల్లోంచి కారిన నీటికి నేల సగం తడిసింది.

పట్టెమంచంమీద పెట్టెల సందుల్లో! మాసిన బట్టలమధ్య ఎక్కడ వెదికినా కన్పించలేదు పిల్లి.

హమ్మయ్య! పిల్లినింట్లో వదలలేదు. పిల్లి చచ్చిపోనూలేదు. ప్రాణం కుదుటపడింది. హైకోర్టులో ఓడిపోయి సుప్రీంకోర్టులో కేసు గెల్చుకున్నట్టయింది.

ఆ మర్నాడు పక్కింటావిడవల్ల తెలిసింది. ఆ పిల్లి నాలుగైదు రోజులు యింటిచుట్టూ తిరిగిందనీ వారం రోజుల నుంచి దానిజాడే తెలియదనీ

మూడోరోజు కాక, నాలుగో రోజు "ఇదిగో ఒక్కసారిలా తొందరగారండి" దేవి పిలిస్తే వెళ్ళి చూస్తే యింకేముంది!

రాజాగాడితో ఆడుకుంటూ గంతులేస్తూ వాడికాళ్ళమధ్యగా దూరి తోకతో వాడిని రాస్తూ— పిల్లి!!

"వాడి ముఖం చూడండీ. ఎంత విప్పారిందో- యిన్నాళ్లూ వాడికి ఆటే లేదు. దాన్ని చూడగానే ఎక్కడలేని సరదా".

దేవి చెబుతోంది!

మళ్ళీ దాపురించింది పిల్లి బ్రహ్మహత్య!!!

'చిక్‌లెట్టూ-ప్రత్యేకాంధ్రా'

ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రాన్ని సాధించే ప్రయత్నంలో కొందరూ, సమైక్యాంధ్రను పరిరక్షించేందుకు కొందరూ రాజకీయ నాయకులు మురాలుగా జేరి సకల ప్రయత్నాలూ చేస్తున్నారు. ఈ సమస్య ఢిల్లీ సుప్రీంకోర్టు జడ్జిమెంటు ద్వారా బయల్దేరి, ఆంధ్రప్రాంతాన్ని గావానలంలాదహించి, తర్వాత హైదరాబాదులోని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ సచివాలయంలో నాయకుల చర్చలలోనూ, ఆంధ్రప్రాంతంలోని వాడవాడలా ఉపన్యాసవేదికలపైనా చిక్కుబడి మధ్యమధ్యలో ఢిల్లీదర్బారుని సందర్శిస్తూ వస్తోంది, దాదాపు సంవత్సరంగా యీ సమస్యకై తర్జన భర్జనలూ, రహస్య సమావేశాలూ, ప్రజాప్రదర్శనలూ, పోలీసుకాల్పులూ వీటన్నిటినీ ప్రతి రోజూ పేపర్లలోనూ, రేడియోల ద్వారా విన్న ఓ కురు వృద్ధు, ఈ సమస్యపై తన అభిప్రాయం చెప్పమంటే 'చిక్‌లెట్' అన్నారు 'వివరంగా చెప్పండి అంటే 'మా మనవలు గొడవచేసి తినడానికేదైనా పెట్టమంటే మా కోడలు పిల్లలకు తలా ఒక చిక్‌లెట్ ఇస్తుంది. ఎంత తిన్నా సాగటమేగాని అయిపోవటం అంటూలేని ఆ చిక్‌లెట్‌తోనే పిల్లలు ఆరోజంతా ఇకపేచీలేకుండా ఆచిక్‌లెట్‌ను పళ్ళతో చీలుస్తూ గడిపేస్తారు. ఈ సమస్య కూడా అంతే పరిష్కారం మాత్రం దొరకదు. లాగినికొందికీ సాగుతూ, లాగనప్పుడు ముడుచుకొంటూ అలా అలా గడిచిపోతుంది మనజన్మ తరించిపోతుంది మరి!' అన్నారాయన వేదాంతిలా చిరునవ్వు నవ్వి.

స్వరాగమాల పోటీ ౧౦

రూ .1260-00 ల బహుమతులు

మహావిష్ణు ప్రొడక్షన్స్ — శ్రీవారు మావారు

పది బహుమతులు	480-00
నగదు బహుమతులు	150-00

అంజలీ పిక్చర్స్ కంబైన్స్ — భక్త తుకారాం

పది బహుమతులు	480-00
నగదు బహుమతులు	150-00

ప్రవేశ రుసుము లేదు. టిక్కెట్లుముక్కలు, కత్తిరించిన కూపన్లు పంపనవసరం లేదు.

అతి సులభం! సినిమా సంగీతంపై మీ అమూల్యాభిప్రాయాలు నిర్మాతల దృష్టికి తీసుకువస్తూ చక్కని బహుమతులు గెల్చుకొనటానికి మరొక అవకాశం!!

మూడే నిబంధనలు.

1 పాటలను ప్రత్యేకంగా గమనిస్తూ పై చిత్రాలను చూచి సంగీత సాహిత్య, సన్నివేశాల దృష్ట్యా మీకు బాగా నచ్చిన పాటయేదో, ఏమీ నచ్చని పాటయేదో సకారణంగా నిరూపిస్తూ మీ విమర్శ ఇన్‌లాండ్ కవరులో ఒక ప్రక్కనే వ్రాయండి.

2 ఒక కవరులో ఒక సినిమా సంగీతం గురించి మాత్రమే వ్రాయాలి. కవరుపైన సినిమా పేరు, దిగువ విలాసం ఇంగ్లీషులో వ్రాసి గడువులోగా చేరేటట్లు పంపాలి. కవరు వెనుక మీ పూర్తి పేరు, విలాసం వ్రాయాలి (మీ పిన్‌కోడ్ నంబరుతోసహా.)

3. ఇన్‌లాండ్ కవరు రెండవ పేజీలో (అంటే కవరు ఒంటి పొరను ఉండగా అడ్రసు వ్రాసే చోటికి యెడమప్రక్క వుండే జాగాలో) మీరు యింతకు ముందు నేను నడిపిన యే యే పోటీలలో గెలు పొందారో ఆ చిత్రాల పేర్లు వ్రాయాలి. ఇలా వ్రాస్తే అందిన బహుమతులే తిరిగి అందకుండా చూచుకోగలను.

పై వాటిలో ఏ ఒక్క నిబంధనా అతిక్రమించగూడదు.

ముగింపు తేదీ ఆగస్టు అయిదు, ఆగస్టు 15 వ తేదీకంతా నగదు మనియార్డరు ద్వారా, తక్కిన బహుమతులు (రూ. 48-00 ల విలువ చేయు పుస్తకాలు, రికార్డులు,) రిజిస్టర్ పోస్టులో విజేతల కంద గలవు. ఆగస్టు సంచికలో విజేతల జాబితా చూడవచ్చు.

V. A. K. RANGA RAO
2, SIXTH MAIN ROAD,
BHAKTAVATSALUNAGAR
MADRAS-600020.

జ్యోతి-సరాగమాల పోటీ 8 విజేతలు

"జీవన తరంగాలు" నగదు 100-00 జి. ఎస్. ఎస్. అచ్చుత రామారావు కాకినాడ. 50.00 కె. ఎ. పద్మనాభ, బెళ్ళారి. 1. ఆర్. ఉపేంద్ర రెడ్డి, హైదరాబాదు 2. పి. శ్రీదేవి, రాజమండ్రి. 3. ఆర్. సునీతి, హైదరా బాదు. 4. వి. వేణుగోపాలరావు, బాపట్ల. 5. కె. దామోదరప్రసాద్, బాపట్ల. 6. ఐ. శశిమోహన్, కాకినాడ. 7. వినయ్, వరంగల్. 8. కె. వి. రమణా చార్యులు, హైదరాబాదు. 9. ఎం. ఎస్. ఆర్. గాంధి. 10, పి. రమాకాంతా రావు, హైదరాబాదు.

"శారద" నగదు 100-00 కె. శివ అప్పాజి, తెనాలి. 50 00 ఎ. సంపత్ లాల్, పామర్లకోట. 1. డి. రామగోపాల్, కాకినాడ. 2. ఆర్.వి. చలపతి, కడప. 3. కిరణ్ బాబు, హైదరాబాదు. 4. డి. సతీష్‌బాబు, హైదరా బాదు. 5. కె. సత్యవతి, తెనాలి. 6. కె. రామచంద్రరావు, హైదరాబాదు. 7. బి. భ్రమరాంబ, విజయవాడ. 8. ఎస్. సత్యనారాయణ, జాలిపూడి. 9. అందే ప్రభాకర్, జనగాం. 10. ఎం. పద్మ, తిరుపతి.

అందరికీ బహుమతులు పంపబడినవి.

సినిమా

సృష్టిలో తీయనిది!

స్నేహం సృష్టిలో తీయనిది. స్నేహ బంధం ఎంతో మధురమైంది. కలకాలం మనుష్యుల మధ్య చెదరక నిలిచిపోయే స్నేహబంధాన్ని ఓ మంచి చిత్రంగా ఫిల్మ్‌పై బంధించి మనకందించేది శ్రీ వాణి కంబైన్స్ నిర్మాత శ్రీ సుబ్బరాజు విభిన్న ప్రవృత్తులు అభిరుచులు గల ముగ్గురు స్నేహితులుగా కృష్ణ, కృష్ణం రాజు, సత్యనారాయణ నటిస్తున్నారు. అందాలతార జమున కథానాయికగా నటిస్తున్న యీ చిత్రంలో ఇంకా రాజబాబు, అల్లు రామలింగయ్య, గుమ్మడి, కె. వి. చలం, సారథి, రావుగోపాలరావు, సి. హెచ్. కృష్ణమూర్తి. రమాప్రభ, లీలారాణి, ఆషారాణి, మమత, జూ॥ శ్రీరంజని నటించారు. నిర్మాత ఎన్. వి. సుబ్బరాజే రాసిన యీ స్నేహబంధం చిత్రకథకు స్క్రీన్‌ప్లే తయారు చేయడమేగాక దర్శకత్వం కూడా చేపట్టింది పి. సి రెడ్డి. మాటలు దాసరి నారాయణరావు. స్నేహబంధాన్ని చిత్రీకరించిన మూవీ కెమెరాను చేపట్టింది వి. వి. రామ్‌చౌదరి. సంగీతం సత్యం సమకూర్చారు. జూలై చివరిలో మీముందుకొచ్చే యీ చిత్రం అన్నపూర్ణా విడుదల.

చేపా చేపా ఎందుకెండలేదు?

అనగనగా బందరుకోట దగ్గర ఒక బెస్తవాడు చేపలు పట్టుకొని బ్రతుకు చుండెను. ఒకరోజు ఆ బెస్తవాడు ఏడు చేపలను ఎండబెట్టుకొని, సాయంత్రంవచ్చి చూసేసరికి ఒక చేప ఎండలేదు. బెస్త వానికి కోపమొచ్చి 'చేపా చేపా ఎందుకెండలేదు' అన్నాడు, 'ఆ పెద్దవినాయకుడి బొమ్మ అడ్డంవచ్చింది' అని చేప సమాధానమిచ్చింది. 'వినాయకుడి బొమ్మా, వినాయకుడి బొమ్మా ఎందుకడ్డమొచ్చావ్'అని బెస్తవాడు అడిగెను. వన్నేం చెయ్యమంటావ్. జయప్రదా పిక్చర్స్‌వారు 'దేవుడుచేసిన మనుషులు' చిత్రం క్లైమాక్స్ ఘట్టాన్ని చిత్రీకరించేందుకు నన్నిక్కడకు తెచ్చిపెట్టారు' 'అని బొమ్మ సమాధానం ఇచ్చెను. ఆ సరికి బెస్తవాడు ఎండని చేపసంగతి మరిచి ఈ సినిమా సంగతేమిటో తెలుసుకొందామని జయప్రద పిక్చర్స్‌వారిని ఆ చిత్ర విశేషాల గురించి అడిగెను. హీరో కృష్ణ సమర్పించే 'దేవుడు చేసిన మనుషులు' చిత్రంలో హీరో కృష్ణతోపాటు యింకా ఈచిత్రంలో పద్మశ్రీ ఎన్. టి. రామారావు, జగ్గయ్య, జయలలిక, కాంచన విజయనిర్మల

యంగ్‌టర్క్స్ ప్రొడక్షన్స్‌వారి 'పసివాని పగ'లో విజయచంద్ర, లీలారాణి.

నటిస్తున్నారనీ, వి రామచంద్రరావ్ యీ చిత్రాన్ని దర్శకత్వం చేపట్టారనీ తెలుసుకొన్న బెత్తవాడు ఆ చిత్రనిర్మాత శ్రీ హనుమంతరావును మరి సినిమాను ఎప్పుడు విడుదల చేస్తారని అడిగి 'ఆగష్టు'లో అని చెప్పగా, పంపిణీదారులు తారకరామా ఫిలిమ్స్‌వారిని టిక్కెట్లమ్ముతారేమో అని అడుగగా టిక్కట్లు మా ఆఫీసులోకాదు సినిమా హాలు దగ్గరే అమ్ముతారని చెప్పగా 'ఆగష్టువరకూ యీ సినిమా చూడకుండా వుండటం కష్టమేనన్నా' అనుకొంటూ దిగులుగా ఇంటికిచేరి కేలండరు వంక చూస్తూ కూర్చొండెను.

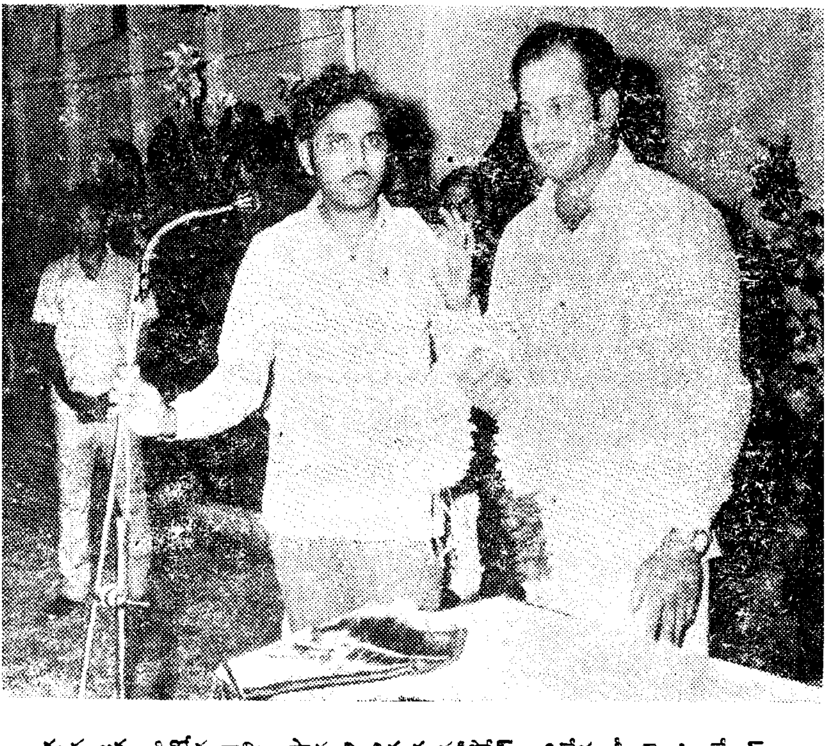
డాక్టర్లొద్దు !

ఆదర్శవంతుడైన ఓ యువక డాక్టరు వైద్యసౌకర్యాలు బొత్తిగా లేని ఓ పల్లె ప్రజలకు సేవచేస్తానంటే ఒక పెద్దమనిషి ఒద్దనడంలో మతలబులు చాలా ఉన్నాయి. తనవూరి ప్రజలకు అన్ని సౌకర్యాలూ లభించి అంధకారంలోంచి తెలివి గల పౌరులుగా రూపొందే అవకాశం లభిస్తే

తన నాయకత్వానికి భంగం కలుగవచ్చు అనే భయం వుంది పెద్దమనిషికి. అయితే ఈ 'డాక్టరు బాబు' మొండిపట్టుదల గల మనిషి. తాను చేపట్టిన ప్రజాహిత కార్యాన్ని సాధించిగాని ఏదలని గుండెగల 'డాక్టరు బాబు' పాత్రలో శోభన్‌బాబును తీర్చిదిద్దుతున్నది దర్శకుడు టి.లెనెన్‌బాబు. ఇంటర్ కాంటినెంటల్ సమర్పించే ఈ చిత్రంలో శోభన్‌బాబుకు జంటగా తొలిసారిగా జయలలిత నటించడం విశేషం. విజయలలిత, శీలారాణి, ఎస్. వి. ఆర్. గుమ్మడి, రాజబాబు, అల్లు రామలింగయ్య, ముక్కామలలు కూడా నటించే యీ చిత్రానికి మాటలు: మోదుకూరి జాన్సన్, సంగీతం: టి. చలపతిరావు, ఛాయ: కన్నప్ప: కూర్పు: అక్కినేని సంజీవి, నిర్మాత: తమ్మారెడ్డి కృష్ణమూర్తి.

మంచి పాటలు....

యంగ్‌టర్క్స్ ప్రొడక్షన్స్‌వారి ఆఫీసులో వినడం తటస్థించింది. వారు నిర్మిస్తున్న 'పసివాని పగ' చిత్రంలోని ఆ

కృష్ణ జన్మ దినోత్సవాన్ని ప్రారంభించిన కృష్ణకిషోర్ అధినేత శ్రీ కె. సి. శేఖర్

పాటలు చక్కని బాణీలతో నూతన సంగీత దర్శకుడు 'పుహాళండికి' మంచి పేరు తెచ్చి పెట్టగలవనే నమ్మకం కలిగింది 'వెంజన్స్' ప్రధానాంశకు అయినా కథలో ఎన్నో

"మైనర్ బాబు" లో శోభన్‌బాబు

నూతన పోకడలున్న 'పసివాని పగ' చిత్రంలో హీరో విజయచంద్ర, హీరోయిన్ విజయలలితలతో పాటు మాస్టర్ ప్రభాకర్, ప్రభాకరరెడ్డి, అల్లు రామలింగయ్య, త్యాగరాజు, పొట్టిప్రసాదు, లీలారాణి, జ్యోతిలక్ష్మి, హలం నటించారు చిత్రీకరణ పూర్తిచేసుకొని విడుదలకు సిద్ధమౌతున్న యీ చిత్రానికి మాటలు రాసం గోపాలకృష్ణ, ఛాయ ప దేవరాజ్, నిర్మాత చిట్టిబాబు, ఎక్జిక్యూటివ్ ప్రొడ్యూసర్ కె యం నాయుడు, దర్శకత్వం కె. వి యస్ కుటుంబరావు

అన్నకూ చెల్లికీ పెళ్ళి!

పరిస్థితులలా వొచ్చాయి అన్నాచెల్లెళ్ళనే సంగతి తెలియనివారు పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకున్నారు తను వంచించిన ఒక అమాయకురాలికి తనవల్ల కలిగిన సంతానే తన కొడుకు పెళ్ళిచేసుకోబోతున్నాడని తెలిసిన తండ్రి యీ పాపాన్ని ఆపేందుకు తుపాకీతో బయల్దేరాడు. ఆసక్తికరమైన యీ సన్నివేశానికి దారితీసిన పూర్వకథా, ఎంతో ఆసక్తిగొలిపే పరిణామాలు చెందిన తరువాతి కథ కలిపి సీతారామాంజనేయ మూవీస్‌వారు 'నిండు కుటుంబం'గా చిత్రీకరించారు అలోరా రామసుబ్బారావు నిర్మించే యీ చిత్రంలో తారలు కృష్ణ, జగ్గయ్య. నాగభూషణం, జమున, విజయలలిత, అంజలీదేవి సంధ్యారాణి, అల్లు

నవోదయావారి "జగమే మాయ" లో గిరిబాబు, రాజ్‌బాబు

రామలింగయ్య, సాక్షి రంగారావు. తెర వెనుక తారలు: ఆర్.కె. ధర్మరాజ్ (కథ) ఆదుర్తి వరసింహమూర్తి (మాటలు) ఆత్రేయ, దాశరధి, గోపి (పాటలు) ఎస్. రాజేశ్వరరావు (సంగీతం) పి సాంబశివ రావు (దర్శకత్వం)

తాతమ్మకల!

మే 23 న పాటల రికార్డింగ్‌తో ప్రారంభోత్సవం జరిగిన 'తాతమ్మ కల' చిత్రానికి కథ, సినిమా అనుకరణ దర్శకత్వం పద్మశ్రీ ఎన్ టి రామారావు హిందీది కాదండి. సంగీత దర్శకులు ప్రముఖ హిందీ సంగీత దర్శకులు ఆయన పేరు సలీల్‌చౌదరి. ఎన్నో విజయవంత మైన హిందీ చిత్రాలకు మధురమైన సంగీతాన్ని సమకూర్చిన సలీల్‌చౌదరి సంగీత దర్శకత్వంలో ఓ తెలుగు చిత్రం తయారవుతోంది ఉత్తమ చిత్రాల దర్శకుడు జి రామినీడు దర్శకత్వంలో 'ఛైర్మన్ చలమయ్య'గా తయారవుతున్న ఈ చిత్ర కథానాయకుడు చలం శతదినోత్సవ కన్నడ చిత్రం 'మేయర్ ముత్తన్న' ఆధారంగా నిర్మితమౌతున్న ఈ చిత్రంలో ఇంకా

విజయవాడలో లక్ష్మి పబ్లిసిటీస్, లక్ష్మి అడ్వర్‌టైజర్స్ ఆధ్వర్యంలో ప్రముఖ పబ్లిసిటీ ఆర్టిస్టు "ఈశ్వర్"కు సన్మానం జరిగినప్పటి దృశ్యం. →

నిర్వహిస్తున్నారు రామకృష్ణ సినీస్టూడియోస్ (హైద్రాబాద్) సమర్పించే యీ చిత్రంకు ఎన్. టి. రామారావుతో పాటు ఆయన పుత్రులు హరికృష్ణ, బాలకృష్ణ కూడా ప్రధాన పాత్రలలో కన్పించడం విశేషం నాలుగు తరాలకు సంబంధించిన చక్కని ఇతివృత్తంగల యీ చిత్రానికి మాటలు డి వి నరసరాజు, పాటలు సి నారాయణరెడ్డి, కొసరాజు సంగీతం ఎస్ రాజేశ్వరరావు నిర్వహిస్తున్నారు

హిందీ సంగీతం!

అయ్యయ్యో! వీరపాటు సంగీతం విజయలలిత, రాజబాబు, రమాప్రభ, వైవిజయ నటిస్తారు ముగ్గురు కొత్తనటులకు అవకాశం కల్పించబడే యీ చిత్రానికి రాజశ్రీ మాటలూ, మల్లీ ఇరానీ కెమెరా విన్యాసమూ, అంకిరెడ్డి కూర్పూబలాన్ని చేరుస్తున్నాయి దర్శకుడు రామినీడు మరియు యస్ పద్మనాభరెడ్డి యీ చిత్రానికి నిర్మలా ఎంటర్‌ప్రైజస్ పతాకం క్రింద నిర్మిస్తున్నారు

శతదినోత్సవ సంరంభం!

కె రాఘవ దాంతి నారాయణరావు

శోభన్‌బాబుకు ఇడ్లీ తినటం నేర్పుతున్నదిలా వుంది జయంతి.
"జీవితం" చిత్రంలో

గిన ఆఖరిరోజు ప్రదర్శనకి ప్రఖ్యాత తమిళ నటుడు పద్మశ్రీ శివాజీగణేశన్ ముఖ్య అతిథిగా వచ్చారు. శ్రీ శివాజీ గణేశన్ కళారంగానికి భాషాబేధాలు లేవని ఒక భాషలోని మంచి నాటకాన్ని దేశంలో ఎక్కడయినా విజయవంతముగా ప్రదర్శించవచ్చుని చెప్తూ కళాసాగర్ కృషిని రావూజీ బృందము ప్రతిభకి అభినందనలు తెలిపారు.

నాటి ప్రదర్శన బి. యస్. గణేశ్ పాత్రలో రచించిన ప్రయోగాత్మక నాటకం తరంగాలు.

కళాసాగర్ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ జి. యస్. భూషణ్ రావూజీ బృందం లోని సభ్యులని ప్రేక్షకులకు పరిచయం చేసి నాటకోత్సవం జయప్రదం చేసిన వారికి పేరు పేరున కృతజ్ఞత తెలిపారు.

ఈ ప్రదర్శనలన్నిటికి శ్రీ రావూజీ దర్శకత్వం వహించారు. సంగీతము భాస్కరరావు, (లైటింగ్) [illegible] పాత్రలను రూపకల్పన చేసి [illegible]

ఆంధ్రదేశమంతటా మే 24 తేదీన విడుదల !

ఆంధ్ర: విజయ. సీడెడ్: జయలక్ష్మి. నైజాం: ఉషాఫిలింస్ మైసూరు: గోకుల్ పిక్చర్స్

స-రాగమాల పోటీ 8

రూ 1260-00 ల బహుమతులు

సురేష్ మూవీస్ — జీవన తరంగాలు

పది బహుమతులు	480-00
అదనంగా నగదు బహుమతులు	150-00

అన్నపూర్ణా సినీ ఎంటర్‌ప్రైసెస్ — శారద

పది బహుమతులు	480-00
అదనంగా రెండు నగదు బహుమతులు	150-00

(గమనిక మల్లమ్మ కధ పోటీ గడువు మే 20 వ తేదీదాక పొడిగించబడినది)

ప్రవేశ రుసుము లేదు. టిక్కెట్లముక్కలు కత్తిరించిన కూపన్లు పంపనవసరం లేదు

అతి సులభం. సినిమా సంగీతంపై మీ అమూల్యాభిప్రాయాలు నిర్మాతల దృష్టికి తీసుకువస్తూ చక్కని బహుమతులు గెల్చుకోవటానికి మరొక అవకాశం.

మూడే నిబంధనలు.

1. పాటలను ప్రత్యేకంగా గమనిస్తూ పై చిత్రాలను చూచి సంగీత సాహిత్య సన్నివేశాల దృష్ట్యా మీకు బాగా నచ్చిన పాటయేదో, ఏమీ నచ్చని పాటయేదో సకారణంగా నిరూపిస్తూ మీ విమర్శ ఇన్‌లాండ్ కవరులో ఒక ప్రక్కనే వ్రాయండి.

2. ఒక కవరులో ఒక సినిమా సంగీతం గురించి మాత్రమే వ్రాయాలి. కవరుపైన సినిమా పేరు, దిగువ విలాసం ఇంగ్లీషులో వ్రాసి గడువులోగా చేరేటట్లు పంపాలి. కవరు వెనుక మీ పూర్తి పేరు విలాసం వ్రాయాలి (మీ పిన్‌కోడ్ నంబరుతోసహా.)

3. ఇన్‌లాండ్ కవరు రెండవ పేజీలో (అంటే కవరు ఒంటి పొరను ఉండగా అడ్రసు వ్రాసే చోటికి యెడమప్రక్క వుండే జాగాలో) మీరు యింతకు ముందు నేను నడిపిన యే యే పోటీలలో గెలుపొందారో ఆ చిత్రాల పేర్లు వ్రాయాలి. ఇలా వ్రాస్తే అందిన బహుమతులే తిరిగి అందకుండా చూచుకోగలను.

పై వాటిలో ఏ ఒక్క నిబంధనా అతిక్రమించగూడదు.

ముగింపు తేదీ జూన్ అయిదు, జూన్ 15 వ తేదీకంతా నగదు మనియార్డరు ద్వారా...తక్కిన బహుమతులు (48 రూపాయల విలువ చేయు రికార్డులు, పుస్తకాలు) రిజిస్టర్ పోస్టుద్వారా విజేతల కంద గలవు. జూలై సంచికలో విజేతల జాబితా చూడవచ్చు.

V. A. K. RANGA RAO
2, SIXTH MAIN ROAD,
BHAKTAVATSALUNAGAR
Madra-600020.

శ్రీ ప్రణవి, కుమారి చంద్రకళ, జస్టిస్ టి రామప్రసాదరావు జి రామ రాజు.

కళావాహిని

ఉగాదినాడు కళావాహిని వారు మద్రాసు హైకోర్టు న్యాయమూర్తి గా॥ శ్రీ టి రామప్రసాదరావుగారి అధ్యక్షతన సుప్రసిద్ధ సితార్ విద్వాంసుడు – (రవిశంకర్ శిష్యుడు) శ్రీ ఎమ్ జనార్దన్‌ను సన్మానించారు శ్రీ జనార్దన్ సంగీత ప్రియుల కుటుంబంలో పుట్టి స్వతంత్రంగా సితార్ నేర్చుకొని అభివృద్ధి చెంది విదేశాల్లో కూడా కచ్చేరీలు చేసి పలువురిచే ప్రశంసలు పొందారు మర్నాడు 5 వ తేది శ్రీ భమిడిపాటి రాధాకృష్ణ వ్రాసిన కీర్తిశేషులు నాటకం ప్రదర్శింప చేశారు

కళాసాగర్ ఆధ్వర్యాన మద్రాస్‌లో తెలుగు నాటకోత్సవం

మార్చి 19, 20, 21, 22 తేదీలలో మద్రాసు నగరంలోని ఆంధ్రులకి మూడు మంచి నాటకాలు మరో మూడు మంచి నాటికలు చూసే అవకాశం కలిగింది. కళాసాగర్ ఆధ్వర్యాన విశాఖపట్నానికి చెందిన ప్రోత్సాహిక నాటక సమా

కళావాహిని వారి ఉగాది నాడు సుప్రసిద్ధ సితార్ విద్వాంసుడు జనార్ధన్‌ను సన్మానించినప్పటి దృశ్యం.- చిత్రం కళావాహిని ఛైర్మన్ బి. కృష్ణమూర్తి, గౌ॥ న్యాయమూర్తి శ్రీ టి రామప్రసాద్‌రావు, సన్మానితుడు శ్రీ జనార్ధన్‌ను చూడొచ్చు.

జం రావూజీ ప్రొడక్షన్స్ వారు ఈ నాటకాలు, నాటికలు ప్రదర్శించి సమకాలీన తెలుగు రంగస్థలి వైభవాన్ని మద్రాసు నగరంలోని కళాప్రియులకు తెలియజేశారు.

వేదిక వాణీమహల్‌లో శ్రీ బి. య్యక్ రెడ్డి ... రోజుల నాటకోత్సవాన్ని ప్రారంభిస్తూ ఈ కార్యక్రమాన్ని చేబట్టిన కళాసాగర్‌ని అభినందిస్తూ రావూజీ నాటక సమాజం వారి ప్రదర్శనలు విజయవంతము కావాలని కోరారు. ''అరణి'' మొదటిరోజు ప్రదర్శించబడింది

ఆనాటి రెండవ ప్రదర్శన రావూజీ రచన 'కింకర్తవ్యం?' నాటిక.

మ్యూజిక్ అకాడమీ హాలులో జరి

విశ్వభారతి ప్రొడక్షన్స్
కన్న కొడుకు
నిర్మాతలు
దర్శకత్వం వి. మధుసూదన రావు
జి. రాధాకృష్ణమూర్తి
ఎ. రామచంద్రరావు
విడుదల నవయుగ
VeeKay

JYOTI

సచిత్ర మాస పత్రిక

7 A శివాజీ స్ట్రీట్

టి. నగర్, మద్రాసు-17

విడి ప్రతి వెల

ఒక రూపాయి

ఏడాది చందా

పన్నెండు రూపాయలు

సంపుటి 11

ఏప్ర[illegible] 1973

సంచిక 3

సంస్థాపకులు .

శ్రీ. శే. వి. వి. రాఘవయ్య

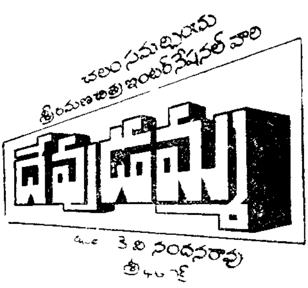
మేనేజింగ్ ఎడిటర్ :

శ్రీమతి వి లీలావతి రాఘవయ్య

Edited & Published by V Leelavaty Raghavaiah, 7-A. Sivaji Street, Madras-17 and Printed by B V Narasimha Rao, a Sri Krishna Chitra Printers NageswaraRao Road, Madras-1

ముఖ చిత్రం
ఆర్. ఎస్. మూవీస్ వారి
'మల్లమ్మ కథ'

చలం సమర్పించు
శ్రీరమణచిత్ర ఇంటర్నేషనల్ వారి
దేవదాసు
కె.వి. నందనరావు

తొలిమాట

ప్రణాళికలు ఎన్నివేశినా చేశినా ప్రజలకి ఇవ్వేవి మేలు చేయటంలేదు కదా-బ్రతుకులు మరింత భారమౌతున్నాయి. ఈ ప్రణాళికలవల్ల మేలు పొందుతున్నవాళ్లెవరో!? స్వాతంత్ర్యం వచ్చి దశాబ్దాలు దాటుతున్నా మనం సాధించిందేమిటో కాగితాలమీద తప్ప కనుపించటం లేదు.

ఈ సంవత్సరం దేశం మొత్తంలో విద్యుత్శక్తి కొరత ఏర్పడింది. పరిశ్రమలకి పంటపొలాలకి అవసరమైన విద్యుత్ కొరత ఏర్పడితే దేశం ఏం గావాలి? ఏం సాధిస్తుంది? దీన్ని గురించి పట్టించుకొనే నాయకులే కనుపించటంలేదు. ఉపన్యాసాలైతే దంచుతారు కాని..

ఏం చేస్తాం-మనం ఎన్నుకొన్న ప్రభుత్వం-మన ప్రభుత్వం కబుర్లు, ప్రణాళికలూ కాదు కావలసింది ప్రజలకి. మనిషికి అవసరమయ్యే తిండి, నీడ, బట్ట నీళ్ళు అవ్వి లభ్యమైననాడు అంటే అప్పుడే మనం నిజంగా స్వాతంత్రం పొందినట్టవుతుందన్నుకొంటాను

* * *

మార్పు కావలంటున్నారు సినిమా మేటర్‌లో.. సాధ్యమైనంతవరకు పరితల అభిప్రాయాలు మన్నించాలని ఈ సంచికలో ప్రయత్నించాం చూస్తారు కదూ!

* * *

త్వరలో మీ జ్యోతిలో మీరూహించని మార్పులు చేస్తున్నాం-అవి మీకు నచ్చేవిధంగానే - ముందే చెప్పేస్తే ఎలా!

వె. వేంకటవిరాఘవులు

సురేష్ మూవీస్
జీవనతరంగాలు
నిర్మాత: డి.రామానాయుడు
దర్శకత్వం: తాతినేని రామారావు
NVKR

ఉత్తరాలు

మంచి కథలందించడంలో "మంచి పేరు"ను తెచ్చుకున్న జ్యోతి పత్రికలో మంచి కథలు కనబడడం ఏమంత ఆశ్చర్యకరమైన విషయం కాదు

కథలంటే "బాయ్‌మీట్-గరల్" కథలేనని, అంతగా కాకపోతే పేదవారి కష్టాలను గురించి ఉండాలనుకుంటే అది తప్పని అందరికీ చెప్పేందుకోసం మన పత్రిక పాటుపడుతుందనడం నిర్వివాదాంశం.

మీరి ఈ దృక్పథాన్ని ప్రతి నెలా మనకు తెలియజేస్తునే ఉన్నారు

లేటుగా అందిన ఏప్రిల్ సంచికలో స్వీటుగా ఉన్న రాయప్రోలు లలితగారి "నాట్‌ఫర్ హైర్" కథ, హాటుగా ఉన్న ఏవని నిర్మల ప్రభావతిగారి "గొడ్రాలు" కథ "గ్రేట్"గా ఉన్నాయి ఈ కథల వలన ఈ నెల జ్యోతి మరింత బ్రైట్‌గా ఉందనిపించింది

గాదేపల్లి సీతామహాలక్ష్మి,
విశాఖపట్నం-4

ఏప్రిల్ '73 జ్యోతి మంచి కథలతో నిండుతనం సంతరించుకొంది-ముఖ్యంగా 'నాట్ ఫర్ హైర్' 'పగ' సంచికకు హైలైట్స్

'పగ'లో విషాదాంతం కొంత విషాదంగా ఉంది

'నాట్ ఫర్ హైర్' మొదటి సగం కొంత 'బోర్' అనిపించినా 'ట్విస్ట్' చాల బాగుంది కథారచయిత (పేరు చూస్తే రచయిత్రి) సూటిగా చెప్పదలచింది చెప్పడం కథకు నిండిచ్చింది 'రచయిత' అని ఎందుకూహిస్తున్నానంటే కథలో తను రచయిత్రిగాక 'రచయిత' గానే స్వకథనం చేసారు సూటిగా చెప్పగల్గినవారు ఈ 'డొంక' తిరుగుడు కథనం ఎందుకు భార్యగానే చెప్పగల్గింది చెప్పవచ్చుగా మరో మాట-కథకు 'టాక్సీ' బదులు 'ఆటో' బొమ్మ ఉండాలి

'జ్యోతి'లో ఇంకా అచ్చు తప్పులు అక్కడక్కడ మేమూ ఉన్నాం అంటున్నాయి

టి తాతారావు

ఏప్రిల్ సంచిక జ్యోతి పసందుగా ఉంది. ఫస్ట్‌లవ్-శ్రీరాజ్‌గారి కథ నన్నెంతో ఆకర్షించింది "పగ" పాతవాసనేసింది, గొడ్రాలు కథ బాగుంది

సరాగమాల, సినిమా శీర్షికలు హైలేటు

వి పి చెందన్‌రావ్, నిజామాబాద్

రవిచిత్ర ఫిలిమ్స్
ఒకనారి వందతుపాకులు
స్కోప్ & కలర్ [PARTLY]
సినిమా స్కోప్ సౌకర్యంగల హాళ్లలో మాత్రమే
దర్శకత్వం కెవియస్ కుటుంబరావు నిర్మాత వై వి రావ్
రచన వీటూరి, సంగీతం సత్యం కెమెరా దేవరాజ్ కళ బలం నృత్యం: హీరాలాల్

"జ్యోతి"లోని కథలన్నీ మరువరానివిగా ఉన్నాయి. కార్టూనులు కడుపుబ్బా నవ్వించాయి. నెలనెలా జ్యోతి మమ్మల్ని ఆనందింపజేయడానికి ఉత్తమ సాహిత్యం అందిస్తుంది. సినిమా వార్తలు తాజావి జ్యోతి ద్వారానే చదువగల్గుతున్నాము.

కాసుల్రావు,
పరకాల

ఏప్రిల్ జ్యోతి పత్రికలో 'సినిమా'కు సంబంధించిన వాటిలో కొన్ని పొరపాట్లు తెలియజేస్తున్నందుకు క్షమించాలి.

'జీవితం' చిత్రంలోని 'స్టిల్' వేసి క్రింద జయలలిత, శోభన్‌బాబు అని వ్రాసారు. కాని ఆ 'స్టిల్'లో ఉన్నవారు జయంతి, శోభన్‌బాబు.

సి. యస్. రావు,
హైద్రాబాద్-500006.

'మరో ప్రేమకథ' సీరియల్ సస్పెన్స్‌గా సాగుతుంది. 'మనిషిచేసిన మేలు' పెద్ద కథలో ఎవరు బ్రతుకువారు బ్రతికినా కూడా లేనిపోని సంబంధము కల్పించి, నిందలు, అపనిందలు మోపటమే ఈ సంఘము పని అన్నట్లు బావుంటుంది. మాస పత్రికలలో ఆణి ముత్యాలాంటి కథలు అందివ్వటము "జ్యోతి"కి జ్యోతే సాటి.

స్వాతి ఇల్లపరెడ్డి,
వాల్తేరు.

ఈ నెల జ్యోతి ముఖ చిత్రం ఊహించినంత ఆకర్షణీయంగా లేదు. ఏప్రిల్ ఫూల్ గేయం చాలా బాగుంది. నాట్ ఫర్ హైర్ ఈ నెల జ్యోతిలో యిది హైలెట్! మరో ప్రేమ కథ. మనిషి చేసిన మేలు ఇంట్రష్టింగ్‌గా యున్నది. నా గొడవ శివల జగన్నాధంగారి నవల ఒకమాదిరిగా యున్నది.

నరసింహారావు,
విశాఖపట్నం.

ఎడిటర్ గార్కి,

ఏప్రిల్ నెల రేపర్ పేజీ చాలా బాగున్నది జోకులు అన్నిటికన్నా చాలా బాగున్నవి. సినీమా మేటర్ ఇంకొంచం శ్రద్ధ పుచ్చుకొని బ్లాకులు పెద్ద బొమ్మలు వేయగోరుతున్నాను.

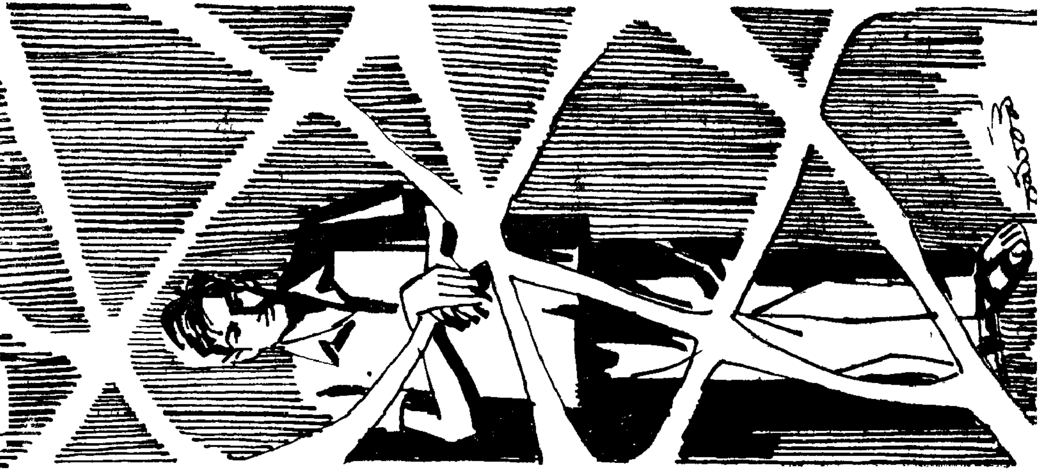
పి. వెంకటేశ్వర్లు,
(కొరట్లూరు పాడి.)

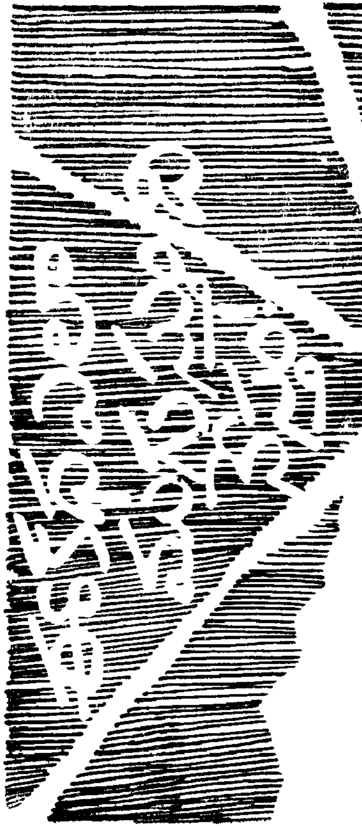
ఎడిటర్ గార్కి,

నమస్కారాలు.

ఏప్రిల్ నెల జ్యోతి చాలా ఆకర్షణీయంగా యున్నది. గొౕడ్రాలు కథ చాలా బాగా యున్నది. ప్రకటనలో పాషనలు చాలా హాస్యానిచ్చింది. మూడో మనిషి అనుకున్నంత ఇంటరిస్టింగా లేదు. మరో ప్రేమ కథ, మనిషి చేసిన మేలు ఒక మాదిరిగా యున్నవి. శివల జగన్నాధంగారి నా గొడవ చాలా బాగుంది.

రామారావు,
రెల్లివల్స.

పతివాడ మార్కండేయులు

ఘాట్‌ల్లాంటి ఎత్తుపల్లాల్లోంచి తన బరువైన కాయాన్ని మెల్లిగా యీడ్చుకుంటూ అరగంటాలస్యంగా వాల్తేరు - రాయపూరు పాసింజరు రాయఘడ చేరుకుంది. ట్రైను దిగి, ప్లాట్‌ఫాం దాటి బయటికొచ్చేడు చిట్టిబాబు. తను రాయఘడ వెళ్ళటం అదే మొదటి సారి. జెకెపూరు పేపరుమిల్లు స్కూల్లో పనిచేస్తున్న తన మిత్రుడు

రాజును కలుసుకునేందుకు వచ్చేడు. ఊళ్లో వున్నది ఒకే ఒక సిటీ బస్సు. అదిగూడా అరగంటాలస్యంగా స్టేషను ఆవరణలో ప్రవేశించింది. రాజును చిట్టిబాబు కలుసుకునేటప్పటికి సుమారు ఒంటి గంట దాటింది.

చిట్టిబాబును చూడగానే మొదట రాజు ఆశ్చర్యపోయాడు. అంతలో తేరుకుని, పొడిదగ్గుతో పాటు చిన్న చిరునవ్వు నవ్వేడు. తర్వాత చేయి కలిపేడు

ఇంతలో మేం వున్న టీచరు యాముసు దాటుకుంటూ పోతున్న ప్యూన్‌ని పిలిచి, కాఫీ తెమ్మని డబ్బులిచ్చేడు. గదినీ, గది గోడల్నీ, మీద తిరిగే ఫంకానీ పరిశీలిస్తున్నాడు చిట్టిబాబు. గదిలోపలి వాతావరణం చాలా అందంగా ప్రశాంతంగా వుంది. గది కిటికీల్లోంచి ఫాక్టరీ క్వార్టర్సు కనిపిస్తున్నాయి. దరిద్రపు ఛాయలు ఆ ప్రక్క ఎక్కడా తొంగి చూడట్లేదు. కనుచూపు మేరలో అటువేపంతా అందంగా, ఆహ్లాదంగా వుంది!

క్వార్టర్సు ముందు రకరకాల రంగులు గల అందమైన పూతోటలున్నాయి. కాని ఎక్కణ్నుంచో చెప్పలేని దుర్వాసన నొస్తోంది. కోళ్ళను తినితిని తెగబలిసి కొవ్వాళ్ళకు పాపం పండి జబ్బుతో చచ్చిన నక్కలోంచొచ్చే చచ్చే కుళ్ళు వాసన

రెండు మూడు కుళల ప్రశ్నలయ్యేక యిద్దరి మధ్యా కాలం శాపిరాడక స్తంభించి పోయింది. ఫంకా తిరుగుడు తప్ప గదిలో వేరే శబ్దం లేదు.

కానీ ప్రక్క గదుల్లోంచి పిల్లల అరుపులు.

మాస్టర్ల బెత్తం చప్పుళ్ళు.

ఇంతలో కాఫీ లొచ్చేయి!

"ఏంవిట్రా ఆ కుళ్ళు వాసన?" కాఫీ తాగుతూ యిద్దరి మధ్యా పేరుకున్న నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చేడు చిట్టిబాబు.

"ఫాక్టరీ విడిచిపెట్టే కుళ్ళు నీళ్ళు! అది యీ ప్రక్కనే కాలువలోంచి పారుతోంది."

"అదెందులో కలుస్తుంది?"

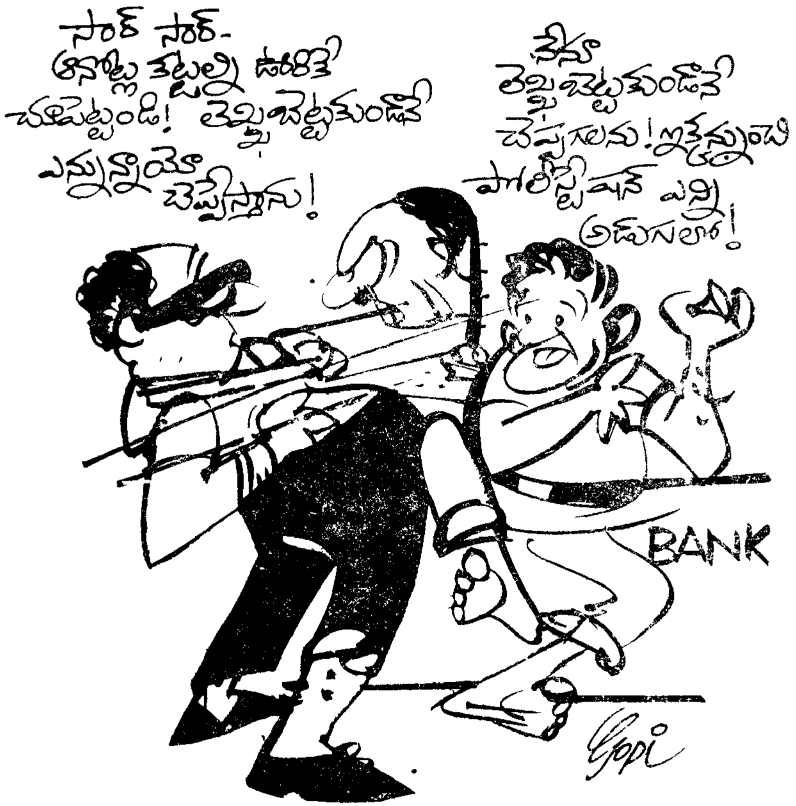
"ఏట్లో."

"ఏంవిటీ, ఏట్లోనా!" గుండె ఆగిపోయినంతగా అదిరిపోయి ఆశ్చర్యపోయేడు.

"అవును. ఏట్లోనే!"

"మరి క్రింద వూళ్ళలో ఏటి నీళ్ళపై ఆధారపడి బ్రతికేవాళ్ళ సంగతి "

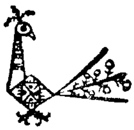
"ఏవిటా! ఈ నీటినే నమ్ముకున్న జనం అరవై ఏళ్ళకూ బ్రతకటానికి బదులు ముప్పయ్యో పడిలోనే చావాలి. ఏట్లోనే స్నానం చేసేవాళ్ళు దురదల్ని తగిలించుకుని. వాటిని గోక్కుని, పుళ్లను పెంచుకుని వికృతంగా మారి—మాడి పోవాలి! ఏటి నీళ్ళనే కాలవల్లోకి తీసుకుని

పంటలు పండించే పేద రైతు తమ్ముళ్లు పంటలకోసం నిరాశలోపడి నలిగిపోవాలి.'

రాజు చెప్పిన మాటలు విన్న చిట్టిబాబు కళ్లెదుట భయంకరమైన దృశ్యాలు వెలసిపోయిన రంగుల చిత్రాల్లా కనుపించసాగాయి. "ఒరేచిట్టిబాబూ, ప్రస్తాపనొచ్చింది గాబట్టి చెబుతున్నాను విను. ఇరవై నాలుగేళ్ళ స్వాతంత్ర్యం తర్వాత గూడా దేశం ఏమీ మార్లేదని మానాన్న యిప్పటికీ చెబుతుంటారు. ఇప్పటికంటె బ్రిటిషు ప్రభుత్వంలోని జీవితమే ఎంతో హాయిగా వుండేదిట! అవున్రా నిజమే! స్వాతంత్ర్యం వచ్చేక మన దేశం ఏమాత్రం ఎదిగింది? ఎవరు పెరిగేరు? కాకపోతే దేశంలోఎన్నో ఫాక్టరీలు, బాంకులు యింకా పెరుగుతునే వున్నాయి. అయితే యివేమైనా సామాన్య ప్రజను వుద్ధరించేయా? లక్షాధికార్లు కోటీశ్వరులయ్యేరు. కోటీశ్వర్లు కోట్లకు పడగలెత్తేరు. ముప్ఫై ఎకరాల భూమి గల

వాడు మూడు వందల ఎకరాలకు అధిపతయ్యేడు. అంతేరా. టా టా, బిర్లా వంటి పెద్ద బాబాలే బాగుపడ్డారు గాని, నువ్వూ, నేనూ బాగుపడ్డాఁవా? అలా న్యాయంగా బాగు పడ్డావాణ్ని ఒకణ్ణి చూపించు డబ్బూ సుఖఁవూ, మర్యాదా, మన్ననా, సలాంలూ కార్లూ. ఏర్ కండిషండు గదులూ అన్నీ ఆ పెదబాబులకే! మనం మాత్రం ఎప్పటికీ యిలా మరుగుజ్జులుగానే వుండి పోవాలి. అది ఒకటో రకం రూలు! ఎదిగేవాడే ఎదగాలి. మనం సగటు మనుషులం.సగటు కింకా దిగువే మన బతుకులు "అంటూ ఆవేశంగా రాజు గొంతు లోంచొచ్చే మాటలు, గుండె లోతుల్లోంచి చాలా బరువుగా వచ్చేయన్న సంగతి చిట్టిబాబు గ్రహించలేక పోలేదు.

చివర్లో రాజు గొంతు బొంగురుపోయినట్టు అనిపించింది కళ్ళల్లో నీళ్ళు నాగరికతకు భయపడి, లోపల్లోపలే యింకిపోయేయి: చిట్టిబాబుకి తెల్సు రాజు పరిస్థితి ఏమిటో? జబ్బులో మంచానికి కరచుకుపోయిన తల్లి దండ్రులు పెళ్లికి ఎదిగిపోయిన యిద్దరు చెల్లెల్లు, వాళ్ళ తర్వాత ఏడవ తరగతి చదివే మరో చెల్లెలు, అందరికీ ఆఖరున ఆశగా ఒక తమ్ముడు, ఇదీ అతని కుటుంబం! ఇంతటి కుటుంబానికీ యజమాని రాజు వాళ్ళందరి అవసరాలకూ ఆధారం అతని జీతం అదీ నూటయాభై రూపాయలు మాత్రమే!

రాజు ముఖంలోకి సూటిగా చూశేడు చిట్టిబాబు. జేగురు రంగు పూసుకున్నట్టు ముఖం కాస్త ఎర్రబడింది. వెంటనే కిటికీ వేపు ముఖం తిప్పుకున్నాడు.

కిటికీకి అవతల పదిగజాల దూరంలో గులాబి మొక్క సూర్యునివేపు సూటిగా చూస్తోంది. మొక్కన రెండేపూలు కొత్త పెళ్ళికూతురిలా అందంగా సింగారించుకుని నించున్నాయి. రెక్కలన్నీ విచ్చుకుని, ఎర్రని రంగుతో నిగనిగ మెరుస్తు పెద్దంటి ఆడబడుచుల్లా గర్వంగా

ఎప్పుడో మొక్క నుంచి జారిపోయి, మట్టిలో పడి, మళ్ళీమొక్క ఎక్కగల చేవ లేక వడలిపోయి, వికృతంగా మారి, దీనంగా మొక్కనున్న పూలవేపు చూస్తున్నాయి. ఏడెనిమిది గులాబీలు క్రింద.

"ఛీ! అలా చూడకండి మావేపు. ఎందుకలా చూస్తారు. ఏఁవిటా అరుపులు? అది మీ భార్య, మీవి నేల బతుకులు. ఇప్పటికి మా జీవితంలో ఏడుపనేది లేదు. మమ్మలినిలా ఆనందంగా వుండనీయండి!' అన్నట్టు ముఖం పెట్టి గర్వంగా, అతిశయంగా మొక్కనున్న పూలు,-క్రింద పడిపోయిన పూలవేపు చూస్తున్నాయి.

కాని అంతకన్న అతిశయంగా తమని సమీపిస్తున్న—అరగజం దూరంలోవున్న పెనుగాలి సంగతి వాటికేం తెలుసు?

ఇంతలో క్లాసుకు టైమయి రాజు

లేచేడు. ఏంతోచక చిట్టిబాబు స్కూలు వెనుక వేపు బయలుదేరేడు.

అక్కడ, ఆ ప్రక్కనుంచే మురికినీటి కాలువ పారుతోంది నాలుగయిదు అడుగుల లోతుగల కాలువది కాలువనిండా నీరు పారుతోంది. ఓ పెద్ద రాక్షసి మనుష్యుల్ని తిని తిని, అరుగక కక్కేసుకున్నప్పుడు కారే చొంగలికంపు కొడుతుంది ఆ నీరు! రెండు మూడు దగ్గర్ల కాలువ దాటేందుకు సుమారు ఆరడుగుల పొడపుగల కర్రలున్నాయి. అలాంటి దగ్గర కాలువ కిరుప్రక్కలా కర్రను కలిపి ఎత్తుగా నురగ పేరుకుంది. అది, భూమికి పుట్టిన పుండు కార్చే రసిలా, చిన్నపిల్లలు చూడగానే జడుసుకునేటట్టుగా చూడ్డానికి చాలా అసహ్యంగా కనిపిస్తోంది. కాలువలో అంతవరకూ చప్పుడు చేసుకుంటూ వస్తున్న నీరు-ఎప్పటికీ దొరకని బ్లాక్ మార్కెట్టు వస్తువనిలా, జేబులో తేలులా చాపకింద చల్లగా పారేస్తున్న నీరులా ఎలక్కోసం దొంగనడకలు నడుస్తున్న పిల్లిలా నురగక్రిందనుంచి సాగిపోతుంది.

అక్కడికి మరికొద్ది దూరంలో ఓ పెద్ద టాంకు వుంది. ఆ టాంకు తాలూక యింజను గదిలో వర్కరువద్దకు వెళ్ళి,

"ఈ టాంకు ఏవిటండీ?" అనడిగేడు చిట్టిబాబు.

"వాటరు టాంకు!"

"దీంట్లోకి నీరెక్కణ్నుంచి వస్తోంది?"

"ఏట్లోంచి."

"దేనికుపయోగిస్తారీ నీళ్ళు?"

"ఇక్కడ నీళ్ళను క్లీన్‌చేసి కంపెనీ పనికి వినియోగిస్తారు. అదిగో అటువేపు గొట్టాలున్నాయి. ఏటిగుండా ఆ గొట్టాల ద్వారా నీళ్ళు యిక్కడికొస్తాయి " అన్నాడతను.

"మరా కాలువగుండా పోతున్న మురికి నీరు?" రాజు చెప్పిన మాటలే మళ్లా ఇతని నోటిగుండా వినాలనిపించి అడిగేడు చిట్టిబాబు. ఎందుకంటే రాజు బీదల పక్షం వాడు. ఈ వర్కరు మాత్రం చాలామంది వర్కర్లలా గబ్బిలాయి కావచ్చు గదా? ఏ పక్షానికీ చెందనివాళ్ళ జడ్జిమెంటు ఒక్కోమాటు కరెక్టుగా వుంటుంది.

"ఈ టాంకులోకి నీరు తెస్తున్న గొట్టాలకు క్రింది భాగాన్న, ఆ కాలువ నీరు అవే ఏట్లో కలుస్తోంది." ఆ నీరు అలా కలవటంలో తనకేమీ సంబంధం లేదన్నట్టు సంశయం తీర్చేశాడు.

లక్ష తొంభై ప్రశ్నల నాట్యం, కోటి గొంతుల అరుపులు చిట్టిబాబు మెదడులో నిలచిపోయేయి!

మరింక ఆ వూళ్లో అట్టేసేపు వుంటానికి యిష్టంలేక రాజుకి చెప్పేసి, ఆ సాయంత్రమే తన మేనమామ యింటికి గుమడ వెళ్ళిపోయేడు.

* * *

గుమడ చాలా చిన్నవూరు. రాయఘడ పేపరు మిల్లు వదిలేస్తున్న కుళ్లు నీళ్ళ ప్రవాహాని కానుకుని వున్న ఆ పల్లెలో మూడువందల యిళ్ళకంటె ఎక్కువగా వుండవు. అరకు లోయల్లోని రోడ్లలా చదుననేది మచ్చుకైనా లేకుండా గోతులు గోతుల్తో, చెత్తా చెదారంతో నిండి వుంటుంది రోడ్డు. వర్షంపడితే యిహ రోడ్డుమీద నడవటానికి ఏమాత్రంవూ వీలుపడదు. కాలు పెట్టేసరికే జారే ప్రమాదంగల బురదమట్టి రోడ్డు అది. పది సంవత్సరాల క్రితమే ఆ వూరికి ఆరుమైళ్ళ దూరంవరకూ వచ్చి ఆగిపోయింది. ఎలక్ట్రిసిటీ! పది సంవత్సరాల క్రితమే వూరికి మైలు దూరం వరకూ వచ్చి ఆగిపోయాయి కుళాయిలు! సరే ప్రగతిమాట పందొమ్మిది వందల నలభయ్యేడుకు పూర్వమే ఆగిపోయింది, ఆ వూరున్న దేశానికవతల!

ఆ వూరికి నాయుడు వున్నాడు.

ప్రెసిడెంటూ వున్నాడు.

కనుకనే ఆ వూరకి కళాకాంతులు లేకుండా ఐపోయింది.

ఊరికి సుమారు ఫర్లాంగుదూరంలో తార్రోడ్డు వుంది. రోడ్డు కిరుప్రక్కలా నాలుగు కాఫీ దుకాణాలున్నాయి. వాట్లో గంగరాజు కాఫీదుకాణం కాస్త ప్రసిద్ధి మట్టిగోడలకు రెండు వేపులా బల్లలు పాతించేడు. అక్కడ కూర్చొనేందుకు సుఖంగా వుంటుందని, రోడ్డుకి ఎవ

రొచ్చినా ఆ దుకాణంలోకే వెళ్తారు. వెళ్ళి తమ రాజకీయ పరిజ్ఞానాన్ని, వూళ్లోవున్న రెండు పార్టీల తగవుల్ని, వూళ్లో ఎవరి మీదో వాలే అమ్మవారిగూర్చి, ఆవారంలో జరగబోయే కోళ్ళపందాల గూర్చి రకరకాలుగా చర్చలు జరుపుకుంటారు. అక్కడ చెప్పుకోతగ్గ పేరాలుండవు గాని, వచ్చేపోయే జనసంచారం అధికంగా వుంటుంది. వూళ్లో పేకదాసులు గూడా అక్కడికే చేరి పేక ఆడుకుంటారు. అంచేత దాన్ని "కాఫీ ఒటేలు" అనటం కంటే "కంపీ ఒటేలు" అనటం సబవుగా వుంటుందని చాలామంది అభిప్రాయం. అందరూ అలాగే పిలుస్తారు కూడా!

ఆ హోటల్లో కూర్చొని కాఫీ తాగుతుండగా, "ఎవులింటికి బావ్ సుట్టరికం?" అన్న ఓ గొంతు వినిపించింది చిట్టిబాబుకి.

తలెత్తి ఎదుటవేపుగా వున్న వ్యక్తిని చూశాడు. నాలుగయిదు దపాలు అతను ఆ వూరు వెళ్ళినప్పటికీ, ఆ వ్యక్తినెప్పుడూ చూడ్డం తటస్థించలేదు

మాసిన గెడ్డం, నెరిసిపోటానికి సిద్ధంగా వున్న జుత్తు, చినుగుల బనీను, దానిక్రింద మునుకులుమీదకుకట్టే పంచెకట్టు, లోతుకు పోయిన కళ్ళతో సూటిగా చిట్టిబాబు కళ్ళల్లోకే చూస్తున్నాడు అతను

"నారాయణస్వామిగారింటికి!"

❋ కాన్పుల ఆస్పత్రిలో నర్సు బయటకొచ్చి ఒకాయన్ను "చూచి ఆయ్యా మీకు మగపిల్లాడు" అని చెప్పింది.

ఇంతలో చాలాసేపటినుంచి కాచుకు కూర్చున్న పెద్ద మనిషి లేచి సిగరెట్ నేలకేసి కొట్టి పెద్దగా "నా కన్నా వెనక ఇప్పుడే వచ్చాడాయన, నేనేమో ప్రొద్దున్నే వచ్చాను—ఆయనతో చెప్పడంలో నీ వుద్దేశం ఏమిటి?" అన్నాడు.

—బాచన్.

"తమరిదేవూరు?"

"విశాఖపట్నం"

"ఏటి, నారాయణస్వామిగోరి అప్ప కొడుకువేటండీ?" అడిగేడు అతను.

అవునన్నట్టు తలూపేడు చిట్టిబాబు. విశాఖపట్నంలో జీవనం గూర్చి, విమానాల గూర్చి, అక్కడున్న ఆసుపత్రి గొప్పతనం గూర్చి రెండు మూడు ప్రశ్నలు వేసి అంతటితో ఆగిపోయేడు. చిట్టిబాబు కెందుకో అతన్తో ఇంకా మాటాడాలనిపించింది వెంటనే,

"మీదీవూరేనా?" అనడిగేడు.

అతను తలూపేడు.

"మీ పేరు?"

"బద్రయ్య"

ముమ్మూర్తులా పేదరికానికి ప్రతినిధిగా కనిపిస్తున్న అతన్తో మాటాడి, అతని యోగక్షేమాలు తెల్సుకోవాలనిపించింది.

"పనేంవిటి, వ్యవసాయంవేనా?"

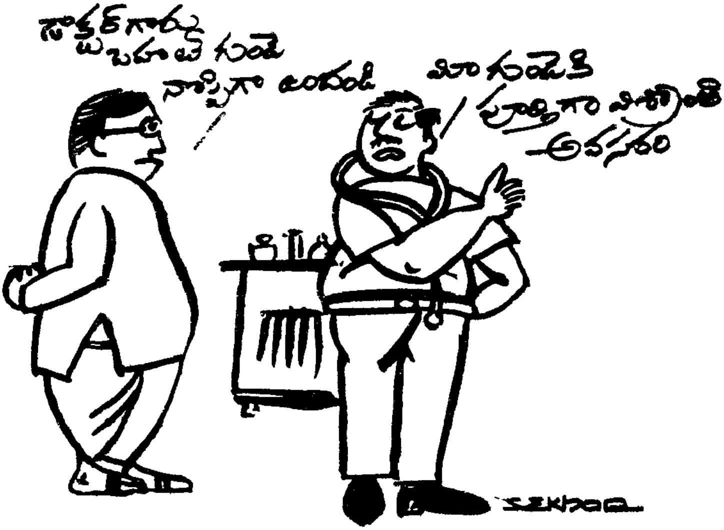
"కాదండీ, కుమ్మరిపని మేం కుమ్మర్లం. కుండలు చేత్తామండి మట్టితోటి. అసలు తమరు సూసే వుండరు."

"అందరూ మీ దగ్గరేనా వాడిక?"

"మంచోడివే బాబూ! మట్టికుండలు ఎవడోడుతాడండె?"

"అంతే?"

"అంతేటని నువ్వడిగితే, ఏటి సెప్మంటారు బావ్? గవొర్నమెంటోడికి మానాటోలం కనబడమండె దేశంలో నన్నికులాలోలికిన్లు యిత్తన్నారుగాని బావో మా కుమ్మర్లందు పిసరంత కనికరం సూపరండే! పోనింతా సేసూరుకున్నారా అంటే అదీ నేదు. కంపెనీలు-గింపినీలు పెట్టి, మా తలలు కడిగించి, మామన్ను మా నోట్లోనే కుక్కి కడుపున బుగ్గోసినారు. ఏటి సెప్మంటావు బావ్? గిన్నెలు, గలాసలు. కండ్లు, తెడ్లు, తసలాలు అంటినీ కంపినీవోలే తవార్జేసి బజార్న బడేత్తున్నారు. ఉన్నోడు-లేనోడు, కోలోడు-నాలోడు అంతా అయే వోడుతున్నారు. ఇక మాంవు మట్టితో తవార్జేసిన వెవలు కొంటారండే? మట్టి బతుకులు బావ్ మావి, మట్టి బతుకులాని! ఒక్కో రోజు తాగడానికి గంజినీల్లకు దిక్కునేక డొక్కలు కాల్లెట్టుకుని కళ్లు మూసుకుని కునికిపోతాం. అడుక్కోనేం! మర్యాదకోసం కాదు బావ్, "దుక్కనాగున్నావు. నీకేటి పోయీ కాలం వొచ్చింది నంజాకొడుకా ఎల్లెల్లు!" అంటారు. అద్గదిగో బావూ, పక్కూరి నాయుడు బావుకి రెండొందలెకరాల పలబూంవి వుంది. ఆ బావు బామ్మరిదికి మూడొందల ముప్పయి మాగానుంది. పుడుతూనే యీ అందరూ పట్టాలొట్టుకుని పుట్నారేటండీ? బంజరు బూంవులు కరువొచ్చి నన్ని వున్నాయి గాని అవి మా వరకు రావు. ఏ దరమాతుడైనా మాకు

పట్టాలియ్యటానికి నలబడ్డా, ఎవరోమరాక పెదబాబు మద్దెన పితలాటకం నాటి తిరకా పెడతాడు. అందుకే ఏటి సెయ్యటానికి అవుకోసం నేక, కరవడికి తల్లి బూదేవినే నమ్ముకున్నాం. ఏదో ఆ అమ్మదయ వొల్ల ఒక పూటకు నేకపోయినా, మారు పూటకైనా యింత కలో, అంబలో దొరుకుతుంది. మరి మాకు ఏపిక నేదండి. మా తోటే ఈ దరిద్రం పోదండి మా పిల్లలు, ఆలపిల్లలు యిలాగ ఆలంచరికీ ఎంటాడు మంది ఇంతే వాప్. మా బతుకు లిలా తెల్లారాల్సిందే! దేవుడు మాకింతే రాసి పెట్టినాడు మా కర్మానికి మేం కాలి పోవల్సిందే ”

చిట్టిబాబుతో పాటు మరో నాలుగైదుగురు దుకాణంలో కూర్చుని విన్నాడు.

“నిజమే, దేవుడు మనకంతే రాసినాడు. మనమేటి సేయిగలం?” ఇది మన తప్పు కాదు అన్నట్టు మాటాడేడు ఒకడు.

“పోయేస్! ఆడన్నట్టు ఏటి పెద్దోల్లంతా బూములు పట్టాలొట్టుకునేబూమ్మీదకొచ్చినారేటి? బతుకులోని కిటుకు లెరిగి ఆల్లు పెమోజకులయ్యేరు. పాపవని బెంగెట్టుకుని మనమేమీ సెయ్యనేక పోనాం. అదిగో అక్కడే వుంది మననీర్స తనమూ, సేతకాని తనమూనూ!” ఎదిరించేడు యింకొకడు.

“ఒల్లొల్ల కాయేస! తాడూ-బొంగరం వేసి మాటాడు తాడికు ఈ జనమ్ములో మనం సేసుకున్న కర్మ మన్నెంటాడుతుంటే, మద్దె ఎద్దోడి మీద నీ కెందుకింత కసి ‘ఆచారి గొంతును మ్మ

కొ_స్త పూరించి గట్టిగా అన్నాడు మరో హాడు.

దేవుడి రాతనీ, పూర్వజన్మ కర్మనీ. నిజం గ్రహించలేక, నమ్మకాల మధ్య నలిగిపోతు కర్మసిద్ధాంతాలు వల్లెవేసే వారి మాటలు, ఒకడు లేచినా, 'తప్పు-తప్పు'ని రెండోవాడి దబాయింపు చిట్టిబాబుకి చికా కనిపించింది.

ఇక అట్టేసేపు అక్కడ కూచోలేక ఏటి వేపునడిచేడు. నీ లాటి రేవు వేపుగల సుమారు యిరవయ్యడుగుల ఎత్తు గల గట్టు దిగుతున్న చిట్టిబాబు మనసులో యింకా భద్రయ్య రూపం, అతని మాటలు మెదులుతునే వున్నాయి.

అంతలో ఒక అవ్వ గడగడ వణు కుతూ, వూగుతూ, ఒక చేత్తో ఖాళీకుండ వేల్లాడేసుకుంటూ, రెండో చేత్తో కర్ర సహాయంతో ముందుకు నడుస్తూ ఎవర్నో తిట్టుకుంటూ చిట్టిబాబుకి ఎదరవుతూంది.

ఆమె శరీరం ముడతల్తో ముడుచుకు పోయింది.వదలిపోయిన గోంగూర కాడల్లా ఆమె చేతులు గుంతలుపడ్డ కళ్లు....బలం లేని కాళ్ళ మీద సోలిపోయిన నడుం....ఆ అవ్వకంటె ఒక శవం నయం!

అవ్వ తిట్టులు రాగ్రానూ ఎక్కు వయ్యేయి.

నెత్తి మీద కుండెత్తి ఎదురుగుండా వస్తూన్న ఓ నడివయసుకు-రాల్ని, "ఏటె ముసలమ్మా, ఏంటయిందే?" అంది తిట్టు కుంటూ పోతున్న అవ్వనాపి.

ఏం జరిగిందో వినాలనే కోరిక చిట్టి బాబుతో ఉబలాట పడింది. అతని కాళ్ళు ఆగిపోయేయి.

"ఏట్చేద్దు ఎల్లెలు!" అంది విసు క్కుంటూ.

"వూస్ సెప్పే ఏటయ్యిందో?" అడి గింది ఆవిడ.

"ఏటంటావా? కొంపనింత దిక్కులేక, గంజి కాసుకోటానికి యిన్నీల్లు పట్టుకెల్దా మనొచ్చినాను. దొంగబోసిడీకి మిల్లోలు కుల్లునీల్లు ఇప్పుడొగ్గేసినారు. కంపు అంతా ఏట్లోబడి కొట్టుకొత్తన్నాది. నా నేటి సెయ్యను దేవుడో యిప్పుడు? మూలు గుల్లో సత్తువారిపోనాది. నానుమట్టు గుండి పోన్ను అందర్నీ అతగాడతేసుకుని, నాకీ పడివాట్లు యిదేసినాడు. నన్నిడీసినాడీ బూమ్మీద...." అంటూ సొనుక్కుంటూ ముసలమ్మ ముందుకు కదిలింది.

అంతవరకూ అక్కడే వుండి, అదంతా విన్న చిట్టిబాబుకి కొంత అర్థం అయీ. కొంత అర్థంగాకపోయేసరికి-ముసలమ్మను దాటుకుంటూ నీటివేపు పోతున్న ఆమె నాపి—

"ఏఁవిటమ్మా, ఎందుకా ముసలమ్మ ఏడ్చుకుంటూ వెళ్ళిపోతుంది?" అనడిగేడు.

"రాయిగడ పేపరు మిల్లోలు కంపు నీరొగ్గేసినారట! ఈ ఏట్లోనే అది కలు

స్తాది కదా? ఆ బాబులు రాత్తుల్లె సామానంగా నీల్లొగ్గుతారు. ఒక్కోదవాల కాలువోల ప్రాడయితే నీల్లాగిపోతాయి. సూసి దార్లు సరిగ్గాజేసి యిడుత్తారు. కాకపోయినా, యీనీల్లెప్పుడూ ఆలాగ్గ కంపుగానే వుంటాయి. ఈ నీలు తాగనేంబాబూ, ఎలక సచ్చిన కంపు!'' అని చెప్పి ఆమె ముందుకు కదలబోయింది.

"మరి నువ్వెందుకూ, ఆ నీళ్ల తీసుకోటానికెళుతున్నావు?'' అడిగేడు అయోమయంగా.

"కొంపన ఎలకలు బడ్డాయని, కొంపనే నిప్పెట్టుకుంటాం(వేటి బాబూ?'' అంది ప్రశ్నగా.

"మరి ఆ లవ్వ ఏం(వి వెళిపోతుంది ఖాళీ కుండతో?''

"దానికీ నీలు దాగితే కడుపల తిప్పేసి పోంతులొత్తాయి. అందుకని, అల్లా కనబడతున్నకాడ పొలంలో నుయ్యినుంచి నీల్లెట్టుకొత్తాది.''

"ఏం ఊళ్లో నుయ్యిలేదా?''

"ఎందుకునేదు. కాని బాబూ, ఆ నూతిలొకత్తిపడి సచ్చిపోనాది.''

చిట్టిబాబు అదిరిపడ్డాడు ఆత్మహత్య ..!!

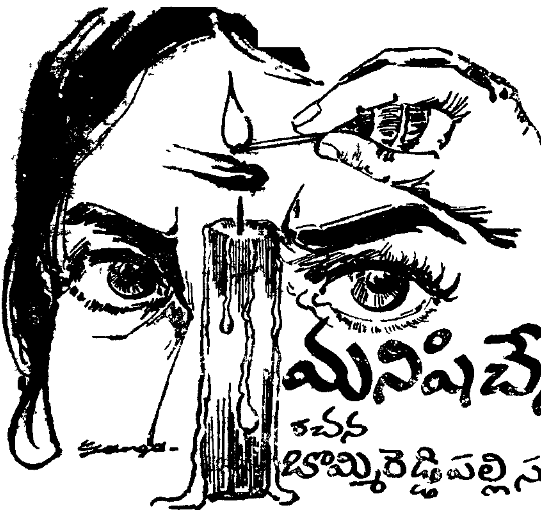
"ఏం, ఎందుకు చనిపోయింది?''

"దాని మొగుడు నచ్చసైదోల్లలో తిరుగుతున్నాడని అనుమానంపడి, పోలీసోల్లునిగాయేసినారు. ఆ మద్దెనోరోజు తా(రోడుమీద అవుపడగానే తుపాకితో కాల్సి సంపెసినారు. అది సావామంది సూసినారుగాని, పోలీసోల్లకి ఎదురెల్లగల దమ్ములెవలకున్నాయి. అల్ల కడ్డినోరునేరు మరి! మరింక దిక్కునేక ఆ ఆడముండ, ముగ్గురు పిల్లల్ని మునలత్త కప్పజెప్పేసి అది నూతినబడి సచ్చింది. దానత్తే యిందాక వెల్లిపోయిన మునల్ది!''

అంటూ ఆ ఆడకూతురి ఆత్మహత్యకు కారణం చెప్పి, ముందుకు పోయి, నీటిలో కుండ ముంచుకుని యింటివేపు వెళ్ళిపోయిందా నడివయస్కురాలు.

ఆ ఉదంతం విన్న చిట్టిబాబు చికితుడైపోయేడు. చాలాసేపు అక్కణ్నుంచి కదలలేక పోయేడు. కాళ్లు భూమిలోపలకి పొచ్చుకు పోతున్నట్టు అనిపించింది. అతని మనసు చెదిరిపోయింది. కళ్ళెదుట—పీడితుల, తాడితుల, బాధితుల వందలాది వేలాది లక్షలాది ప్రజల ఆర్తనాదాలు
దరిద్రపు చావులు పిల్లల ఆకలి
ఆకలి చావులు దోపిడీలు దౌర్జ
న్యాలు హత్యలు ఘోరాలు విప్ల
వాలు సైన్యాలు పోలీసులు
కాల్పులు అరుపులు.

మనిషి చేసిన మేలు

(పెద్దకథ)

రచన బొమ్మిరెడ్డిపల్లి సూర్యారావు

(గత సంచిక తరువాయి)

"సరే వెళ్ళమ్మా. కేవలం కాలేజీ చదువల వల్ల లాభం లేదు తల్లీ, కొంత అనుభవం కూడా వుండాలి. నీకే కొరతా లేకుండా, ఏ కష్టం తెలియనీయకుండా నిన్ను పెంచుకొచ్చాం తల్లీ. అదే మేము చేసిన పొరబాటేమో. అందుకే బతుకనేది ఎంత గతుకుల దారో నీకు తెలీదు. అది సరేగాని చిన్నా నేను కోరేదొక్కటే. నీ దృష్టిలో నేనంత నీచురాలినైనా తల్లిని గాబట్టి యీ కోరిక చెల్లించు. ఇప్పుడు నా దగ్గర మాట్లాడినట్టుగా మీ నాన్న దగ్గర మాట్లాడకు. ఆయన వెంటనే గుండాగి చచ్చిపోతారు. ఎందుకంటావా? నిన్ను పెంచింది నిజానికి నేను కాదమ్మా, ఆయనే నువ్వాయన భుజాలమీద పెరిగి పెద్దదానివయ్యావు. తను పెంచి పోషించిన బిడ్డ తన్ను కత్తితో పొడిచినట్టుగా బాధపడతారాయన. బదిలీ అయింది వెళ్ళాలని చెప్పు. సాధ్యమైనంత వేగంగా మళ్ళీ యీ ఊరికి బదిలీ చేయించుకుని చచ్చేస్తానని అబద్ధమాడు తల్లీ. ఆయన ప్రాణం నిలబెట్టడానికే నువ్వీ అబద్ధమాడాలి. అదొక్కటే నేను కోరుకుంటున్నానమ్మా, ఆయన మనసు నీకంటె నాకు బాగా తెలుసు తల్లీ. ఆయన దేవుడి లాంటివాడు. నీకు తెలీదు." అన్నది పార్వతమ్మ.

'అలాగేనమ్మా. నాన్న సంగతి నాకు తెలుసు'' అంటూ కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది లక్ష్మి.

"సరే అయితే లే బట్టలు సర్దుకో_" అంది పార్వతమ్మ.

"మీకు కావాలంటే ప్రతినెలా డబ్బు పంపుతాను."

"పిచ్చి తల్లీ నీ డబ్బు మా కెందుకమ్మా ఈ ఇరవై ఏళ్ళూ నీ డబ్బుతోనే బతికేమా తల్లీ. అంతే కాదమ్మా కష్టపడి నీ కోసమే, ఉన్న దాంట్లో కొంత మిగిల్చి వేశాం. నీకు డబ్బు అవసరమైతే వ్రాయి, ఇబ్బంది పడకు పంపిస్తాం," అంది పార్వతమ్మ

'అమ్మా" అంటూ లక్ష్మి తల్లి గుండెల మీద తల పెట్టి ఏడ్చింది "నా మనసంతా పాడైందమ్మా. కొన్నాళ్ళు ఒంటరిగా వుంటే మామూలు మనిషి నవుతానేమో," అన్నది.

"సరేలే తల్లీ అలాగే వెళ్ళు కాని నిన్ను ఒక్కర్తినే నేను పంపలేనమ్మా పోనీ మన పనిమనిషి గౌరమ్మ వస్తే నీతో తీసుకెళ్ళు. దాని కెవ్వరూ లేరులే మనికి బాగానమ్మ కస్తురాలు. వస్తుందేమో అడుగుతాను" అంటూ పార్వతమ్మ లోపలి కెళ్ళింది

గౌరమ్మను లక్ష్మితో పంపడానికి నిశ్చయమైంది. వీరాస్వామీ పార్వతమ్మా స్టేషనుకు వెళ్ళి లక్ష్మిని బండెక్కించి వచ్చారు

* * *

లక్ష్మి తాను కులాసాగా వున్నానని వుత్తరాలు రాస్తున్నా వీరాస్వామికేదో దిగులు వుండేది "నెల్లాళ్ళయింది. పాప నొకసారి రమ్మని వ్రాయి పార్వతమ్మా" అనేవాడు. పార్వతమ్మ "అంత కూతుర్ని వొదిలి వుండలేని వాడివి దాన్తో నువ్వు కూడా వెళ్ళిపోలేక పోయావ్" అంటూ కసిరేది కాని నిజానికి లక్ష్మి ఒక్కర్తే అక్కడేం అవస్థలు పడుతూందో అని పార్వతమ్మకూడా బెంగగానేవుండేది

లక్ష్మి ఇంట్లో లేకపోవడంతో వీరాస్వామిలోని హుషారంతా పోయింది పని మీద ఆసక్తి తగ్గిపోయింది పొద్దున్నే ఒకసారి కొట్టుకెళ్ళి పొట్టి కుర్రాడికి పనులు బెత్తాయించి మళ్ళీ తన గదిలో కెళ్ళి మంచం మీద చుట్ట కాల్చుకుంటూ కూచునేవాడు. పొట్టి కుర్రాడే పని నడిపించేవాడు వాడికిప్పుడో పదేళ్ళ సాయిబుల కుర్రాడు అసిస్టెంటుగా దొరికాడు.

"నువ్విలా యిక్కడ చుట్ట కాల్చుకుంటూ కూర్చుంటే కొట్టులో బేరాలు పోతాయి. అక్కడికే వెళ్ళి కూర్చోరాదూ" అనేది పార్వతమ్మ

"పోతే పోనీ, ఏ మొస్తే అదే చాలు కుర్రాళ్ళు చూసుకుంటున్నారుగా మన డబ్బు పాప కక్కర్లేని తరవాత డబ్బారికే గడించి ఏం చెయ్యాలి అది ఎక్కడికో వెళ్ళి ఉద్యోగం చెయ్యపోతే వొచ్చిన నష్టమేంటి చెపూ బదిలీ తప్పదనుకుంటే ఉద్యోగం మానీమని చెప్పలేక పోయావా? పాప నొదిలి నేనుండలేనని తెలుసు ఎందుకు పంపించావు. నీదే తప్పు అని విసుక్కునేవాడువీరాస్వామి. వీరాస్వామి కూతురుకోసం

బెంగ పెట్టుకుంటున్నాడని పార్వతమ్మకు తెలుసు. అందుకే అతను షాపులో కూర్చుంటే వచ్చే పోయేవాళ్ళతో ఏదో కాలక్షేపం అవుతుందని తను అలా అనేది కాని లాభం లేకపోయింది.

రోజు రోజుకీ వీరాస్వామి పరిస్థితి మరింత దిగజారడం మొదలైంది. దగ్గు ఆయాసం కూడా రావడం ప్రారంభమయాయి. వీరాస్వామి ఆరోగ్యాన్ని గురించి బెంగపెట్టుకోవడం యిప్పుడు పార్వతమ్మ వంతు అయింది ఈ విషయం లక్ష్మికి రాస్తే అదేమి బాధపడుతుందో అది వ్రాయలేదు. కాని ఎలాగైనా లక్ష్మి మనసు మార్చి తీసుకు రాకపోతే వీరా

స్వామి ఏమవుతాడో అని భయం పట్టుకుంది పార్వతమ్మకి. ఈ సందర్భంలో తనకు రామారావు, సుగుణ సాయపడగలరేమోననే ఆలోచన వచ్చింది మధ్యాహ్నం రహస్యంగా పొట్టి కుర్రాడ్ని పిలిచి తానొకసారి రమ్మంటున్నానని రామారావుకీ, సుగుణకీ కబురు పంపింది

మధ్యాహ్నం రామారావు వచ్చేసరికి వీరాస్వామి నిద్రపోతున్నాడు. పార్వతమ్మ రామారావుని వెనక గదిలోకి తీసుకెళ్ళి విషయమంతా చెప్పింది లక్ష్మి మనసు పాడవడానికి కారణమడిగింది.

రామారావు అంతా వివరంగా చెప్పేడు. సింహాద్రి దీనికి కారణమన్నాడు. లక్ష్మి మనసు నొప్పించే మాటేదీ తాను అన

లేదనీ తానే ఉద్రేకంతో సతమతమైందనీ చెప్పేదు లక్ష్మి తనను అపార్థం చేసుకుందిగాని తనకు మాత్రం ఎలాంటి దురభిప్రాయం లేదనీ చెప్పేదు. రామారావు చిన్నవాడైనా సంస్కారమున్నవాడు కాబట్టి పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోగలడనే ధైర్యం వుంది పార్వతమ్మకు

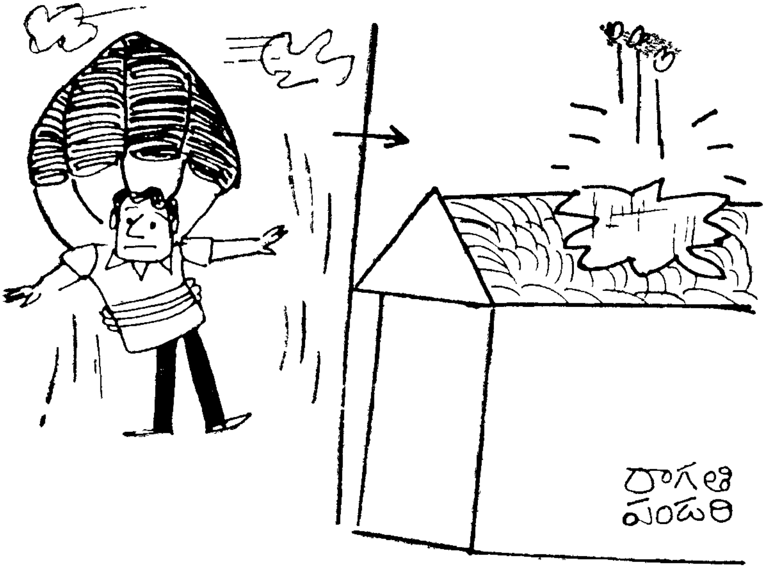
“నాయనా, నువ్వు చదువుకున్నవాడికి ఈ లోక నియమాలు ఎంత కృత్రిమంగా వుంటాయో నువ్వర్థం చేసుకోగలవు మనుషుల మధ్య సంబంధాలు ఆ నియమాల ప్రకారమే పెంపొందాలంటారుగాని ఒక్కొక్కసారి ఆ నియమాలు అర్థం లేనివిగా, మూఢ నమ్మకాలుగా వున్నప్పుడు కూడా వాటిని అతిక్రమించకూడదంటారు బలహీనులు అతిక్రమిస్తే వాళ్ళని నాశనం చేయాలని చూస్తుందీలోకం కాని అదే బలవంతుడైతే, డబ్బూ పలుకుబడీ వున్నవాడైతే వాడినేమీ చెయ్యలేదు అలాంటి వాడు మర్యాదస్తుడుగానే చలామణీ అవుతాడు మాటవరసకి ఆ సింహాద్రిగాడినే చూడు. అబద్ధాలాడుతాడు. అన్యాయాలు చేస్తాడు. కొంపలు కూలుస్తాడు. అవినీతిగా ప్రవర్తిస్తాడు అయినా లోకం అతన్ని తప్పుపట్టదు ఈ పార్వతమ్మనే తప్పు పడుతుంది వాళ్ళ దృష్టిలో ఈ పార్వతమ్మ చేసిన తప్పల్లా మొగుడు పోయాక నలుగురిళ్ళలోనూ పాచిపని చేసుకుంటూ, అందరిచేత అవమానాలు భరిస్తూ హీనంగా బతక్కుండా, తలెత్తుకుని స్వతంత్రంగా తృప్తిగా బతకడమే. నాకాశ్రయమిచ్చి ధైర్యమిచ్చి, బతుకు మీద ఆశ కల్పించిన ఒక సత్పురుషుడితో కలిసి పిల్లని పెంచి పెద్ద చదువు చెప్పించి జీవితాన్ని సార్థకం చేసుకోవడమే నేను చేసిన తప్పు. నాయనా! నీకు వీరాస్వామి సంగతి తెలియదు. నీతులు చెప్పే అనేకమంది పెద్దలకంటె మంచివాడు రెండవ పెళ్ళి చేసుకుని తమ మొదటి భార్యల పిల్లల్ని నిర్లక్ష్యం చేసే పెద్ద మనుషులకంటే మంచివాడు హృదయం వున్నవాడు బాబూ! నువ్వు సంస్కారం వున్నవాడివి నువ్వే లక్ష్మికి కళ్ళు తెరచి వాస్తవాన్ని చూడగలిగేట్టు చెయ్యాలి” అన్నది పార్వతమ్మ

“నాకర్థమైంది అమ్మగారూ! నేను రేపే గుంటూరు వెళ్తాను” అన్నాడు రామారావు

“ఎవరూ పార్వతమ్మా వచ్చారూ?” అంటూ కేకేశాడు వీరాస్వామి.

పార్వతమ్మ రామారావుని వీరాస్వామి దగ్గరకు తీసుకొచ్చి “రామారావుగారు రేపు గుంటూరు వెళ్తున్నారట పాపని చూసి రమ్మంటున్నాను” అంది

“ఓ, అలాగా బాబూ! మాకు లక్ష్మిని వదిలి వుండడం అలవాటు లేదు బాబూ! దానికీ ఒంటరిగా వుండడం అలవాటు లేదు. కాని ఏదో చిన్నతనం దానికి తెలీదు. నువ్వు మళ్ళీ ఎప్పుడు తిరిగొస్తావు” అన్నాడు వీరాస్వామి

“ఓ రెండు మూడు రోజుల్లో తిరి గొస్తానండీ!”

“అలా అయితే అమ్మాయిచేత సెలవు పెట్టించి తీసుకురా బాబూ! అసలీ వూరికి బదిలీ ప్రయత్నమేమయిందో కనుక్కో”

“అలాగేనండి”

“నాకు యీ మధ్య ఆరోగ్యం బాగుండడంలేదు బాబూ! రాత్రుళ్ళు జ్వరం కూడా వస్తూంది”

“ఇదిగో నాయనా కూతురి కోసం బెంగెట్టుకుని మంచం పట్టేశారు లోకంలో ఈయన కొక్కరికే కూతురున్నట్టు” అన్నది పార్వతమ్మ

“అందరి సంగతే నాకు తెలీదు కాని నాకు మాత్రం నా కూతురు నా దగ్గరే వుండాలి నా కళ్ళకు కనిపిస్తూ వుండాలి. తెలిసిందా పార్వతమ్మా! నాకందులో చిన్నతనమేమీ లేదు” అన్నాడు

సాయంకాలం స్కూలు వదిలిపెట్టేక సుగుణ వచ్చింది. లక్ష్మి లేవగానే ఇంట్లో వాళ్ళందరూ దిగాలు పడివుండడమూ, వీరాస్వామి మంచం పట్టడమూ చూసి కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకుంది సుగుణ. నలుగురూ కూర్చుని రామారావు ప్రయాణం గురించి చర్చించారు రామారావుతో బాటు పార్వతమ్మని కూడా వెళ్ళమని సుగుణ సలహా యిచ్చింది. వీరాస్వామిని వదిలి వెళ్ళడం పార్వతమ్మ కిష్టంలేదు అతని ఆరోగ్యం బాగులేదు కూడాను. చివరికి అంతా ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారు రామా

రావు వెళ్ళడానికి వెళ్ళి లక్ష్మిచేత సెలవు పెట్టించి తీసుకు రావడానికి నిశ్చయమైంది

గుంటూరులో లక్ష్మికి అంతా కొత్తగా వుంది ఒక చిన్న యిల్లు అద్దెకు తీసుకుని తనూ పనిమనిషీ వుంటున్నారు. స్కూలుకు వెళ్ళడం, యింటికి రావడం వంటచేసుకోవడం, తిని పడుకోవడం—వేరే మరేమీ పనిలేదు లక్ష్మికక్కడ నెల రోజులకే బోర్ కొట్టేసింది పరిచయస్తులు, స్నేహితులు ఎవ్వరూ లేరు ఈ నెల రోజుల్లోనూ లక్ష్మికి వాళ్ళ స్కూల్లో పనిచేసే కామాక్షమ్మగారితో మాత్రమే కొంచెం సాన్నిహిత్యం ఏర్పడింది. కామాక్షమ్మే వీరికి యిల్లు చూసి పెట్టింది ఆవిడకూడా ఆ వీధిలోనే వుంటూంది

ఆ వేళ ఆదివారం ఇంట్లో కూర్చుంటే విసుగేస్తూంది అందుకే కొంచెం కాలక్షేపంగా వుంటుందని వంట తానే చేస్తూంది పొయ్యిమీద బియ్యం పడేసి వచ్చి పేపరు చదువుతూ కూర్చుంది చాలసేపయాక అన్నం సంగతి జ్ఞాపకమొచ్చింది వెంటనే "గౌరమ్మా గౌరమ్మా" అంటూ కేకేసింది, 'గౌరమ్మా అన్నం పొయ్యిమీద మరచిపోయాను మాడిపోయిందేమో చూడే''

"అవునమ్మా కొంచెం మాడినట్టుంది. అయినా మీకు వంట చేతకాదమ్మా రేపట్నించి నే చేస్తా లేండమ్మగారూ, మీకు చేతగాదు" అన్నది గౌరమ్మ విసుక్కుంటూ.

"బాగా అన్నావ్ గౌరమ్మా. అమ్మ వండితే హాయిగా తినేదాన్ని ఇప్పుడు చేతులు కాల్చుకోడం, అన్నం మాడిపోడం'

"ఇవన్నీ ఎందుకొచ్చిన పాట్లు సెప్పండీ హాయిగా మిమ్మల్ని పువ్వుల్లో పెట్టినట్టు సూసుకునే అమ్మగారూఅయ్యగారూ వుండగా మీకెందుకొచ్చిన పాట్లు సెప్పండీ పదండమ్మా మళ్ళీ బదిలీ చేయించుకు పోదాం"

"సరే లేవే, రోజూ ఒకటే పోరు పెట్టేసున్నావు"

"అదేదో వేగం కానీండమ్మా, నేనిక్కడేదో అడివిలో వున్నట్టున్నాను తెలిసిన మొగమే కనపడదు"

"అది సరేగాని, నేనలా కామాక్షమ్మగారింటికెళ్ళొస్తాను ఇప్పుడే అరగంటలో వచ్చి భోంచేస్తాను తలుపేసుకో" అంటూ లక్ష్మి కామాక్షమ్మగారింటికి వెళ్ళింది

"రామ్మా, లక్ష్మీ" అంటూ ఆహ్వానించింది కామాక్షమ్మ నలభైకి పైగా వుంటుంది వయసు యవ్వనంలోనే వైధవ్యం సంప్రాప్తించడం వల్ల ఎవరిమీదా ఆధారపడడం యిష్టం లేక చదువుకుని ఉద్యోగం చేసుకుంటూంది

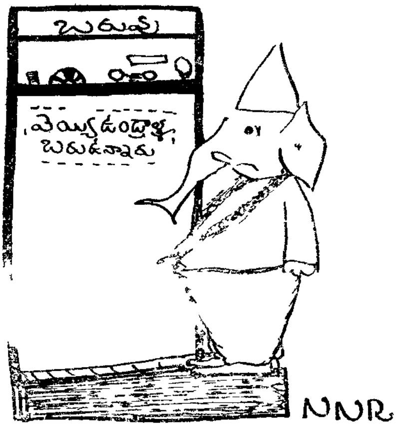
"వంటయిందా లక్ష్మీ"అన్నది కామాక్షమ్మ

"అయిందండీ, పరధ్యాన్నంగా పేపరు చదువుతూ కూర్చున్నాను. అన్నం కొంచెం మాడిపోయింది. మా గౌరమ్మ నా మీద మండిపడుతూంది"

"మీ అమ్మా నాన్న దగ్గరుండడం మానేసి ఇక్కడెందుకుండడం అంటుంది మళ్ళీ మా వూరు వెళ్ళిపోదామని గొడవ చేస్తూ వుంటుంది"

"మీ పనిమనిషి అన్నదాంట్లో కొంత నిజం వుందమ్మా, ఏమిటంటావా? మనిషనేవాడు సంఘజీవి ఒంటరిగా ఇతరులతో తన సంబంధాలు పెంచుకోకుండా బతకలేడు ఒంటరి జీవితం ఎంత దుర్భరమైనదో నాకు స్వానుభవంవల్ల తెలుసునమ్మా నా భర్త నాతో రెండేళ్ళు కాపరం చేసి చనిపోయాడు మాకు పిల్లలు లేరు మాది పూర్వాచార కుటుంబం అదీగాక భర్తతో కాపరం చేసి విధవ అయిన స్త్రీని ఎవరు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకుంటారు? పది మంది పిల్లలున్న రెండో పెళ్ళి వాడికి కూడా పదెనిమిదేళ్ళ కన్యేకావాలి మన సమాజంలో ఎప్పుడూ నీతి అనేది పురుషుడికి అనుకూలంగానే వుంది, స్త్రీకి సహజమైన మానవ సంబంధాలు పెంచుకోనివ్వదే సమాజం" అన్నాది కామాక్షమ్మ

కామాక్షమ్మ జీవితంలో ఎంత అసంతృప్తి దాగి వుందో లక్ష్మికి అర్థమైంది ముఖ్యంగా ఆ రోజెందుకో కామాక్షమ్మ అంత హుషారుగా లేదు. లక్ష్మికి నిజంగా

ఆవిడ మీద జాలికలిగింది ఈ విషయాల గూర్చి మాట్లాడి ఆవిడ మనసు మరింత కష్టపెట్టకూడదనుకుంది లక్ష్మి అందుకే లేచి ఎదురుగా వున్న పుస్తకాల బీరువా లోని పుస్తకాలు చూడడం మొదలెట్టింది లక్ష్మికి బీరువా కింది అరలో వైలిన్ పెట్టె కనిపించింది ఆమె ఆ పెట్టె బయటికి తీసి టేబిలుమీద పెట్టి మూత తీసి చూసింది

"మీరు వైలిన్ వాయిస్తారా కామాక్షమ్మగారూ"

"ఏమలా అడుగుతున్నావమ్మా వైధవ్యం వచ్చిన వాళ్ళు వైలిన్ వాయించకూడదని ఏదైనా రూలుందా కొంపదీసి" అంటూ నవ్వింది కామాక్షమ్మ ఆవిడది చలోక్తిగా అన్నప్పటికీ

తనకన్యాయం చేసిన సమాజం పట్ల ఆవిడకెంత కసివుందో లక్ష్మికిఅర్థమైంది.

''అది కాదు కామాక్షమ్మగారూ! మీకు సంగీత మెచ్చునని నాకిదివరకు తెలీదు నాకు సంగీతమంటే ఎంతో యిష్టం. మా నాన్న నేను ఇంటరుకు వచ్చేవరకూ చెప్పించాడు '

''మీ నాన్నగారికి సంగీతమంటే ఇష్టమన్నమాట ''

''అయ్యో, ఆయన పూర్వం నాటకాల్లో హార్మోనియం వాయించేవారు నాకు సంగీతంలో మొట్టమొదటి గురువు ఆయనే తరవాత కీర్తనలు, రాగాలాపన స్వరకల్పన నేర్చుకున్నాను ''

''అయితే మరేం మన స్కూల్లో మనమో కచేరీ ఏర్పాటు చేసాం నువ్వు గాత్రం, నేను పక్క వాయిద్యం'' అన్నది కామాక్షమ్మ

''నాకు ప్రాక్టీసు తప్పిపోయిందండీ! నావల్ల లాభం లేదు '' అన్నది లక్ష్మి

''నేను ప్రాక్టీసు చేయిస్తాలే ఓ రెండు మాసాలు సాధనచేస్తే మళ్ళీ అదే దారిలో పడుతుంది ''

కామాక్షమ్మ వైలిన్ తీసి సృతి సరి చేసింది

''ఏదీ ఒక్క కీర్తన పాడు గొంతు ఎలా వుందో చూదాం'' అన్నది. ''సరే ఆరేళ్ళ తరువాత మళ్ళీ పాడుతున్నాను'' అంటూ లక్ష్మి 'సంగీత జ్ఞానము భక్తి వినా సన్మార్గముగలదే' అనే ధన్యాసి రాగ కీర్తన పాడింది

''బాగుందమ్మా! మంచి సృతి లీనమైన గాత్రం,'' అంటూ మెచ్చుకుంది కామాక్షమ్మ.

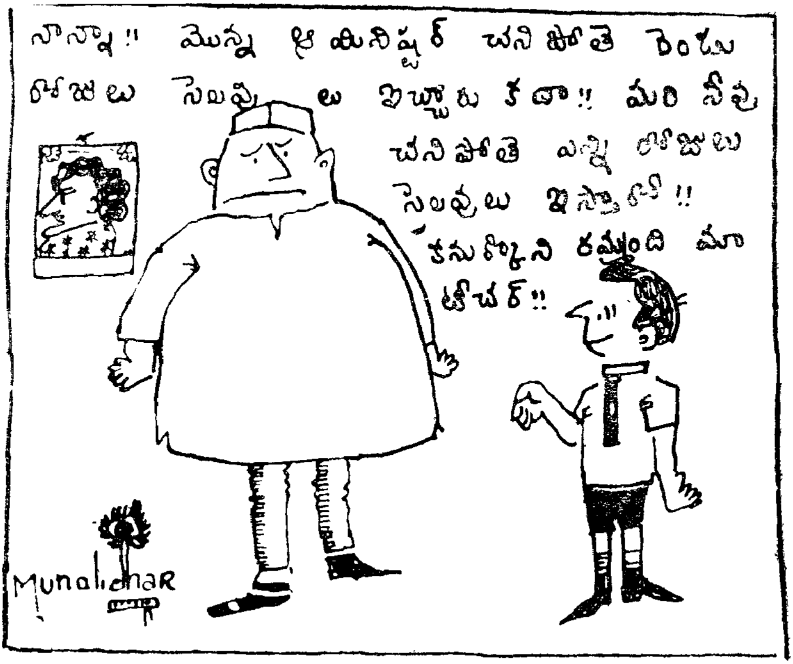
ఇంతలో తలుపు చప్పుడైంది కామాక్షమ్మ తలుపు తీసింది గౌరమ్మ లోపలికొచ్చి ''మీ వూరినుంచి రామారావుగారొచ్చినారు మిమ్మల్ని రమ్మంటున్నారు'' అన్నది

' నేనింక వెళ్తాను కామాక్షమ్మ గారూ! మా వూరినుంచి ఎవరో వచ్చారట'' అంటూ లక్ష్మి గౌరమ్మతో కలిసిఇంటికి వచ్చింది.

''ఓహో రామారావు మహాశయులా? ఏమిలా దయచేశారు? ఎప్పుడు రాక, ఏమిటి సంగతి? గౌరమ్మా, వీలైతే ఓ రెండు కప్పులు టీ కాచియ్యి, రామారావుగారికి కూడా వంట ప్రయత్నం చెయ్యి, తెలిసిందా?'' అంటూ కేకేసింది లక్ష్మి

''ఇద్దరికీ వంట చేసేనమ్మా, ఇదిగో టీ నీళ్లు పెడతాను ' అంటూ లోపలికెళ్ళింది గౌరమ్మ

''కూర్చో నిలబడ్డావేం, ఊరి నుంచి ఇదేనా రావడం?'' అన్నది లక్ష్మి

"అవును లక్ష్మీ."

"ఈ మధ్య ఎప్పుడేనా మా యింటి వేపు వెళ్ళేవా? అంతా బావున్నారా?" అంటూ లక్ష్మి రామారావు మొహంలోకి చూసింది.

"వెళ్ళేను లక్ష్మీ. ఒక సారేళ్ళేను. మీ అమ్మగార్ని నాన్నగార్ని చూసే సరికి గుండె చెదిరిపోయింది. ఇద్దరూ నీ కోసం బెంగ పెట్టుకుని దేనిమీదా ఆసక్తి లేకుండా బతకడం కోసమే బతుకుతున్నారు. మీ నాన్నగారైతే పని మానేసి ఎప్పుడూ చుట్ట కాల్చుకుంటూ మంచం మీదే వుంటారు. కుర్రాళ్ళే పాపమంతా చూస్తున్నారు. అప్పుడప్పుడు మీ అమ్మగారే వాళ్ళకి సాయం చేస్తున్నారు. పాపం. ఆవిడా బాగా చిక్కిపోయారు. ఇద్దరూ నన్ను చూసి కంట తడిపెట్టుకున్నారు."

"అవును, నన్నొదిలి వుండడం వాళ్ళ కలవాటు లేదు."

"మీ అమ్మగారినీ నాన్నగారినీ చూస్తే ఈ లోకంలో కులాలూ మతాలూ పెళ్ళిళ్ళూ పేరంటాలూ — యిలాంటి సాంఘికమైన కట్టుబాట్లేవీ సాధించలేని

మంచితనమేదో సాధించారనిపిస్తుంది లక్ష్మీ" నా మట్టుకు నేను వారి నుండి ఎన్నో విషయాలు నేర్చుకున్నాననిపిస్తూంది. మంచితనాన్ని. నాగరిక జీవితాన్ని సాధించడాని కుద్దేశించబడిన సాంఘికమైన కట్టుబాట్లు కాలక్రమాన మూఢ నమ్మకాలుగా మారి మన కళ్ళకు పొరలు వేశాయి లక్ష్మీ. అందుకే మనం దీపాన్ని చూడలేక అది కనబడడం లేదని దాన్ని నిందిస్తాము. మీ నాన్న అమ్మ విషయంలో నాలాగే నువ్వు కూడా పొరబడ్డావు లక్ష్మీ.

"మా నాన్న ఆరోగ్యం ఎలా వుంది?"

"అంతగా బాగులేదని అన్నారు. రాత్రుళ్ళు దగ్గూ జ్వరం వస్తూందట."

ఇంతలో గౌరమ్మ టీ తెచ్చి ఇచ్చింది. టీ తాగేరు.

"అయితే నాన్న మందు పుచ్చుకుంటున్నాడా."

"ఆ మందులు వాడుతూనే వున్నారనుకో కాని ఆయన అనారోగ్యానికి అసలు కారణం నీ గురించి బెంగ పెట్టుకోవడమే. నువ్వెళ్ళిన దగ్గరనుంచీ ఆయన మతిపోయినట్టున్నారట. నువ్వెప్పుడూ కంటికి కనిపిస్తూ వుండాలట. లక్ష్మీ. ఆయన నీ తండ్రి కాదని బాధ పడ్డావు. కాని ఏ తండ్రికీ తన కూతురి మీద ఇంత మమకార ముంటుందనుకోను, ఆయన నీకు తండ్రి కాదు నిజమే కాని తండ్రి కంటే గొప్పవాడు లక్ష్మీ. నువ్వు తెలుసుకోలేకపోయావు."

లక్ష్మి యింకేమీ మాట్లాడలేదు. చీర కొంగుతో కళ్ళ నీళ్ళు తుడుచుకుంది. ఆమె మనసు తండ్రిపట్ల అనురాగంతో నిండిపోయింది. "అవును రామారావు

※ మూడు నెలల క్రితమే పెండ్లి చేసుకొన్న ఒక కొత్త వధువు తన మొగుడు తాగుడు అభ్యాసం గురించి అక్కసు వెళ్ళబుచ్చింది. నోడిగ్గా వింటున్న మరో ఆవిడ "తాగుతాడని తెలిసి ఎందుకు చేసుకొన్నావ్?" అంది.

"సరేలే సంబడం ఇంతకు ముందు తెలిస్తేగా నిన్నంటే 'సోబర్'గా వచ్చారు కాబట్టి తెలిసింది గాని!" అంది.

బాచన్.

గారూ నాకళ్ళకెవరో పొరలు వేశారు. నిజాన్ని చూడలేని గుడ్డితనం తెచ్చి పెట్టేరు" అన్నది లక్ష్మి దుఃఖంతో ఉక్కిరి బిక్కిరవుతూ.

"ఎవరో కాదు లక్ష్మి తరతరాలుగా మార్పు చెందని అర్థరహితమైన నీతి నియమాలే. వాటి ఆసరాతోనే సింహాద్రి గాడీ గొడవంతా లేవదీసి నీ మనసు విరిచేడు. నిన్ను తనకిచ్చి పెళ్ళి చెయ్యమని మీ వాళ్ళతో తగువు పెట్టుకున్నాడట. మీ అమ్మా నాన్నా వాడ్ని తిట్టి బయటికి తరిమేరట. ఆ పగ సాధించాడు వాడు."

"వాడ్ని నడివీధిలో చెప్పు తీసి కొట్టాలి, వెధవ" అంది లక్ష్మి కోపంగా.

"అక్కర్లేదు, మనమో పని చేస్తే వాడిని చెప్పు దెబ్బ కొట్టినట్టే అవుతుంది. దీనికి మీ అమ్మగారే మనకి ఆదర్శం. ఆవిడ తలెత్తి ధైర్యంగా నిలబడి యిలాంటి సింహాద్రులకెందరికో చెప్పు దెబ్బలు కొట్టేరు."

"అంటే, నువ్వనేదేమిటి?"

"మనిద్దరం పెళ్ళి చేసుకుంటే వాడ్ని అవమానించినట్టే కదా! మీ అమ్మగారన్నారు కూడాను."

"ఏమిటంది?"

"మనిద్దర్నీ పెళ్ళి చేసుకోమన్నారు. నాకు ఉద్యోగం లేదు, ఎలా చేసుకోమంటారన్నాను. పెళ్ళికీ ఉద్యోగానికీ సంబంధమేమిటన్నారు. ఆడదానికి ఉద్యోగం లేకపోయినా మగాడ్ని చేసుకోడం లేదా? అన్నారు."

(సశేషం)

ఒక తాగుబోతు రోడ్డు మధ్యలో నిలబడితే పోలీసు చూసి ఏవయ్యా రోడ్డు మధ్యలో నిలబడ్డావ్ అని అడిగాడు— అందుకతను "అయ్యా నా కళ్ళముందు ప్రతిదీ పరుగెత్తి వస్తున్నట్లు, తిరుగుతున్నట్లూ కన్పిస్తున్నది. నా ఇల్లు కూడా కనపడుతుందేమో వెళ్దాం అని చూస్తున్నా" అన్నాడు.

—బాచన్

బ్రతుకు కాగితం

జీవితం
ఒక పల్చని కాగితం
అయ్యో, ఇది ఎంతో, సున్నితం.
పుట్టినపుడీ కాగితం
ఎలా, ఎలా మెరిసి పోయిందని?
స్ఫటికం కన్నా స్వచ్ఛంగా
కటకం కన్నా సమతలంగా —
ఎంతో అందంగా కత్తిరించు కోవాలనుకుంటే
పాడు గాలులు చింపి పోతూన్నాయి
ఇంద్ర ధనస్సును దించుకోవాలనుకుంటే
ఎవరో తమ సొంత రంగుల్ని పులిమి పోతున్నారు
పెయింట్లు తాగి తాగి కాగితం.
వుబ్బి పోతూంటే, అని సత్తువగా
వూహించుకుంటూ ఎన్నాళ్ళని
నా కాగితం మీద నా అధికారాన్ని
ఏ వెధవో సవాలు చేస్తే
ఎవను మెదడు జోకొడుతూందేమి?
అయ్యో ఈ కాగితం
ఎందుకింత సున్నితంగా వుంది.
తనపై నిర్దాక్షిణ్యంగా రాసుకుపోయే
క్షుద్ర కలాలపై సవాలు చేయదేమి?
కలాలతో సంయోగానికి
కాగితం అభ్యంతరం చెప్పదు.
తాను పుట్టిందే అందుకని
దానికి స్పష్టంగా తెలుసు.
కాని రాక్షసంగా
కాగితం విలువ
పడిపోయే విధంగా
రాసుక పోయే కలాలతో
కలవడం బాధాకరం కాదూ?
ఈ కాగితానికి
ఎదిరించే శక్తి ఎప్పుడొస్తుంది?
కాగితం నిజంగా
జీవితం ఎప్పుడవుతుంది?

— కె. హనుమంత రెడ్డి.

అసలే ఆడ పిల్లల కళాశాల!

అందులో ఇంటర్మీడియట్ రెండవ సంవత్సరం!!

రాబోతూన్నది క్రొత్త తెలుగు లెక్చరరు!!!

ఇక చెప్పేదేముంది?

మద్రాసు మెయిలు వచ్చే ముందు కిటకిటలాడే విజయవాడ రైల్వే ప్లాట్‌ఫారమ్‌లా నానా గందరగోళంగా వుంది క్లాసు!

సొరకాయల్లా కోసి కుప్పలు కుప్పలు పోస్తున్నారు.

ఓ మహాశయా.

మాటలు వేయునేల?

అది అచ్చంగా తెలుగు సినిమా క్లైమాక్సు సీనును తలపిస్తూ యెంతో గడబిడగా వుంది.

మీరు మళ్లీ మాటాడుతే,

అది కాశీమజిలీ కథల్లోని ఒక చిన్న ఆడ మళయాళ సామ్రాజ్యమే!

ఆ సామ్రాజ్యానికి మహారాణి ఉషా రాణి.

మంత్రి శశి (రేఖ), సేనాధిపతి సుశి (శీల).

సతీవ్రతుడు

పి.వి. ఎల్. నరసింహారావు

కొందరు హేమమాలినులై అంగన్యాసకరన్యాసాలు చేస్తూంటే. మరి కొందరు లతామంగేష్కరులై పట్టపగలే త్యాగరాజును ఖూనీ చేసేస్తున్నారు.

వేరొకచోట మరికొందరు తెనాలి రామకృష్ణ నాటినుండి ముళ్ళపూడి వెంకటరమణవరకూ గల జోక్స్ పరంపరలను పంపరపనాస తొక్కల్లా తీసేసి, లేత వారు 'తాన' అంటే క్లాసంతా 'తంధానా' అంటుంది.

వాళ్ళకు అల్లరి చెయ్యటం మెయిన్ అవుతే, (ఎప్పుడేనా) చదువుకోవటం సబ్సిడియరీ.

గంట గణగణమన్నది.

తెలుగు లెక్చరర్ రానే వచ్చాడు.

ఆయన, నీలాకాశపు రంగు మాళ్ల

బరో టెరీవూల్ సూటు, లేత గులాబీ డాయిక్ టై, బ్రిల్ క్రీమ్‌తో నలగని నిగనిగల జుత్తు....లతో, అచ్చం నేటి కాలపు ఆంధ్రోపన్యాసకుని లాగా నే వున్నాడు.

"హాఁ... చ్" అన్నది ఉష.

"హాఁచ్, హాఁచ్" అన్నారు శశి, సుశి.

'హాఁచ్, హాఁచ్, హాఁచ్' లతో క్లాసు క్లాసంతా ప్రతి ధ్వనించింది.

ఆయన తొణకలేదు.

పెదవులపైని చిరునవ్వు తొలగనూ లేదు.

ఉషారాణి లేచి నిల్చొన్నది.

వయ్యారంగా పైట సర్దుకొన్నది.

విలాసంగా క్రీగంట చూసింది.

"శోక భీకర తిమిర లోకైక పతికి సుస్వాగతం!" అంటూ రాగయుక్తంగా పలుకుతూ నమస్కరించింది. శశి. సుశీ ... మిగిలిన ముప్పై ఎనిమిదిమంది అమ్మాయిలు ఆమెను అనుకరించారు.

పుస్తకాలు బల్లమీద వుంచి, నల్లబల్ల వైపు తిరిగాడు కొత్త లెక్చరర్.

"శోక భీకర తిమిర లోకైక పతికి సుస్వాగతం" ముత్యాలకోవలాంటి అక్షరాలు అతన్ని వెక్కిరిస్తున్నాయి.

ఆయన యేమీ జరగనట్లుగానే భావించి మృదు మధురమైన స్వరంతో ప్రారంభించాడు: "మీ స్వాగతానికి ధన్యవాదాలు. మీ సాహితీ పరిజ్ఞానానికి అభినందనలు. మా యిరువురి పేర్లూ ఒకటే. అయినా మహాకవి కృష్ణశాస్త్రికి నాకూ హస్తిమ

శకాంతరం వుంది. మీకు తెలుసనుకొంటాను. వారి కంఠం ప్రస్తుతం మూగపోయింది. కాని, హృదయం వేయి గొంతులతో సజీవమైన రచనలు ఆంధ్ర జాతికి వినిపిస్తూనే వున్నది. వారి రచనలతోనే మనం యీ క్లాసు ప్రారంభిద్దాం." అంటూ చక్కని కంఠంతో.

'కారు మొయిళ్ళకాటుక పొగల్....' ఆదిగాగల పద్యాలు, 'ఆకులో ఆకునై ..' మొదలైన గేయాలు పాడటం ప్రారంభించాడు కృష్ణశాస్త్రి.

సంగీతమూ, సాహిత్యమూ సమపాళ్ళలో మేళవించబడిన ఆయన కంఠస్వరం, ఆ విద్యార్థినుల పాలిటి నాగస్వరమే అయి వూరుకొంది.

ఇప్పుడు రైలు వెళ్ళిపోయిన తరువాత కిలాకిలారావం తగ్గిపోయిన ప్లాట్‌ఫారాన్ని తలపించింది క్లాసు.

మళ్లీ ఉషారాణి లేచి నిల్చొన్నది.

"ఎస్, ప్లీజ్" అన్నాడు కృష్ణశాస్త్రి.

"మాస్టారూ! నన్ను విడువుడు.... అనే పద్యాన్ని పాడరూ" అని అడిగింది ప్రాధేయ పూర్వకంగా.

కృష్ణశాస్త్రి యెత్తుకొన్నాడు.

"నన్ను విడువుడు,
ఒకసారి నన్ను విడిచినంత
వెక్కి వెక్కి రోదింతును...."

ఈసారి కృష్ణశాస్త్రి నిజంగానే వెక్కి వెక్కి రోదిస్తున్నాడు.

ఆయన కండ్ల వెంట కన్నీటి భాష్పాలు పన్నీటి జల్లులా రాలుతూనే వున్నాయి.

క్లాసు క్లాసంతా స్థంభించిపోయింది.

శశి లేచి "మేష్టారూ, కోతీ బావకు పెళ్ళంట....అనే పాట పాడరూ...." అన్నది నవ్వుతూ.

ఆ నవ్వుతో కలిపి బిగ్గరగా నవ్వుతూ, "నీ పెండ్లికి నన్ను పిలవటం మరువకేం" అంటూ వేదిక దిగాడు కృష్ణశాస్త్రి బెల్ వినిపించటంతో.

"మాష్టారూ, ఒన్ క్వశ్చెన్ ప్లీజ్."

అందరూ ఆ మాటలు వచ్చిన వైపు తదేకంగా నిశ్చేష్టులై చూడసాగారు.

కొంటెగా, చిలిపిగా, గోముగా చూస్తూ అడిగింది ఉషారాణి....

"మేష్టారూ, మీకు పెండ్లయిందా?"

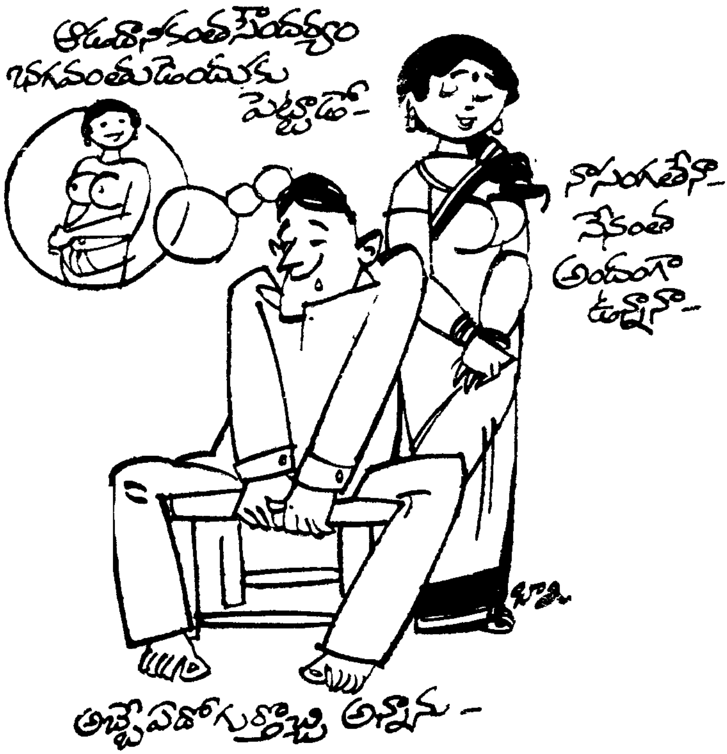
క్లాసు క్లాసంతా గొల్లుమన్నది.

తనలో తానే నవ్వుకొంటూ వరండాలోకి నడిచాడు కృష్ణశాస్త్రి 'అమ్మయ్యా' అని వూపిరి పీలుస్తూ.

* * *

"ఆఫ్టరాల్ తెలుగు లెక్చరరు" అంటూ అపనోపాలు పడ్డారు, స్నేహితురాండ్రు ముగ్గురూనూ.

ఎందుకంటే, వారు ఆశించినంత 'గాభరా' తినలేదు కృష్ణశాస్త్రి.

పై పెచ్చు, క్లాసు క్లాసును తన నైపుణ్యంతో ఆకట్టుకోగలిగాడు కూడాను.

"ట్రై ట్రై ఎగైన్, అన్నాడు కాళిదాసు కదూ" అన్నది శశి.

"అవును ప్రయత్నించు ప్రయత్నించు అన్నాడు షేక్స్పియరు కూడాను" అని వంతపలికింది సుశి.

"ఏడ్చినట్లే వుంది మీ బి. సీ. జోకు్సనూ్న మీరూనూ్న, యింతకూ ఏవిటి విశేషాలు" అంటూ సీరియస్‌గా ప్రశ్నించింది ఉషారాణి.

ఉషారాణి ఇన్ఫర్మేషన్ ఆఫీసరు అని అనుకొంటే శశిని ప్రెస్ ఇన్ఫర్మేషన్ బ్యూరోగాను, సుశిని ఆకాశవాణిగానూ పోల్చుకోవచ్చు. వారు సమాచార సేకరణ లోనేగాక, ప్రసారంలో కూడా హేమా హేమీలే. శశి ఫస్ట్ ఇన్‌ఫరమేషన్ కధనం.

'కృష్ణశాస్త్రి బ్రాడీపేట రెండవ లైను పది పదకొండు అడ్డరోడ్ల మధ్య ఒక చిన్న డాబా యింట్లో వుంటున్నాడు. అద్దె ఏభై రూపాయిలు' సుశి సేకరించిన సమాచారం.

'కృష్ణశాస్త్రికి పెండ్లి అయింది. ఒకే

ఒక కూతురు వయసు రెండు లేక మూడేండ్లు ఇంట్లో భార్యా పిల్లా తప్ప వేరే ఎవళ్లూ లేరు.'

'అంతేనా?' అన్నట్లు చూసింది ఉషా రాణి.

'అంతేను' అన్నట్లు చూసారు శశి, సుశీలు.

"నేను చెబుతాను వినండి." అంటూ మొదలెట్టింది ఉషారాణి.

"కృష్ణశాస్త్రిగారు మాటికి నూరుపాళ్లు భార్యా విధేయుడు. ఆవిడగారికి వల్ల మాలిన గర్వం. ఇంట్లో పనంతా యీయన గారే చేస్తారు. వంట మొదలు పిల్లకు పాలు పట్టించటంవరకూ .. అన్నీ భర్త గారు చేస్తూంటే భార్యగారు చూస్తూ వుంటుంది. ఒంటి పిల్లి రాకాసిలా ఆవిడ ఇరుగు పొరుగులతో కలవదు. ఆయన కూడా బైటకురారు. చెడు అలవాట్లు యేమీలేవు సిగరెట్టు కూడా ముట్టుకోరు. టు సమ్ అప్, ఆయనకు గృహమే స్వర్గ సీమ" అంటూ దీర్ఘమైన శ్వాస తీసింది ఉష.

"వాట్. " అన్నట్లు ఆశ్చర్యంగా చూసారు శశి, సుశీలు.

"ఓ, యిదంతా నాకెలా తెలిసిందనేగా మీ అనుమానం ఏమీలేదు. కృష్ణశాస్త్రిగారి నైబరు మా అన్నయ్య విశ్వానికి మంచి ఫ్రెండ్. వీడు జీవితంలో సగభాగం (నిద్రకు బదులు) వాళ్ళ యింట్లోనే గడుపుతుంటాడులే" అంటూ పక పకమని నవ్వింది ఉషారాణి.

* * *

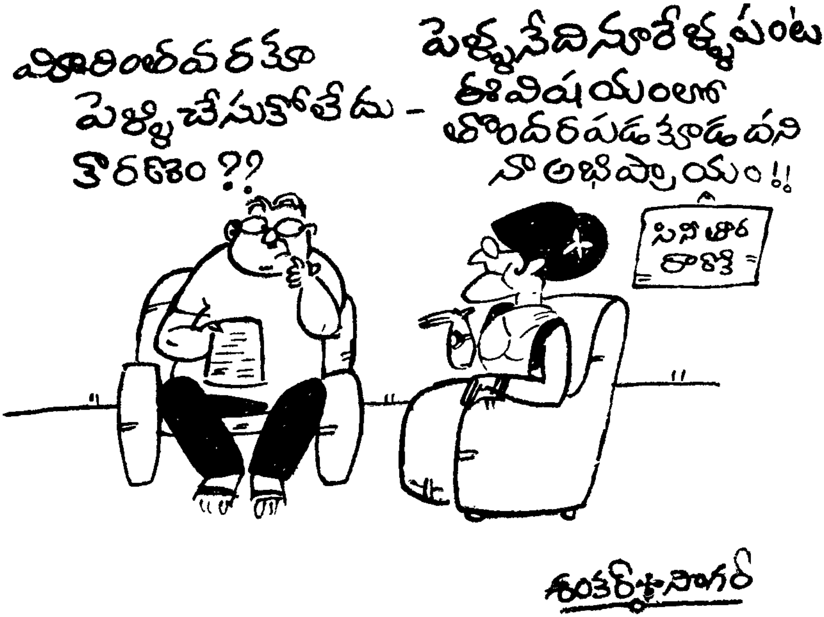
మళ్లీ కృష్ణశాస్త్రిగారి క్లాసు వచ్చింది. అయితే, యిటీవల ఆ క్లాసులో చాలా ఇంప్రూవ్‌మెంటు వచ్చిందని అనిపించి మనసులోనే ఆనందిస్తూ వచ్చాడు ఆయన. మనిషి తనకు తాను తెలియకుండానే కొన్ని పనులు చేస్తుంటాడు. అప్పు డప్పుడు వాటినే అసంకల్ప ప్రతీకార చర్యలు అని అంటుంటారు సైన్సు మాష్టర్లు.

అనుకోకుండా నల్లబల్ల వైపు కృష్ణ శాస్త్రి చూడటం కూడా అలాటి చర్యల్లో ఒకటే. చక్కని కార్టూను ఒకటి ప్రత్య క్షమై వుంది అక్కడ. భర్త వంట చేస్తూంటే, భార్య సోఫాలో కూర్చొని పత్రిక చదువుతూ వుంటుంది.

దాని క్రింద భార్యా విధేయ సంఘాధ్య క్షుడు (President of Henpecked HusbandsAssociation)అనేCaption వ్రాయబడి వుంది. ఆ భర్తలో కృష్ణ శాస్త్రి పోలికలు కొట్ట వచ్చినట్లు అవు పిస్తూనే వున్నవి.

ఏమీ పట్టించుకోకుండా, ఎప్పటిలా చిరునవ్వు నవ్వుతూనే పాఠం మొదలు పెట్టాడు ఆయన.

పాఠ్య భాగం, మనుచరిత్ర ఎంతో రసవంతంగా నడిచిపోతూన్నది.

“అల్లసాని వారి అల్లిక జిగిబిగి, ప్రవరుడి ధీరచిత్తము, వరూధిని పాత్ర చిత్రణ ..” ఉపన్యాసం గంగాప్రవాహంలా సాగిపోతూన్నది.

“కలంచునే సతులమా యికధీర చిత్తంబులన్” అనే పద్యాన్ని చదివి బోధిస్తున్నాడు కృష్ణశాస్త్రి.

“మాష్టారూ! సతి అంటే పతివ్రత కదా? అసలు పతివ్రత ఎలా మాయలు చేస్తుంది? అందులో ప్రవరుడు యేమన్నా పసివాడేమిటి మా యల్లో పడటానికి” అంటూ ప్రశ్నవేసింది అమాయక వదనంతో వున్న శశి.

క్లాసంతా గొల్లుమన్నారు.

కృష్ణశాస్త్రి కూడా వాళ్ళతో కలిపి నవ్వుతూ, “నీవు కట్ట మంచి వారి వ్యాఖ్యానం చదివావని తెలుస్తున్నది. అంత ఇంట్రెస్టు తీసుకోవటం మంచిదే” అంటూ ఆ ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పటంలో వుద్యుక్తుడయ్యాడు.

శశి లేచి.

“మాష్టారూ! సతీవ్రతుడు ఏ సమాసం అండి” అని అడిగింది కొంటెగా నవ్వుతూ.

“సతి యే వ్రతముగా కలవాడు బహువ్రీహి అవుతుంది” అని చిరునవ్వు నవ్వి “ఎనీ మోర్ డౌట్స్” అన్నాడు ఆయన.

“ఎసీ ప్లీజ్. ఈ కాలంలో సతీవ్రతులే

గాని పతివ్రతలు లేరట నిజమేనాండి?" అని అడిగింది ఉషారాణి.

"అనుభవం మీద నీకే తెలుస్తుందిలే" అని మళ్లీ నవ్వాడు కృష్ణశాస్త్రి.

అందరూ గలగలమని నవ్వారు.

బెల్ అయింది.

వేదిక మీద నుండి క్రిందకు దిగాడు కృష్ణశాస్త్రి.

స్నేహితురాండ్రు ముగ్గురూ కృష్ణ శాస్త్రిగారి దగ్గరకు వచ్చారు.

ఉషారాణి యెంతో వినయం పుట్టి పడేట్లుగా "వచ్చే ఆదివారం మేము అమరావతి పిక్నిక్ వెళుదామనుకొంటు న్నాము. మీరూ, మీ శ్రీమతీ తప్పక రావాలండి" అని అడిగింది.

ఒక నిముషం అటూ యిటూ తట పటా యించి "మీరు యెంతో ఆదరంతో నన్నూ, నా శ్రీమతినీ ఆహ్వానించినందుకు చాలా థాంక్స్. కాని, ఈసారికి క్షమించండి వీలుపడదు" అంటూ ప్రిన్సిపాలు రూము వైపుకు నడిచాడు ఆయన.

శశీ, సుశీ ఒకేసారి అడిగారు "ఈ పిక్నిక్ అయిడియా ఏవిటే?" నవ్వుతూ చెప్పింది ఉషారాణి—

"ఏమీలేదు, మా మేనత్త అంటూ వుండేది. హెన్ పెక్డ్ హస్బెండ్ చెయ్యి, సూర్యకాంతం నోరూ చచ్చినా వూరుకోవట. ఒక రోజు మనతో కలిసి వుంటే మన మాష్టారు ఏపాటి సతీవ్రతులో మనకు తెలిసి వుండేది. అది పసి కట్టే చల్లగా తప్పించుకున్నారు మాష్టారు. దాంతో, గిరీశం అన్నట్లు డామిట్ కథ అడ్డం తిరిగింది."

"అవును. అడ్డం తిరిగింది" అని అంగీకరించారు శశీ, సుశీలు.

* * *

నిన్నటి మహానాయకుల మస్తిష్కాలు ఎన్నికల కురుక్షేత్రంలో రాలి పాలి పోయినవి.

రాష్ట్రాలల్లో ప్రతి పక్షాల ప్రభుత్వాలు పేక మేడల్లా కూలిపోతూన్నవి.

బంగ్లాదేశం స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రకటిం చింది. ఆ మహాయజ్ఞంలో ప్రాణాలు సమిధులుగా సమర్పిస్తున్నారు. దేశభక్తితో పులకరించిపోతూన్న స్త్రీ పురుషులు అయినా—

కాలం ఎప్పటిలాగానే—

ఏమీ పట్టనట్లు పారిపోతూనే పున్నది.

"జీవితం ఎంతో విచిత్రమయింది!" అని అనుకున్నది రెండోసారిగా, రెండం తస్తుల మేడ మీది ఎయిర్ కండిషన్డు గదిలో కూర్చొని ఐస్‌క్రీమ్ సేవిస్తూన్న ఉషారాణి. లేకపోతే, తనకు యీ అర్థం పర్థంలేని ఆలోచనలేవిటి?

అణగ కొడుతూన్న కొద్దీ పైకి లేచే బంతిలా, మనస్సులో నుండి పైపైకి తొంగి చూస్తూనే వున్నాయి చిత్రమైన ఊహలు.

నిజమే. తను కొంటె కోణంగిగా పేరు తెచ్చుకొన్నది కళాశాలలో లెక్చరర్లను ఏడిపించటం తనకు వెన్నతో పెట్టిన విద్యే.అందులో ఏ మాత్రం అసహజమూ లేదు.

కాని, అలా యేదో తమాషాగా ప్రారంభమైన యీ తతంగం అంతా—

మరో మలుపు తిరిగిందా అని అనిపించింది. లేకపోతే, తన మనస్సును కృష్ణశాస్త్రి రూపం సూదంటిరాయిలా ఆకర్షిస్తూన్నట్లు యిటీవలే తెలుసుకొన్నది ఉషారాణి.

"కొంపతీసి తను గనుక ఆయన్ను ప్రేమించటం లేదు కదా?"

ఆ వూహ వస్తే మామూలుగా అయితే విరగబడి నవ్వి. యితరులను కవ్వించి వుండేది.

ఈసారి నవ్వు రాలేదు సరి కదా, 'గుడ్ గాడ్' అనే గాఢమైన నిట్టూర్పు మాత్రం వెలికి వచ్చింది.

"ఏవిటే గుడ్‌గాడ్ అంటున్నావు." అంటూ ఒకేసారి లోపలకు వచ్చారు శశీ, సుశీలు.

"అబ్బే ఏమీలేదే" అంటూ నిట్టూర్చింది ఉషారాణి.

"అహా, ఏమీలేదట. విన్నావే సుశీ' రిటైర్డు హైకోర్టు జడ్జిగారి ముద్దుల కూతురు, కొండమీది కోతి కావాలంటే యిట్టే రప్పించగల అన్నయ్య గల యీ ఉషారాణి దీనవదనాన్ని చూస్తుంటే...." శశి, పలుకులకు అడ్డు తగులుతూ—

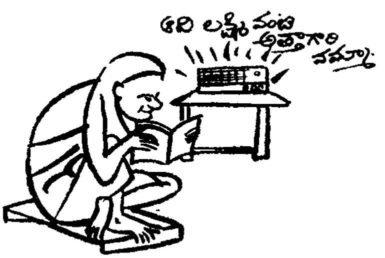
"కొండమీది కోతి కాదే! నేలమీది కోతి బావ కావాలే నెచ్చెలి?" అంటూ నాట్యం చేసింది సుశీ.

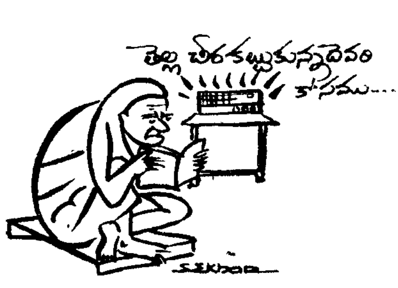
"ఏమిటే మీ అల్లరి?" అంటూ విసుక్కొన్నది ఉషారాణి.

"ఏమీ లేదు కొంప తీసి నీవు గాని ఆయన్ను గనుక ప్రేమించేసావా అని అనుమానం వచ్చింది మా యిద్దరికీ." అంటూ తన ఊహను వెళ్ళడించింది శశి.

"ఏమిటి, ఆ అర్థం లేని వాగుడు? అది సరే కాని, ఎనీ మోర్ న్యూస్!" అని సంభాషణను మళ్ళించింది ఉషారాణి.

"నో న్యూస్ యీజ్ గుడ్ న్యూస్ మై డియర్. ఈ కృష్ణశాస్త్రి అనే చిరు

నవ్వులు వెదజల్లే చందమామ వున్నాడే! తల్లిని తండ్రిని వదిలేసాడు. కనీసం చెల్లెల్నయినా ఒకసారి యింటికి తెచ్చి చీరె పెట్టిన పాపాన పోలేదు. రకరకాలు గదా భార్యా విధేయులు" అంటూ రాగ యుక్తంగా పాడింది సుశీల.

"ఏమోనే నాకు ఎందుకనో ఆయన అంత దుర్మార్గుడిగా అవుపించటంలేదు." అన్నది నిర్లిప్తంగా ఉషారాణి.

"ఎందుకనే?" అంటూ ఏక కంఠంతో ప్రశ్నించారు స్నేహితురాండ్రు.

"ఏమో నాకలా అనిపించింది అంతే" అంటూ ముక్తసరిగా ఆ సంభాషణను తుంచేసింది.

అంతలో ఉషారాణి అన్నయ్య విశ్వం హడావుడిగా వస్తూ—

"ఇది విన్నావా ఉషా!" అన్నాడు ఆదుర్దాగా.

"ఏమిటన్నయ్యా!" అని అడిగింది. ఆశ్చర్యంతో ఉషారాణి.

"ఉషా! ఎంతో దారుణమైన వార్త. కృష్ణశాస్త్రిగారి భార్య వంటింట్లో అగ్ని ప్రమాదానికి గురియై చనిపోయింది సాయంత్రమే!"

"హా...." అంటూ నోర్లు తెరుచుకొని అట్టే విస్తుపోయారు ముగ్గురు స్నేహితు రాండ్రున్ను. చివరకు తేరుకొని—

"ఏమిటి యిది నిజమే. అసలు ఏం జరిగిందన్నయ్యా!" అని ప్రశ్నించింది వణుకుతూన్న కంఠంతో ఉషారాణి.

"అమ్మా, అదంతా నిజంకన్నా వింత అయిన విషాద గాథ. కృష్ణశాస్త్రిగార్కి వివాహమైన నాల్గయిదేండ్లల్లో భార్యకు బోన్ టి. బి. వచ్చి రెండు కాళ్లు అవిటివి అయిపోయాయి. పూర్తిగా ఇన్‌వేలిడ్ అయిపోయింది. తల్లి దండ్రులు ఆవిడను వదిలేసి మరో పెళ్ళి చేసుకోమని యెంతో పట్టు పట్టారు. చివరకు భార్య కూడా 'నావల్ల మీకు యే సుఖమూలేదు, మరో పెండ్లి చేసికోండని' పోరసాగింది.

కృష్ణశాస్త్రి 'ససేమిరా' అన్నాడు

రచయితలకు
మనవి

కథలు, వ్యాసాలు ప్రచురణార్హము కానిచో త్రిప్పి పంపగోరు వారు తగినన్ని స్టాంపులు అతికించిన కవర్లు జతపరచి పంపవలసిదిగా కోరు తున్నాము. ఈ విషయంలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుపబడవు.

కథలు పుల్‌స్కేప్ సైజులో పది పేజీలు. వ్యాసాలు నాలుగు పేజీలు మించకుండా పంప ప్రార్థన.

—ఎడిటర్.

దాంతో తల్లి దండ్రులే కాదు, అటువైపు కాకి కూడా యిటువైపు వాలటం మానేసింది. ఆయన హృదయం సముద్రం, మనస్సు నవనీతం. బాధలోనే సౌఖ్యం అనుభవించగల మహామనిషి ఆయన లోపల యిన్ని కష్టాలను ఎదుర్కొంటూ, భార్యకు సేవచేస్తూ, నవ్విస్తూ నవ్వుతూ కాలాన్ని నెట్టుక వస్తున్నాడు," అంటూ నుదిటి మీది చెమటను కర్చీఫ్‌తో తుడుచుకోసాగాడు విశ్వం.

ఏదో అద్భుతమైన కల్పనా కథ వింటూన్నట్లు ఏకాగ్రతతో విశ్వం వైపు చూస్తున్నారు ఆ ముగ్గురూ.

"భర్తకు తగిన భార్య. తనవల్ల భర్తకు సుఖం లేదనీ, తను యింట్లో పని యేమీ చేయలేకపోతున్నాననీ మనస్సులోనే కుమిలిపోతూ వుండేది. ఇలా వుండగా కృష్ణశాస్త్రిగారి క్లాసులో ఎవరో పిల్లలు కార్టూను వేసి 'భార్య విధేయుడని' వేళాకోళం చేసారట. ప్రక్కింటి వారి ద్వారా ఆ సంగతి తెలుసుకొన్న ఆయన భార్య యెంతో మదన పడిపోయింది.

"ఎలాగైనా యివాళ సాయంత్రం భర్త వచ్చేలోపల వంట చేసేయాలనే నిశ్చయంతో అలాగే గోడ పట్టుకొని వంటింట్లోకి నడిచి స్టౌ వెలిగించిందట. కాని, నిలద్రొక్కుకోలేక పోవడంతో స్టౌ మీద పడి వళ్ళంతా కాలిపోయింది. ప్రక్కింటి వారికి తెలిసి మంటలార్పేసరికి పరిస్థితి ప్రమాదించింది. తనంతట తను అవిటి స్త్రీ యెలా మంటలార్పుకోగలదు?

కృష్ణశాస్త్రి యింటికి వచ్చి భార్య వున్న పరిస్థితిని చూసి 'బోరు'మన్నాడు.

అంబులెన్సు వచ్చింది.

కాని, దాని అవసరం లేకుండానే పోయింది. నిజంగా ఆ మానవుడు చేసి నిస్వార్థ సేవకు భగవంతుడు ప్రసాదించిన ప్రతిఫలం యిదేనా అని అనిపిస్తుంది. వళ్ళుపై తెలీక వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్నాట్ట" అంటూ ముగించాడు విశ్వం.

"నన్ను విడువుడు

ఒకసారి నన్ను విడిచినంత వెక్కి వెక్కి రోదింతును"....అని పద్యం పాడుతున్న కృష్ణశాస్త్రి రూపం వారి ముగ్గురి కళ్ళ ముందు సాక్షాత్కరించింది.

ఏదో నిశ్చయానికి వచ్చినట్లుగా లేచి నిల్చొన్నది ఉషారాణి.

"శోకభీకర తిమిరలోకైక పతికి స్వాగతం" పలికిన ఉషారాణి రూపం కండ్లకు కట్టినట్లయింది శశికి సుశీకి.

"ఏమిటి ఉషా?" అన్నాడు విశ్వం యెంతో ఆశ్చర్యంతో.

"ఏం లేదు అన్నయ్యా, నాన్నగారితో చెప్పు కారు తీసికెళ్తున్నానని." అంటూ రెండేసి మెట్లు ఒకేసారి గెంతుతూ గారేజి వైపుకు పరుగు తీసింది ఉషారాణి.

వస్తువిశేషములు

సుగుణ

ఉత్తరేణి

ఉత్తరేణి వేరు బియ్యం కడుగుతో నూరి రసముపిండి దానిలో తేనె కలిపి సేవించిన మూలశంక తగ్గిపోవును. ఉత్తరేణి గింజలు కూడా అలాగే వాడవచ్చును. నరుకుల నుండి, దెబ్బలనుండి కారు రక్తమునకు ఉత్తరేణి ఆకు బొత్తగానూరి కట్టినను, లేక రసముతీసి పైన పోసినను గాయముల నుండి కారు రక్తము కట్టును. ఉత్తరేణి వెన్నులు పొగవేసిన తేలు విషము దిగును. ఉత్తరేణి లేత వెన్నులు, పంచదార కలిపి నూరి మాత్రలు చేసి పూటకు గచ్చకాయంత చొప్పున రోజుకు రెండుపూటలా మూడు నాలుగు రోజులు తీసికొనిన కుక్క కరిచిన విషము హరించును.

కందిరీగలు, తేనెటీగలు కుట్టి మంట పుట్టినపుడు ఉత్తరేణి యాకు పసరుపూసిన శమించును. దీని ఎండు ఆకుల పొగ ఉబ్బసపు దగ్గును తగ్గించును. ఆకులుగాని పూత, వెన్నులుగాని నూరి, తేలు, జెర్రి, పాముకుట్టిన చోట మందముగ పట్టించిన. బాధ మంట. విషము హరించును.

ఉత్తరేణి వేరుతో దంత ధావనచేసిన దంతములు గట్టిపడును. దంత వ్యాధుల నుండి కాపాడును.

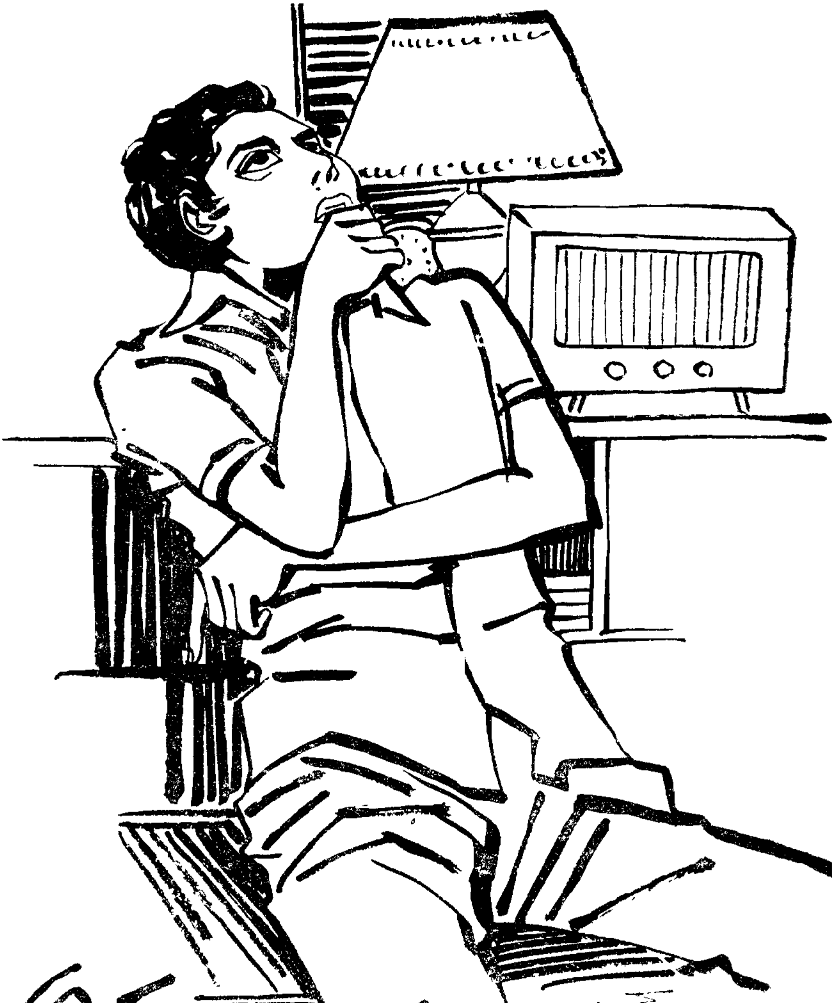
"మరికొన్ని విషయాలు:—

(1) ఇడ్లీ తినిన తరువాత కాఫీత్రాగ కూడదు. మంచి నీరు త్రాగవ లేను. కాఫీ, ఇడ్లీ కలిసిన విరుద్ధముగ మారి అనేక జబ్బులకు కారణమగును. గోరు వెచ్చని పాలు తాగవచ్చును.

(2) అనాసపండు గర్భిణీ స్త్రీలు తింటె గర్భ స్రావమయే గుణమున్నది. కానవారు తినరాదు.

(3) ఇప్పచెట్టు, కాయలు మెత్తగనూరి శరీరమునకు నలుగు పెట్టుకొని కొంత సేపుండి, బాగా తోముకొని స్నానముచేయు చుండిన గజ్జి, చిడుము అన్ని విధాలైన చర్మరోగములు హరించును.

ఉక్కెర:—పాలు పొయి మీద పెట్టి, కాగుతున్నప్పుడు గోధుమపిండి గాని బియ్యపు పిండిగాని, కొద్ది కొద్దిగా చేర్చుతూ, బాగా కలిపి, తరువాత బెల్లము గాని, చెక్కెరగాని, చేర్చి తగు మాత్రం నెయ్యివేసి కలియబెట్టి దించవలెను. ఇందు కొద్దిగ ఏలక పొడి, కిస్‌మిస్ చేర్చవచ్చును అన్నియుతగు మాత్రము పాళ్లు, ఇలా తయారు చేసిన ఈ ఉక్కెర రుచిగా నుండును. మరియు చలవ! దేహ పుష్టి కలుగజేయు మంచి ఆహారము.

ఆశ మిగిల్చిన నిరాశ

కె వి జె మోహనరావు

రేడియోలో నా పేరు విన్పిస్తే ఎలా ఉంటుంది? అందులోను ఎవరైన లేడీ యనవున్సర్ నా నా నామాన్ని ఉచ్చరిస్తే ఇంకెంత బాగుంటుందో?

నా పేరు రేడియోలో రావాలి.... అందరూ వినాలి ...ఎందరో అభినందించాలి. ఇలా అనుకోవటమేగాని ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేసినా ప్రయోజనం కన్పించలేదు.

గేయం వ్రాసి పంపాను. తిరుగు పోస్టులో వచ్చింది.

పత్రికలకు పంపాను. అదీ అంతే.

కథలు వ్రాసాను. సానుభూతి పత్రాలతో నన్ను చేరాయి మరలా! నాటికలు మీదకు మళ్ళించాను దృష్టి. కుటుంబ నియంత్రణ ఇతివృత్తంగా తీసుకున్నాను ధైర్యంతో ఎన్నో కలలుకంటూ పోస్టు చేశాను.

ఒకనెల... రెండు నెలలు . మూడు నెలలు దాటిపోయాయి. అంగీకరించారు కాబోలునని అనుకుంటుండగానే తిరిగి వచ్చింది నా నాటిక "వీడని బంధం."

ఆ రోజు నా ముఖం వాడిపోయింది నీరసించి పోయింది అయినా ఆశ చావలేదు. కథలు, గేయాలు, నాటికలు వ్రాస్తూనే ఉన్నాను. అవి నన్ను చేరుతూనే ఉన్నాయి.

"మీరు కోరిన పాటలు . ." పేర్లు దొంతర్లగా చదువుతున్నారు.

నేను ఒక పాట కావాలని వ్రాస్తే?.... నా పేరు వస్తుంది....! గబగబ అందరూ మెచ్చే ఒక పాట కావాలని వ్రాసి పడేశాను. ప్రతిరోజు ఆ కార్యక్రమం తప్పకుండా ఆది నుండి తుదివరకు వినేవాడిని కాని ఒక్కరోజు నాకు కావాలసిన పాట విన్పించలేదు. నా పేరు రేడియో వారు చెప్పనందుకు మనస్సులో బాధ పడ్డాను. ఆశ చావలేదు. కల్ప లతకు కార్డులు వ్రాస్తూనే ఉన్నాను. ఉభయ కుశలో పరికి ఉత్తరాలు వేస్తూనే ఉన్నాను, ఇంకా స్కెచ్‌లు, రూపకాలు పంపుతూనే వున్నాను.

పోస్టువాడికి అడ్రసు సుపరిచితమై పోయింది.

ఒక రోజు ఆకాశవాణినుండి జాబు వచ్చింది ..."నా కథను త్వరలో ప్రసారం చేయబోతున్నారట."

ఆ జాబును ఎన్నిసార్లు చదివాను? ఎంత ఆనందించాను.

నా కథ ప్రసారం అవుతున్న రోజు రానే వచ్చింది. గుండెంతా సంతోషంతో నిండి, కడుపులో ఆకలిలేదు. కన్పించిన మిత్రులందరికీ చెప్పాను. బంధువులకు విన్నవించాను. నా కథ ప్రసారమయ్యే కాలానికి గంట ముందుగానే రేడియో పెట్టాను.

సంగీతం . .అబ్బ ఎంత సేపు ... ఇంకెంతసేపు?—విసుగు.

"రచయితగా నా పేరు చెబుతారు.... తరువాత చక్కటి గొంతుతో కథకు ప్రాణం పోస్తారు....కథ విని చాలమంది

అభిప్రాయాలు వ్రాస్తారు నా పేరు అప్పుడు ఎన్నిసార్లు చెప్పుతారో' నేనే రెండు మూడు ఉత్తరాలు మారు పేర్లతో!' ఆలోచనలలో ఆనందం పొంగుతుంది.

"కొద్ది క్షణాలలో ప్రకటించిన కార్య క్రమం వింటారు " అని ఆకాశవాణి పలికింది అంతలో అంధకారం ఏర్ప డింది గదిలో కరెంట్ పోయింది మవునం వహించింది. బయటకు పరుగు తీశాను. ఎక్కడా కరెంట్ లేదు చీకటి ట్రాన్సిస్టర్ ఎవరింట్లో ఉందో ఆలోచించి, టార్చి తీసుకుని బయలుదేరే సరికి కథ ముగిసి మూడు నిమిషాలయి వుంటుందని గడియారం గుర్తు చేసింది.

కాళ్ళు కూలబడ్డాయి కాంతులు వెద జల్లుతూ కరెంట్ వచ్చింది రేడియో విరామ సంగీతం ఆలపిస్తోంది.

టోషిబా పాప్యులారిటీ పోటీ

ఎంట్రీఫీజు లేదు - మీరు బహుమతిని గెలుపొందగలరు.

మొదటి బహుమతి ఒక స్కూటరు వెస్పా లేక ఆల్విన్ రిఫ్రిజిరేటర్. 2 వ బహుమతి; ఒక టేప్ రికార్డరు లేక ఆటోమేటిక్ కెమెరా లేక రేడియోగ్రాం. 3 వ బహుమతి (100) టోషిబా జపాన్ మోడల్ 3 బ్యాండ్ ఆల్ వరల్డు ట్రాన్సిస్టర్లు, ధర . రు. 275-00 4 వ బహుమతి : (10) టోషిబా జూనియర్ జపాన్ మోడల్ 3 బ్యాండ్ ఆల్ వరల్డ్ ట్రాన్సిస్టర్ ధర 250-00

మీ రు చే య వ ల సి న ది ?

15 (పదిహేను) నుంచి 30 (ముప్పై) వరకు గల అంకెలను నిలువుగా, అడ్డముగా, అయిమూలగా ఎటుకూడినా మొత్తము 90 (తొంభై) వచ్చునట్లు ఒక అంకెను ఓకేసారి ఉపయోగించి పై ఖాళీ గడులను పూరించవలయును. ఎంట్రెన్స్ ఫీజు ఎంట్రీఫీజు లేదు. ఇది ఒక పాప్యులారిటీ పోటీ మాత్రమే.

ఆఖరి పోస్టింగ్ తేదీ : 6-6-73. ఫలితం తేదీ : 11-6-73

సహాయము కొరకు 38. 2 నుంచి 17 అంకెలతో మొత్తముగల నమూనా.

13	3	16	6
4	8	15	11
14	10	5	9
7	17	2	12

పోటీకి నిబంధనలు : (1) సాదా కాగితము ఉపయోగించాలి. (2) సవరణలు, దిద్దులు, కటింగులుకల ఎంట్రీలు అంగీకరించబడవు. (3) ప్రమోటర్ల తీర్మానము ఖాయమైనది మరియు చట్టబద్ధముగా న్యాయమైనది. ఈ పోటీ విషయములో ఇది ఒక ముఖ్యమైన షరతు. (4) ఎంట్రీల యొక్క సక్రమము మా అఫిషియల్ సీల్డు సొల్యూషన్‌తో సరిపోల్చి ఖచ్చితముగా చూడబడును. నగదుగా బహుమతి ఇవ్వబడదు. (5) మొదటి బహుమతి (1) అఫీషియల్ సొల్యూషన్‌తో సక్రమముగా వున్నట్లు కనుగొనబడిన దానికి ఇవ్వబడును. (6) రెండవ బహుమతి (1) పైన అడ్డముగావున్న మూడు వరుసలలో సమానముగా వున్నదానికి ఇవ్వబడును. (7) మూడవ బహుమతి (100) మా ఆఫీషియల్ సొల్యూషన్‌తో ఏ వరుసతోనైనా, సంఖ్యతోనైనా, సమానముగా వున్నదానికి ఇవ్వబడును. (8) నాల్గవ బహుమతి డ్రాలో ప్రమోటరుకు సంతృప్తినిచ్చిన పది (10) ఎంట్రెంట్స్‌కు ఇవ్వబడును. (9) గెలుపొందిన వారికి సదరు బహుమతులు పొందుటకు పోస్టేజీ, ప్యాకింగ్, లైసెన్సు ఫీజు చెల్లించవలయును. (10) 3వ మరియు 4వ బహుమతి గెలుపొందినవారుకూడా పైన తెల్పిన ఖర్చులతోకూడా ట్రాన్సిస్టరు ఖరీదులోసగం చెల్లించాలి. మరియు మా నిబంధనలకు, షరతులకు లోబడి వుండాలి. (11) ఫలితములు పొందుటకు 45 పైసలు పోస్టేజు స్టాంపులు పంపాలి. (12) ఒక కుటుంబము ఒక ఎంట్రీ మాత్రమే పంపాలి. (13) అడ్రసు ఇంగ్లీషు లేదా హిందీలో వ్రాయాలి. (14) కటింగ్ లేక నిబంధనల కాపీ భవిష్యత్తులో ఉపయోగార్థము మీవద్ద ఉంచుకోండి. ఆఖరు తేదీని మార్చుకొనే హక్కు ప్రమోటర్లకు గలదు.

CONTROLLER CONTEST :

JAPAN ARTS (M—90)

P. O. Box No. 1554. DELHI—6.

ఆ రోజు మేం అందరం అడ్డుగా వున్న ముళ్ళ తీగెలను పట్టుకొని నిలబడ్డాం. ఆ ముళ్ళ తీగెలు దాటి మేం పోగలిగితేగా. చుట్టూ వార్డర్ల దట్టమైన కాపలా వుంది. ఒకవేళ తీగెలు తెంచగలిగినా వాళ్ళను తప్పించుకుని పారిపోవటం అసంభవం. మేం అంతులేని ఆవేశంతో వూగిపోతున్నాం. వుడికి పోతున్నాం. ప్రయోజనం శూన్యం, అసహాయులం.

ఆ తీగెల కావల, వార్డర్ల కాపలా కవతల, ఎత్తయిన గోడవెనుక భాగం నుండి గట్టిగా పలికిన నినాదం ఒకటిమాకు విన్పించింది. "వందేమాతరం—వందే మాతరం" గోపాలక్రిష్ణను కొరడాతో కొడుతున్నారు. ప్రతికొరడా దెబ్బకూ అతను "వందేమాతరం" అంటూ నినాదాలు పలుకుతున్నాడు. అలా ఏడు దెబ్బలు తిన్న తరువాత అతని స్వరం క్షీణించింది. కొరడా దెబ్బల పురవడి కూడా తగ్గింది. బహుశా అతను స్పృహ తప్పి పడిపోయి వుండవచ్చు.

1942 సం॥ము నాటి విషయం యిది. ఎన్నో సంవత్సరాలు కాలగమనంలో కలసిపోయాయి. అయినా ఆ సంఘటనతాలూకు జ్ఞాపకాలు నాకు నిన్న మొన్ననే జరిగినట్లనిపిస్తాయి.

ఆ రోజుల్లో మిగతా సత్యాగ్రహులు గూడ అసాధారణమైన సాహసాన్ని, అనన్య వీరత్వాన్ని చూపించారు. అపూర్వ సహనాన్ని గూడ ప్రదర్శించారు. కాని ఆ మిగతావారితో నాకు వ్యక్తిగతంగా అంత పరిచయం లేదు. గోపాలక్రిష్ణతో నాకున్న సన్నిహిత సంబంధం మిగతావారితో లేదుగదా.

అతను నా స్నేహితుడు—ప్రస్తుతం మేం వేరైనా మనుకోండి వూ(కాని ఆ రోజుల్లో అతనికంటె మంచి సన్నిహితుడు స్నేహితుడు నాకు మరెవ్వరూ లేరు. ఇప్పుడు మా మార్గాలు వేరు కావచ్చు.

వందే భగవతి

మూలం: ఆరిగపూడి

అనువాదం: హైమవతీదేవి

కాని "భారతదేశాన్ని వదలండి" అనే ఆందోళన జరిపే ఆ రోజుల్లో మా యిద్దరి పథం ఒక్కటే. అది జైలు నాల్గు గోడల మధ్యనే అంత మొందింది గూడ.

జైలుకు వెళ్లే ముందు ఆరుమాసాల క్రితమే నేను అతని పెళ్ళికి వెళ్లాను. సిగ్గు దొంతరలతో కళకళ లాడుతున్న అతని నూతన వధువు ముఖం నాకీ రోజుకూ కళ్ళకు గట్టినట్లుగానే వుంటుంది. ఇద్దరూ ఒంహారులను పువ్వుల దండలతో నింపు కున్నారు. ఆ దృశ్యం కన్నుల పండువగా వుంది. ఇరువురూ కళ్యాణ మంటపంలో శాశ్వతంగా చేరువైన మధురమైన శుభ సన్నివేశం అది

గోపాలక్రిష్ణ దృఢకాయుడు, పచ్చని ఛాయ, ముఖంలో కొట్టవచ్చినట్లు కన్పించే గాంభీర్యం, దానికి తగ్గట్టు మెరుగులు దిద్దిన యౌవనశోభ. అవును అదే

శరీరం మీద కొరడా దెబ్బలు, రక్తస్రవం తులు, గాయాలు. అబ్బ. గత స్మృతులను జ్ఞాపకం తెచ్చేలా మాసీ మాయని మచ్చలు.

వాడు నా తరువాత జైలుకు వచ్చాడు. నేను చేస్తూ పట్టుబడిన పనే అతనూ చేస్తూ పట్టు పడ్డాడు. అంటే పోలీస్ స్టేషన్ల మీద దాడిచేయడం. ఆ స్థానాల్లో నుండి తుపాకులూ అవీ దొంగిలించిన కారణంగా నా మీద ఆరోపించిన నేరాలే అతని మీద ఆరోపించారు. కాని శిక్ష మాత్రం మా యిద్దరికీ వేరు. ఎందుకంటే మా యిద్దరి న్యాయాధికార్లు ఒక్కరుగారు. "చట్టం గుడ్డిది" అంటారు కొందరు. దీనికి మంచి బలవత్తరమైన వుదాహరణ గోపాలక్రిష్ణ. అతనికి రెండు సంవత్సరాల జైలు శిక్షతో పాటు 16 కొరడాదెబ్బలు పడ్డాయి. నా కవేవీ లేవు మరి. ఆ శిక్ష నాకు విధించినట్లయితే అతను సహించినంత ధైర్యంగా నేను సహించ గలిగేవాడినో లేదో అతడిలా నేను బలవంతుడినీగాను. అతనిలా పూల పాన్పుల మీద పవళించి దర్జాగా పెరగనూ లేదు. కష్టాలు నా కలవాటే. అతను ఒక గొప్పింటి ఏకైక పుత్రుడు.

అతని తలిదండ్రులు, వాడిని ఒక మామూలు స్కూలుకు పంపించి ప్రాపంచిక వాస్తవికతలు తెలియ చెప్పాలనుకున్నారు. నాకు ఆ స్కూలుకు వెళ్ళడం అంటేనే గొప్ప అదృష్టం అన్న మాట. నా దృష్టిలో అది ఒక పెద్ద వరం. అక్కడే మా స్నేహం ఆరంభమయింది. ఆస్తి పాస్తుల అడ్డు గోడలున్నప్పటికీ ఆ మా స్నేహం అనన్యమైంది. అటువంటి గొప్ప గౌరవనీయ కుటుంబానికి చెందిన సున్నితమైన ఆ సుందర నవయౌవనునికి కొరడా దెబ్బలు శిక్షగా విధించారు. గోపాలక్రిష్ణ తన తలిదండ్రులను ఈ శిక్ష గురించి ఏ అప్పీలు చెయ్యనీయలేదు. కోర్టులో తనను తాను రక్షించుకునేందుకు ప్రయత్నించనూ లేదు. చివరకు వకీళ్ళను గూడ నోరెత్తనీయలేదు. తనకు శిక్ష విధించిన ఆ ప్రభుత్వాన్ని అతను ఒక ప్రభుత్వంగా భావించ లేదు.

నే నెంతమంది సత్యాగ్రహులనో చూశాను. నేను వారిలో ఒకడిగా ఉన్నాను. అయితే గోపాలక్రిష్ణలాటి వాడిని మాత్రం చూడలేదు నేను. కాని—అతను అలా ఎందుకు చేశాడు అని ఆలోచిస్తే నాకెంతో ఆశ్చర్యం గల్గుతుంది. అతనెందుకు అమర జీవికాలేదు? అమరత్వం పొందబోయే అతడి కాళ్ళు అలా ఎందుకు వణికి పోయాయి? అతను అలా ఎందుకు వెనుదీశాడు? "వందేమాతరం" అనే పవిత్రమైన నినాదాన్ని పావన గంగానదిలా స్రవింప చేసిన అతని కంఠం నుండి మరో మాట ఎలా వెలువడింది? ఏమిటో..

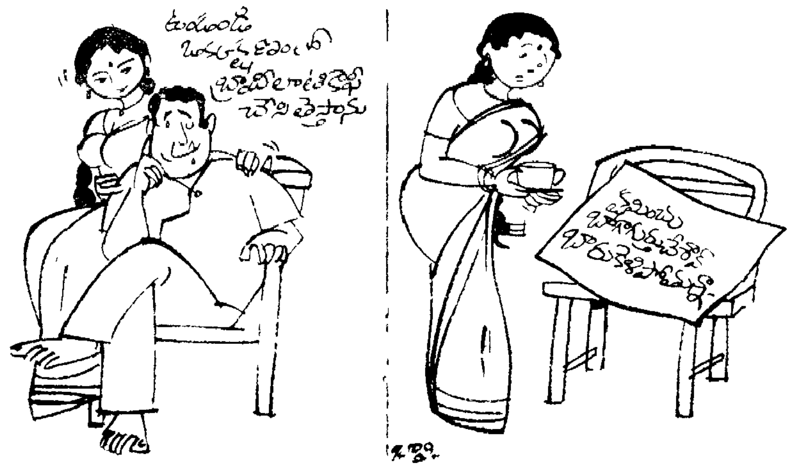
శిక్ష విధించిన తరువాత అతడిని జైలు హాస్పిటలుకు పంపించారు. వార్డర్లను నెమ్మదిగా కాకాబట్టి ఎలాగో అతనిని చూద్దామని

వెళ్ళాను. వీపు మీద తోలంతా వొలిచినట్లుగా వుంది. రక్తసిక్తమైన మాంసం మీద కొరడా దెబ్బలు చారల్లా తేలాయి. చాల బాధ గలుగుతూ వుండవచ్చు. అయినా అతడు మూలగనుగూడ మూలగడం లేదు. ముఖంలో బాధా భరితమైన ఒక వింత చిరునవ్వు మాత్రం కనిపిస్తుంది

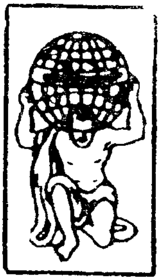
నేను అతడితో ఏం మాట్లాడేది, ఏమని పరామర్శించేది. కళ్ళు పెద్దవిచేసి చూడడం తప్ప అతడిలో శక్తి ఎక్కడా వున్నట్లనిపించడంలేదు. మొఖం మొద్దుబారిపోయింది తనకు భరించరాని బాధ కలుగుతుందనే విషయం ఎదటి వారికి అసలు తెలియగూడదని అతని భావన. అప్పుడు అతను స్పృహలోనే వున్నా ఒకరకమైన నిస్పృహ అతన్ని ఆవరించింది. భయంకరమైన బాధను భరిస్తున్నాడు. సరిగా మూల్గను గూడ లేని అతనినోటి నుండి మాటలెలా పెగులుతాయి? ఒక్క క్షణం నా వైపు చూసి మరోవైపుకు తల తిప్పేసుకున్నాడు.

కరడు గట్టి రక్తం లేని ముకుళించిన అతని ఆ మోము, ఆ పెద్ద పెద్ద కళ్ళు, అమాయకమైన చూపులు నేటికి గూడ నన్ను వెంటాడుతున్నట్లే వుంటాయి, "ఆదర్శం" ఆదర్శమే అయినా మానవత్వం అనే శక్తి గూడ వొకటి వుంది. బలవంతులలో గూడ కొన్ని బలహీనతలుంటాయి. స్వాభావసిద్ధమైన, మానవ సహజమైన, దాన్ని అసలు బలహీనత అనడమేమిటి" అని అతను అన్నట్లే అనిపిస్తుంది నాకు.

. జైల్లో ప్రతివాడూ గోపాలక్రిష్ణ గురించే మాట్లాడు తున్నాడు. అందరూ అతనిని వేనోళ్ళ పొగడు తున్నారు. అతని

ధైర్య సాహసాలకు, సహనతకు. గాంభీర్యానికీ అందరూ అచ్చెరు వొందారు. జైలు సహచరులు చాటు మాటుగా ఈ వార్తలను పత్రికలవారికి గూడ అందచేశారు దేశం నలుమూలలా అతని ప్రస్తావన వింటుంటే నేను చేయలేక పోయిన త్యాగాన్ని, నేను చూపలేక పోయిన సాహసాన్ని సంతోషంగా నా స్నేహితుడైనా చూపాడు గదా అనే తృప్తి, ఆనందం నాలో గల్గాయి. నా దృష్టిలో అప్పుడు అతను ఒక మామూలు స్నేహితుడిగా కాక గొప్ప ఆదర్శ వ్యక్తిగా నిలిచి పోయాడు. కాని॰

అతని తలిదండ్రులు. భార్య వచ్చారు. వాళ్లు జైలు గేటు దగ్గర వచ్చి వున్నారని తెలిపారు. గోపాలకృష్ణను చూడటానికి వాళ్లు జైలుసూపరిండెంటు అనుమతి కోసం ప్రయత్నిస్తున్నారు. గోపాలక్రిష్ణ వాళ్ళను చూడటానికి తన విముఖతను తెలియపర్చకపోయి నట్లయితే సూపరింటెండెంటు అనుమతించే వాడేనేమో— మానవత్వం కొంత అమానుషత్వం కొంత కలగలుపుగా వున్న గోపాలకృష్ణలోని ఈ వింత ప్రవర్తనలో గూడ ఘనత యిమిడి వుంది.

రెండు మూడు రోజుల తరువాత నాకు మళ్ళీ గోపాలక్రిష్ణను చూసే అవకాశం లభించింది. స్వయంగా వార్డరేవచ్చి నన్ను పిలుచుకుపోయాడు. నా కెంతో ఆశ్చర్యం వేసింది. సాధారణంగా జైళ్ళలో అలా జరుగదు.

హాస్పిటల్ వార్డులో కెళ్ళి చూశాను. తలగడల సహాయంతో తన బెడ్డుమీద కూర్చుని వున్నాడు గోపాలక్రిష్ణ, మొఖంలో ఏదో వింత చిరునవ్వు. ప్రక్కనే ఒక విదేశీ నవయువతి నిలబడివుంది. విదేశీ వస్త్రాలంకరణలో వున్న ఆమె వీపు మాత్రమే నాకు కన్పించింది. నా ఉత్సుకత పెరిగింది. బెడ్ ప్రక్కగా వెళ్ళినప్పుడు ఆ యువతి నన్ను సాదరంగా నవ్వుతూ ఆహ్వానించింది. కాని ఆమె అసలు అక్కడ ఎందుకున్నట్లు॰ ఆమె మా జైలు సూపరిండెంటెంటు గారి గారాల బిడ్డ అప్పుడప్పుడూ మమ్మలను చూసేందుకు తండ్రితో బాటు జైలుకు వస్తూండేది. ఆమె రాగానే జైల్లో ఒకవింత వాతావరణం ఏర్పడేది. అణగిపోయి అడుగునపడ్డ మాలోని ఇంద్రియ వాంఛలు బుసలు కొడుతూ అందరిలోనూ పడగలు విప్పేవి రాజకీయ ఖైదీలందరూ ఆమెను చూసేందుకు కిటికీ చువ్వల వద్ద నిలబడేవారు. అలా ఆమె వారందరినీ దాటిపోయే వరకూ రెప్ప వాల్చకుండా గుటకలు మింగుతూ చూశేవారు. ఆమె చాల అందమైన స్త్రీ. ఆమెలో ఎంతో అకర్షణ. మనలను రెచ్చ గొట్టడానికే ఈ సూపరింటెండెంటు ఈ పిల్లను యిలా వెంట

తీసుకు వస్తున్నట్లున్నాడని మేం అందరం అనుకునే వాళ్ళం.

కాని ఈమె యిక్కడెందుకున్నట్లు? గోపాలక్రిష్ణను గూడ రెచ్చగొట్టే ప్రయత్నాలు జరగడం లేదుగదా?

సూపరింటెండెంటు కూతురు అయితే కావచ్చు. కాని ఈమె జైలు నియమాలకు విరుద్ధంగా ఒక రాజకీయ ఖైదీని చూసేందుకు అలా ఎలారాగలుగుతుంది?

అసలావిడ యిక్కడ ఎందుకున్నట్లు?

"ఈమె మిస్ హావు" అంటూ గోపాలక్రిష్ణ వినయంగా ఆమెను నాకు పరిచయం చేశాడు.

"అవునవును. ఈమె మన యింగ్లీషు సూపరింటెండెంటు కూతురు గదూ?"

"ఇంగ్లీషు వాళ్ళంగాదు. ఐరీషులం మేము." మందహాసంగా మాట్లాడింది మిస్. హావు.

"ఎర్రతోలు గల వాళ్ళందరూ మా దృష్టిలో ఇంగ్లీషు వాళ్ళే" అని మర్యాదను లెక్క చేయకుండా అన్నాను నేను.

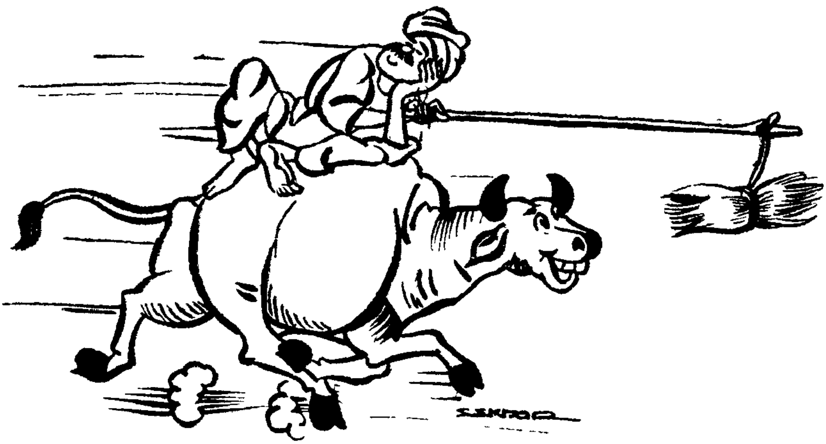
"హుఁ హుఁ " ఆ యువతి అందమైన ఆ నవ్వు నన్ను చల్లపరచింది అంతలోనే నేనేదో తప్పు చేశాననే భావం నాలో తళుక్కుమంది.

"నేను నా తండ్రికి బిడ్డగా గాక మరేమీ కానా? 18 సంవత్సరాలు దాటిన దాన్ని నేను." ఆ స్త్రీ నవ్వులో నా కప్పుడు కొంత చిలిపితనంతో చింది. అదే చిలిపితనం రోజూ మమ్ములను దూరం నుండి పూరిస్తూ పోయేది మొదట్లో.

"వయస్సు దాచుకునే రహస్యం బహుశా స్త్రీలలో నడివయస్సులో వస్తుందనుకుంటాను మీ ఏసలు 18 సం॥ లు వున్నట్లుగా కూడ కన్పించడం లేదు."

ఈ మాట మొదటిసారిగా పరిచయమైన వాళ్ళతో మాట్లాడడం మర్యాద కాకపోయినా నా నోటనుండి వచ్చింది.

"అన్నట్లు—మీ స్నేహితుడికి కాస్త

నయమైనట్లే తలగడల సహాయంతో కాస్త కూర్చోగల్గుతున్నారు. అంతేగదూ మిష్టర్ గోపాలక్రిష్ణ" ఆమె ఎంతో ప్రేమగా అతడిని చూస్తూ అడిగింది.

"అంతా మీ దయేగా" మిస్. హాప్ చల్లని చూపే లేకపోతే బహుశా నేను-" చెపుతూ చెపుతూ గోపాలక్రిష్ణ సంకోచించాడు.

"నేను నా కర్తవ్యాన్ని నిర్వర్తించాను. అంతే" అంది మిస్ హాపు

అందులోనూ మానవ సహజ మానవత్వాన్ని చూపడానికి వీలులేని ఈ కోటులో మీరు నాకు చేసినసేవ చాలగొప్పది. నేనెన్నటికీ మీ మేలు మరువలేను." ఆ నాడే అతడి గాయాలన్నీ దాదాపు మాని పోయాయనేది అతని మాటల్లో ధ్వనిస్తుంది కొరడా దెబ్బలు తగిలినప్పటినుండీ ఆవిడ వస్తూపోతూ వుందనీ, అతనికి అన్ని విధాలా పరిచర్యలు చేసేదనీ చెప్పాడు గోపాలక్రిష్ణ. తండ్రి కొరడా ఝుళిపించాడు కూతురు గాయాలను మాన్పింది—చాల విచిత్రంగా లేదూ?

ఆందోళన యింకా జరుగుతూనే వుంది. మేము పోలీసులకు తెలియనీయకుండా ఎన్నో విషయాలు దాచి వుంచాం. సేవ చేస్తున్నాననే వంకతో మా రహస్యాలను సేకరించవచ్చిన ప్రభుత్వ గూఢచారిణిగాదు గదా ఒక వేళ ఈమె!

బరిషిది అయినా ఎర్రజాతికి చెందిందే పైగా ప్రభుత్వం క్రింద జీతగాడు తండ్రి. ఆ సూపరింటెండెంటు కూతురు ఆమె. ఒకవేళ గోపాలక్రిష్ణని తన వలలో వేసుకోవాలనుకుంటుందేమో.

నా మనస్సులో సందేహాల సుడిగుండాలు రేగుతూనే వున్నాయి. గోపాలక్రిష్ణ నా ఎదురుగా చిరునవ్వుతో పడుకుని

వున్నాడు. ఆ నవ్వులో ఏదో నిస్సహాయత నిశ్చింత, కృత్రిమత గోచరిస్తున్నాయి. మామూలు కుశల ప్రశ్నలు తప్ప మా మధ్య సంభాషణ అంటూ ఏమీ జరుగ లేదు.

అతని వద్ద వెళ్ళి వస్తానని సెలవు తీసుకుని వెళ్తూ వుంటే మిస్ హవ్వా, ట్రేలో అతనికోసం ఇంగ్లీషు భోజనం తీసుకెళుతూ వుంది. అది జైలు భోజనం మాత్రం గాదు. తప్పకుండా తన యింటి నుండే తెస్తూ వుండి వుండాల ఆమె— ఆ తర్వాత యిక అతనిని గురించి ఆలో చించలేక పోయాను—

ఆ తరువాత కొన్నాళ్ళకు జైలు హాస్పిటల్ వార్డు నుండి గోపాలక్రిష్ణ ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు. అతను ప్రభు త్వాన్ని క్షమార్పణ కోరాడని విన్నాం మేము. మాకు ఆశ్చర్యం ఆవేదనా గలి గాయి. అతని భార్య అతనిని స్వయంగా తీసుకెళ్ళడానికి జైలు ద్వారం వరకూ వచ్చిందనీ విన్నాం.

గోపాలక్రిష్ణ చేసిన ఈ పని మా కెంతో అవమానకరమైందిగా తోచింది. అంతగా భార్యను ప్రేమించేవాడు అసలు జైలుకెం దుకు రావాలి? క్షమార్పణకోరి జైలునుండి పోదలచినవాడు "ఆదర్శ వాదిని-సత్యా గ్రహినీ" అంటూ ఆ నాటకం ఎందుకు?

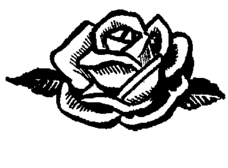
ఫలితంగా మిస్. హవ్వా చాల అవ మానం పొందింది. ఏదో గొప్ప దేశ భక్తునికి సేవచేస్తున్నానుగదా అనుకుంది ఆమె. కాని అతడు వొట్టి కాముకుడుగా మారాడు.

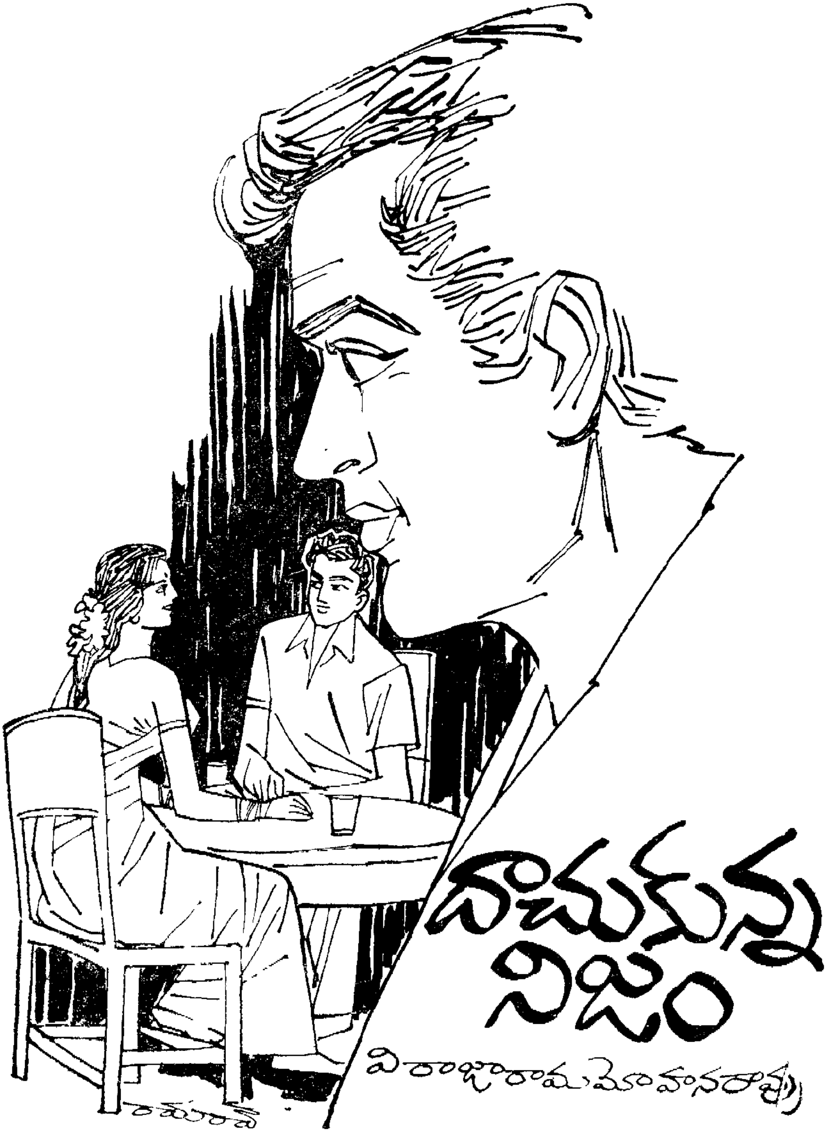
ఒకవేళ అప్పుడు నేనేదైనా నినాదం యివ్వగలిగితే యిచ్చే వాణ్ణి. "వందే భగ వతీ" అని.

గోపాలక్రిష్ణ ఈ పతనానికి కారణం కొంతవరకూ తనేనని బహుశా మిస్. హవ్వాకు తెలిసి వుందనుకుంటాను

దేశప్రేమకంటె గూడ మించిన శక్తులు వేరే వున్నాయనీ. వాటికి చాలా బలం వుంటుందనీ వయస్సు మళ్ళుతూన్న నేను యిప్పుడనుకుంటూ వుంటాను. అప్పుడు నాకంతగా తెలియలేదుగాని, నేడు వూహించగలను. దేశభక్తి అనే ఆదర్శం కంటె గూడ మించిన, ప్రకృతి సిద్ధమైన మరేదో బలమైన శక్తి అతని ఈ ప్రవర్తనలో వుందనుకుంటాను.

కాని తన ప్రేమ పూరితమైన ప్రవర్తనే. ఒక అవ్యక్తమైన పవిత్ర దేశభక్తి నుండి, గోపాలక్రిష్ణని వాస్తవిక పారివారిక జీవితం వైపు పురిగొల్పి మరల్చ గల్గిందనేది పాపం మిస్. హవ్వాకు తెలిస్తేగా!

మా యిద్దరి మధ్య దూరం వంద గజాలు మించకుండా జాగ్రత్తపడుతూ నడుస్తున్నాను. ఇంచుమించు వీధి చివరుంది కమల. మలుపు తిరిగితే కనపడకుండా జనంలో కలిసి పోతుందే మోనన్న కంగారు నాచేత నాలుగడుగులు తొందరగా వేయించింది.

పొద్దున్నించీ వున్న ఆత్రుత పదింతలైంది. ఏ సంగతీ నిర్ణయించుకో లేకుండా వుంది మనసు. కొంగు నిండుగా కప్పుకుని నడుస్తోంది కమల. ఏ కంగారూ లేదు తన నడకలో.. తాపీగా... మామూలుగా నడుస్తోంది.

"నీ మీద నమ్మకం నాకు నాతో అబద్ధం ఆడలేవన్న ధీమాతోనే నీకీ పని చెపుతున్నాను " అన్న సత్యం నిన్నటి మాటలు గుర్తొస్తున్నాయి. ఇంక రైలు కదులుతుండగా "ఒకవేళ ఆ విషయమే నిజమైతే నా నికృష్టపు బతుకనవసరం ఈ యింటర్వ్యూలు . యీ తాపత్రయాలు " రైలు చప్పుడులో మిగిలిన మాటలు వినపడక పోయినా వాడి భావం పూర్తిగా అర్థమైంది.

అనవసరంగా సాగే ఆలోచనల్ని సాగకుండా ఆపుదామని ఎంత ప్రయత్నిస్తున్నా వీలుకాకుండా వుంది.

కమల ఆగి రిక్షా బేరమాడుతోంది. ఎక్కడికో యింట్లో ఎప్పుడూ చెప్పేట్టు స్నేహితురాలింటికేనా లేకపోతే సత్యం అనుమానిస్తున్నట్టు...

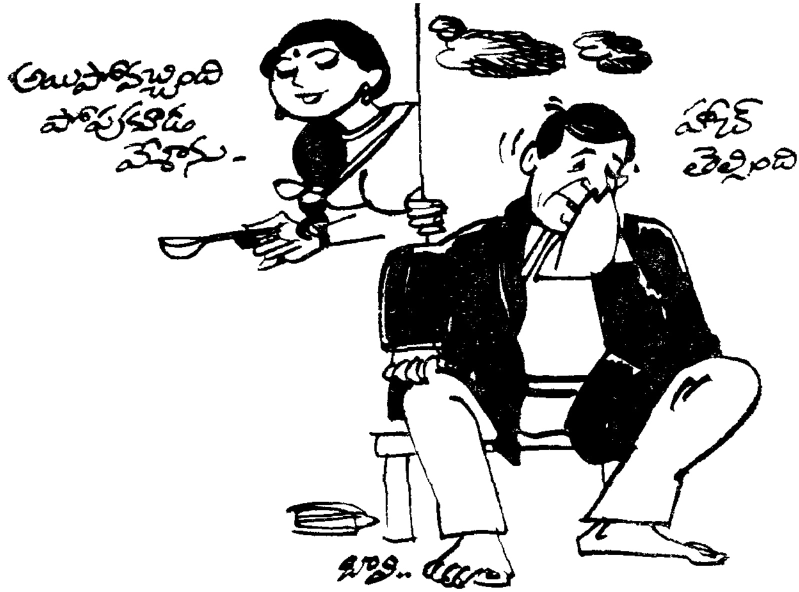
నాకు తెలియకుండానే నా కళ్ళు కంగారుగా రిక్షా కోసం వెతుకుతున్నాయి. తన వెనకాలే వెళ్ళటమా, వద్దా అన్న సందేహం మనసులో కదులుతున్నా, నిముషం పాడు చేయకుండా చేసేపని చేస్తూనే వున్నాను. అది నే చే స్తు న్న ది కాదు... సత్యం స్నేహం చేయిస్తున్నది వాళ్ళింటి పరిస్థితి, యిబ్బందులు తెలిసిన నా మనసు చేయిస్తున్నది.

"ఆ రిక్షా వెనకాలే పోనీ "అన్నాను రిక్షా వాడు అనుమానంగా చూశాడు. అందరికీ అనుమానమే. సత్యానికి కమల మీద అనుమానం - నాకు సత్యం బతుకేమవుతుందో అన్న అనుమానం రిక్షా వాడికి నా మీద అనుమానం.

సత్యం చెప్పిన వివరాల్ని బట్టి కమల స్నేహితురాలిల్లు యిటువేపు కాదు.నాలుగు గంటల సాయంత్రం ఎరడ యింకా చల్లబడలేదు రోడ్డు రద్దీగా వుంది.

"మా పరిస్థితి ఎంత బాగుండక పోయినా..,ఎంత స్నేహమైనా అంతంత డబ్బు ఓ స్నేహితురాలు యివ్వట ... ఈ సారి ఈ ఇంటర్వ్యూకి కూడా డబ్బు కమల ఆ స్నేహితురాలి దగ్గరే " సత్యం అంతకన్నా వివరంగా తన అనుమానం చెప్పలేక పోయాడు నిన్న. అసలు ఆ ఆలోచనే గుండెలు పిండుతుంది. అటువంటిది దాని గురించి వివరాలు చెప్పటం ఏ మగాడికేనా ఇబ్బందే.

రోడ్డు మీద రద్దీకి రిక్షా నెమ్మదిగా వెడుతోంది. టాపు వేసుండటంవల్ల మెడ లాగుతోంది. ముందు కమలున్న రిక్షా దృష్టిలోంచి తప్పి పోతుందేమోనని జాగ్రత్తగా చూట్టం సత్యం మాటలు గుర్తొస్తున్న బాధ చిరాగ్గా వుంది. ఒకటి రెండుసార్లు వెనక్కి వెళ్ళిపోతే అనిపించింది.

సత్యం బాధ నిజం తనంతగా తాను తెలుసుకోటానికి మనసు వొప్పక నాతో సగం చచ్చి వాడు చెప్పటం, గుర్తొచ్చినప్పుడల్లా ఎంత యిబ్బంది పడినా నిజం తెలుసుకోవాలనే వుంది.

నెమ్మదిగా రిక్షా దిగింది కమల. ఇందాకటిలాగే ఏ మాత్రం కంగారు లేకుండా తాపీగా, అతి మామూలుగా నడుస్తోంది హోటల్లోకి. నాలో ఏ భావనా కదలటం లేదు. కాస్సేపు ఆగి నేనూ నడిచాను హోటల్లోకి.

హాలు చివరగా వుందా టేబిల్. కమలని చూడగానే కొద్దిగా లేచాడతను. నల్లగా వున్నాడు. కళ్లు ఎలా వున్నాయో కనపడకుండా కళ్ళజోడు.

నే కూచున్న చోటునుంచి, నిండుగా కొంగు కప్పుకున్న కమల భుజాలు కనిపిస్తున్నాయి మధ్య మధ్యలో నవ్వుతున్నాడతను.

కప్పుల చప్పుళ్ళని, ప్లేట్ల గొడవనీ యితర్ల మాటలనీ పక్కకి తప్పించాలని ఎంతో ప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

“సినిమాకని చెప్పివస్తాను ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ రెండు, మూడు గంటల కన్నా ” కమల గొంతు అంతకన్నా నాకేం వినపళ్ళేదు. నా గుండె చప్పుడు నాకు స్పష్టంగా వినిపిస్తోంది. ఆ హోటల్లో జనమెవ్వరూ లేనట్టు, ఏదో సముద్రం గట్టున మేం ముగ్గరమే భయంకరమైన నిశ్శ

బ్దంలో మిగిలిపోయినట్టు . . ఏమిటో పిచ్చి పిచ్చిగా తయారైంది పరిస్థితి.

అతను జేబులోంచి పర్స్ తీశాడు తీసిన పర్స్‌లోంచి కొన్ని నోట్లు కమలకి...

ఇంక అక్కడ కూచోలేక లేచాను. కమల నన్ను చూడకముందే వెళ్ళిపోవాలన్న హడావిడిలో టేబిల్ మీది నీళ్ళగ్లాసు చప్పుడు నిశ్శబ్దం పగిలిన చప్పుడు.

కమల చూసింది. నేనెంత తల వొంచుకున్నా చూసింది. నేను తన ముఖంచూసిన క్షణంలోనే ఆ కళ్ళల్లో నీళ్లు....ఉద్యోగం కోసం యాడాది నుంచీ యింటర్వ్యూలతో కుస్తీ పడుతున్న సత్యం చచ్చినశవంలా బతుకుతున్న వాళ్ళ తల్లి . స్కూల్ని అల్లరి చోటుగానే తెలిసిన వాళ్ళ తమ్ముడు.. హోటల్‌లోంచి బైటి కొచ్చేశాను.

నే నెటు నడుస్తున్నానో నాకే తెలియని స్థితిలో వున్నాను. రేపీపాటికి వస్తాడు సత్యం. రాగానే వాడడిగే ప్రశ్న తెలుసు. ఆ ఆతృతకి వెంటనే సమాధానం కావాలి.

'మరోగతిలేక ఏ నాటి కే నా నీకు వుద్యోగం వస్తుందన్న ఆశతో నీ యింటర్వ్యూల కోసం, సంపాదించే మగ దిక్కులేని మీ యింటి కోసం నీ చెల్లెలు కమల సగం చచ్చి యిలా చేస్తోందని వొళ్ళు బలిసిన వ్యభిచారం కాదని చెపితే విని సత్యం తట్టుకోగలడా.

"ఒకవేళ ఆ విషయమే నిజమైతే యింక నా నికృష్టపు బతుకనవసరం...." సత్యం మనసు నాకు తెలుసు. నేను ఏదో ఒకటి పోగొట్టుకోక తప్పదు. 'వాడి దగ్గర ఏ నిజాన్నీ దాచనని నా మీద సత్యానికున్న నమ్మకం పోగొట్టుకోవాలి. లేదా యీ భయంకరమైన నిజాన్ని చెప్పి వాణ్ణైనా పోగొట్టుకోవాలి.

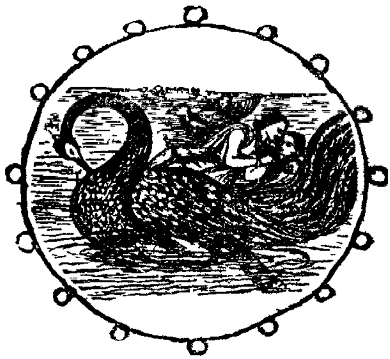
* * *

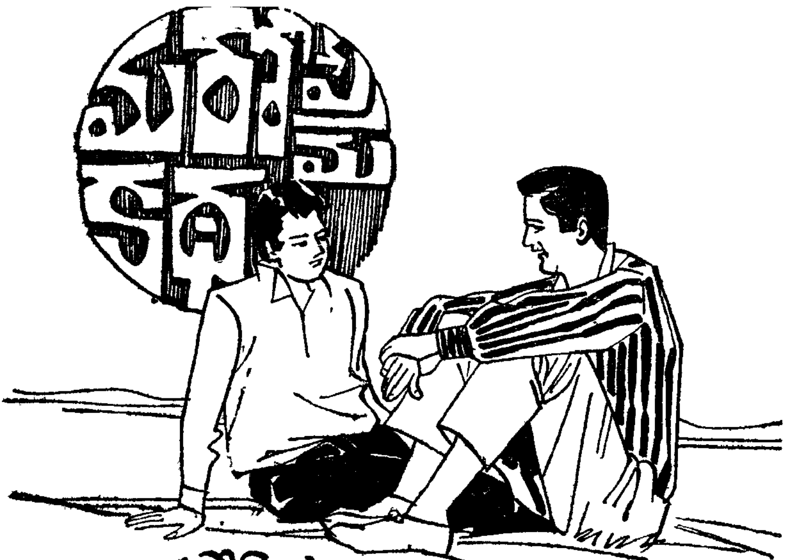
సత్యం కళ్ళల్లో ఆతృత తెలుస్తూనే వుంది. అయినా స్టేషన్ దాటే వరకు అడగలేక పోయాడు. చివరికి గొంతు పెగల్చుకుని, మాటలు పోగేసుకుని అడిగాడు.

"ఏమైందిరా " అని.

ఏడుస్తున్నట్టు నవ్విన నా నవ్వు నాకు తెలుసు. నేనూ గొంతు పెగల్చు కున్నాను. మాటలు పోగేసుకున్నాను.

"అంతా నీ భ్రమరా నీ దంతా వొట్టి అనుమానం కమల ఫ్రెండ్‌ని కూడా చూశాను " అన్నాను.

గణేష్ పాత్రో

(గతసంచిక తరువాయి)

15

ఇంటికి బయల్దేరడానికి సిద్ధపడుతున్నాడు కృష్ణమోహన్. తనొచ్చిన పని పూర్తయ్యింది. ఈ రోజు ఉదయమే విశ్వనాధం తన విరమణ పత్రం అందజేశాడు. నిన్నటి దాకా ఊర్లో కల్లోలం రేపిన భూకంపం ఉన్నట్టుండి సద్దు మణిగింది. కీలకంఎవరికీ తెలియక పోయినా మోహన్‌కి తెలిసిపోయింది. అలాంటి విశ్వనాధం వెనక పని జెయ్యడానికొచ్చినందుకు తన్ను తాను తిట్టుకున్నాడు.

"నాల్గు రోజులుండి పోవోయ్!' అన్నాడు విశ్వనాధం.

"లేదు, నేను వెళ్ళాలి" కచ్చితంగా చెప్పాడు.

"భలేవాడివే! ఇంకా ఆ మూల, ఈ మూల గొడవలు జరుగుతునే వున్నాయి గదా? ఎటొచ్చి ఎటు పడుతుందో, నువ్వు తోడుగా లేకపోతే నేనేమై పోతాను," అని బిక్కబోయినట్టు మాటలాడాడు విశ్వనాధం. అలా ప్రతివాడితోనూ అంటూనే వుంటాడు. "నా కుడిభుజం" అని ప్రతి వాడ్నీ కుడి పక్కకి తీసుకుని కౌగలించు

సీరియల్

జరిగిన కథ:

శ్యామలరావు, కృష్ణమోహన్ స్నేహితులు. లా స్టూడెంట్లు. శ్యామలరావు ఆశయం గొప్పది. కారణం తన తల్లి మూగది. ఆమె అనేక బాధలకులోనై, చనిపోయింది. మానసికంగా బాధపడే అమ్మాయినే పెళ్ళి చేసుకోవాలనే తన నిర్ణయాన్ని తెలుపుతాడు స్నేహితుడు. మోహన్ సెలవులకు వెళ్ళిపోతున్న రోజున మోహన్ తల్లి కామాక్షమ్మ కొడుకు విషయంలో అమిత ప్రేమ చూపుతుంది. కానీ మోహన్-సరోజ వివాహ విషయంలో మాత్రం విముఖత కనబరచింది. కారణం సరోజకు ఫిట్స్ జబ్బు. శ్యామలరావు స్నానానికి వెళ్ళినప్పుడు చాదరాణి విచిత్రంగా కలిసింది. స్నేహితుని సాహబా శ్యామలరావు రాకను చూసి ఆనందపడిపోయాడు. చాదరాణి భర్త తిరిగి వచ్చాడు సరోజనికి వేరే పెళ్లి సంబంధము గురించి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి, శ్యామలరావు చాదరాణి భర్తను చూచి వచ్చేందుకు సాహబా ఇంటికి వెళ్లాడు.

ఆమె పరిస్థితి మరీ అధ్వాన్నంగా ఉంది, భర్త సాధింపులు ఎక్కువయ్యాయి. చాదరాణి ఆత్మహత్య చేసుకునేందుకు సిద్ధమయింది. శ్యామలరావు ఆమెను ఆ ప్రయత్నంనుంచి విరమింపజేశాడు. పెళ్లిచూపులకు శ్యామలరావు సరోజనిని చూచేందుకు వచ్చిన సందర్భంలో ఫిట్సు వచ్చి పడిపోయింది. సరోజనిని పెళ్లిచేసుకోవడానికి నిశ్చయించుకుంటాడు శ్యామలరావు.)

కుంటాడు, గానీ అలాంటి కుడిభుజాలు రావణాసురుడిలాగా పది భుజాలు విశ్వనాథం కున్నాయి.

"ఏం ఫరవాలేదు బాబాయ్! ఇంకా జరగడానికే ముంది!" ఏదో జవాబు చెప్పబోతూండగా ఇంతలో గఫూర్ పరిగెత్తుకొచ్చాడు.

అలిసిపోయి, వగరుస్తూ చెప్పసాగాడు. "సార్ కొంపలంటుకున్నాయి. పార్టీల కొట్లాటలు బందైపోయాయనుకునేసరికి, అదుగో ఆర్ట్స్ కాలేజీ వాళ్లూ, గవర్నమెంటు కాలేజీ వాళ్లూ జుట్లు పట్టుకున్నారు. మహా ఘోరంగా వుంది. వాళ్లు వీళ్ళ కాలేజీ మీదపడి లేబరేటరీలు తగలేసి, గేట్లు విరగొట్టేస్తుంటే—వీళ్ళు వాళ్ళ కాలేజీలో లైబ్రరీ తగలపెట్టి యూనియన్ ఆఫీసు గోడలు పగలగొడుతున్నారు. కాలేజీలింకా తెరవలేదు గదా? ప్రిన్సిపాలు ఒకాయన ఊర్లో లేరు, మరొకాయన ఉండి కూడా లేరు. నాకు భయం వేసి మీ దగ్గరికి పరుగెత్తుకొచ్చాను."

మోహన్‌కి ఆశ్చర్యం, భయం,

అసహ్యం ఒకదాని మీదనొకటి ముప్పిరి గొనసాగాయి. ఊర్లోని రాజకీయాల ప్రభావం అమాయకులైన విద్యార్థుల అంతః కలహాలకి దారితీసిందన్న మాట. ఇదా మన ప్రజాప్రభుత్వం?

"గలాటా ఎందుకొచ్చింది?" కుర్చీలో కూర్చుంటూ అడిగాడు విశ్వనాథం.

"ఆర్ట్సు కాలేజీ అప్పారావుని అరెస్టు చేశారుగదా? గవర్నమెంటు కాలేజీ కనక రాజుని కలెక్టరుగారు డిబారు చేయించుతానని చెప్పేశారు. డిబారుకంటే అరెస్టు మని, ఇప్పుడు కనకరాజును కూడా అరెస్టు చేయమని అడుగుతున్నారు గవర్నమెంటు కాలేజీ వాళ్లు. అసలీ పక్షపాతానికి కారణం మీరనీ,మీరేఅప్పారావుమీద జాలిపడ నయమని కలెక్టరుగారికి సిఫార్సు చేసి వుంటారనీ అనుకుని, వాళ్లంతా మనపార్టీలో పనిచేసిన ఆర్ట్సుకాలేజీని మట్టు బెడతామంటూ బయల్దేరారు. మేమేం గాజులు తొడుక్కోలేదంటూ మన వాళ్లు కూడా మీసాలు దువ్వి పరిగెత్తారు. అయ్య బాబోయ్ చూడలేం హిస్టారికల్! కాలేజి గేట్లు మూసేసి, కాపలా వుండి లోపల ముష్టి యుద్ధాలు చేసుకుంటున్నారు. జలియన్ వాలా బాగ్!"

గర్వాసై హిస్టరీ విద్యార్థి.

అందుకే మరీ కంగారు పడిపోతున్నాడు.

విశ్వనాథం నిమ్మళంగా లేచి వెళ్ళిపోబోతూంటే మోహన్ ఆశ్చర్యపోయి పిల్చాడు, "అదేవిటి బాబాయ్! అవతల కొంపలంటుకుంటూంటే ఏమీ జరగనట్టు ఇంట్లోకి జారుకుంటున్నావ్?" నిలదీసిఅడిగాడు.

"జారుకోవడ మేవిటోయ్?మధ్యనేనేం చెయ్యను వాళ్లూ వాళ్లూ తన్ను కుంటుంటే? భలేవాడివే ..." అని చిరునవ్వు నవ్వి మరో అడుగు లోపలికి వేశాడు.

"నువ్వేం చెయ్యడమా? నువ్వూ నాయుడూ తన్ను కుంటూంటే మధ్య వీళ్లని లాగినప్పుడు ఈ లాజిక్కు లేకపోయిందా నీకు? ఇప్పుడు వాళ్లు తన్నుకోడానికి కారణం నువ్వని తెలీదా నీకు?" మోహన్ విశ్వనాధానికి ఎదురుగా వెళ్ళి నిల్చున్నాడు.

"నేనా? నేనేం వాళ్ళని తన్నుకోమన లేదు. తెలివి తక్కువగా మాటాడకు. లే! నా తవతల కొంపలంటుకు పోయేపనుంది. వీళ్ళ తగువులు తీరుస్తూ నేనెక్కడ కూచోను?"

"కొంపలంటుకు పోయేపనా? కొంపలంటించే పనా? భలే గొప్పగా బురఖా వేశావే గానీ ఇల్లు అలకగానే పండగైపోలేదు బాబాయ్. ముందుకుంది ముసళ్ళ పండగ ఊర్లో వాళ్ళనే కాకుండా, నిన్ను నమ్ముకున్న నీ పార్టీ వాళ్ళని గూడా దగాచేసి, నాయుడుతో లాలూచి అయిపోయిన సంగతి కాస్త తెలియగానే, నీ కొంప ముందు అంటుకుపోతుంది. గుర్తుంచుకో!"

"ఏఁవిటీ?" గఫూర్ ఆశ్చర్యపోయి ఒకడుగు గుమ్మం వైపు వేశాడు.

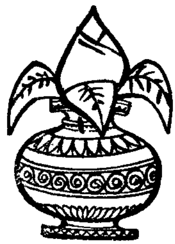
కాళ్లూ చేతులూ, నోరూ. కళ్లూ వున్న రేడియో పెట్టి లాంటివాడు గఫూర్: ఇలా విని అలా వూరంతా పాకించుకొస్తాడు వార్తలు.

"బెదిరిస్తున్నావా నన్ను?" బెదిరించాడు విశ్వనాథం. "చూడు, నేనేం తెలివి తక్కువ, చేతగాని దద్దమ్మ ననుకోకు! అవసరమొస్తే చెతివేళ్ళు నరికేసు కుంటాను గానీ, నా వేలితో నా కళ్ళు మాత్రం పొడుచుకోను."

ఆ తెలివైన రాజకీయ వాక్య నిర్మాణంలో సొగసు కృష్ణమోహన్‌కి బాగా అర్థమైంది. "ఏం జేస్తావు? ఈ వేళ వుండి రేపు పోయే వాడ్ని నన్ను నువ్వేం చెయ్యా లేవు. గానీ చచ్చేదాకా ఇక్కడే వుండి, ఈ వూరి మీదనే ఆధారపడి వుండే నువ్వు ఏమైపోతావో ఆలోచించుకో బాబాయ్! అందర్నీ, కలకాలం దగా చెయ్యలేవు! పాపం కాలేజీ పిల్లల్ని వెర్రి వెధవల్ని చేసి

వాళ్లలో వాళ్లకి కక్షలు పుట్టించి వాళ్ల బ్రతుకులు నాశనం చెయ్యాలనుకుంటున్నా వేమో! యాదవ కులానికి ముసలం లాగా విద్యార్థి లోకానికి నీలాంటి నాయకులు దాపురిస్తున్నారు. గానీ కాస్త ఆత్మపరిశీలన చేసుకోండి బాబాయ్! ఆ కుర్రాళ్లలో మీ కొడుకులు కూడా వుంటారు నీకు ఫోసీ కొడుకులు లేకపోతే, నీ కూతుళ్ళకి కాబోయే మొగుళ్లైనా వుంటారు "

"నోర్ముయ్!" చీదరించుకుని, మొహం చించుకుని అరిచాడు విశ్వనాధం. "ఫో! నాదే బుద్ధి తక్కువ! ఇంకా నీలాంటి వాడ్ని పోతానంటుంటే వుండమని బ్రతిమాలుతున్నాను. మీ వూరు పోతానంటివిగా? చేసిన సాయం చాలు, వెళ్ళు!

"అబ్బే యెందుకూ. ." మధ్యలో మోహన్ అందుకుంటున్నాడు, "ఇంకా ఈ మూలా, ఆ మూలా గొడవ లౌతూనే వున్నాయి గదా! నేను తోడుగా లేకపోతే నువ్వేమై పోతావు? తప్పక వుంటాను! బాబాయ్. మా వూరు కాదు ఇప్పుడు నేను వెళ్ళేది... మంటలెత్తి పోతూన్న ఈ కాలేజీ కుర్రాళ్ళ మధ్య కెళతాను. నీ వ్యవహారమంతా వివరిస్తాను. ఒక్క నువ్వు నష్టపోతే నాకేం బాధ లేదు. వందల కొద్దీ కుర్రాళ్ళు బాగుపడడం అవసరం . ." అని విసురుగా ఇంట్లోనుంచి బైటికి వెళ్ళాడు. ఇంకా గుమ్మంలో వుండగానే గఫూర్ అతన్ని కలిశాడు.

వాళ్ళిద్దరూ అలా వెళ్లడం చూసిపక్కనున్న టెలిఫోను రిసీవరెత్తాడు, విశ్వనాధం పోలీస్ స్టేషనుకి ఫోను చేశాడు.

మోహన్‌ని గఫూర్ కలుసుకుని, ముందు ఆర్ట్సు కాలేజీకి వెళ్ళడం అవసరమన్నాడు.

గఫూర్ అతని స్కూటరు స్టార్టు చేస్తూ అడిగాడు. "ఐతే విశ్వనాధంగారు నాయుడితో లాలూచీ . ."

"ఆ విషయాలన్నీ తరవాత! ముందు మనం కాలేజీకి వెళ్ళాలి . " అని స్టార్టయిన స్కూటరు వెనకెక్కి కూర్చోబోతుండగా పోస్టుమాన్ వచ్చి "కృష్ణమోహన్‌గారికి వుత్తరం:" అంటూ అందించాడు. వెనక్కి తిప్పి చూశాడు మోహన్. శ్యామలరావు రాశాడు. ఉత్తరాన్ని జేబులో కుక్కుకున్నాడు. స్కూటరు మీద గఫూర్, మోహన్ బయల్దేరారు, కాలేజీ వైపు.

మోహన్‌కి విశ్వనాధాన్ని తలచుకుంటూంటే గుండెలు మండి పోతున్నాయి. ఎప్పట్నుంచో అడగదలచుకొన్నవీ, అనదలచుకొన్నవన్నీ అతని మొహం మీద అడిగేసి భారం దించుకున్నట్టుగా ఫీలయ్యాడు. ఇంక చస్తే జీవితంలో విశ్వనాధం గడప తొక్కకూడదనీ. ఇలాంటి వెధవపని చెయ్యకూడదని నిశ్చయించుకున్నాడు.

ఇంకా కాలేజీ మరో పదడుగుల్లో వుందనగా, ప్రిన్సిపాలుగారు. అతని ఇంటి గుమ్మంలో నుండి చేయి చాచి గఫూర్ నాపారు. ఇద్దరూ ప్రిన్సిపాల్ కి నమస్కారం చేశారు.

"మీరూర్లోనే వున్నారా సార్?" అని గఫూర్ ఆశ్చర్యపోయాడు. ఇందాకిందాకే తన కింట్లో వాళ్ళు చెప్పారు. ప్రిన్సిపాల్ హైదరాబాదు వెళ్ళినట్టు.

"వున్నాను. ఇప్పుడే వచ్చాను. రండి, మీ రెక్కడికి పోతున్నారు?" అని హాల్లోకి దారి తీశాడాయన. ఈ మధ్య గొడవల్లో కృష్ణమోహన్ కి ప్రిన్సిపాల్ తో బాగా పరిచయం ఏర్పడింది.

జరిగిన విషయం టూకీగా చెప్పి, "ఏండి మాష్టారూ! మనం పోయి వాళ్ళకి సర్ది చెప్పక పోతే అనవసరంగా పబ్లిక్ ప్రాపర్టీ నాశనమై పోతుంది. వాళ్ళు కూడా నష్టపోతారు. దెబ్బలు తింటారు." చెప్పాడు.

"అయ్యో. గాదు మరి? నాకు తెలీనే తెలియదు, ఇప్పుడే బండి దిగాను. విశ్వనాధంగారు విత్ డ్రా అయిపోయారంటే, వ్యవహారం వేఁవిటో తెలుసు కుందావఁని మిమ్మల్ని ఆపాను. సమయానికే ఆపాను. వుండండి, పోలీసులకి ఫోన్ చేస్తాను." అంటూ లోపలికెళ్ళ బోయాడు ప్రిన్సిపాల్.

"ఒద్దు మాష్టారూ! పోలీసువాళ్లూ, గొడవలూ, వాళ్లొచ్చేసరికి వీళ్ళు పారిపోవడం—మళ్ళా యెప్పుడో, ఎక్కడో తెలియకుండా బయల్దేరి ఒకరి మీద ఒకరు కత్తులు నూరుకోవడం రావణాసురిడి శవం లాగా ఎప్పటికీ తెగే వ్యవహారం కాదు. మీరున్నారుగా? పోలీసులెందుకు, మీరే వాళ్ళ నాపండి. అసలు విషయం నేను వాళ్ళకి తెలియజేస్తే ఏ గొడవా వుండదు పదండి" అన్నాడు. ఒక కాలేజీ ప్రిన్సిపాలు ఆపాటి అతని విద్యార్థుల్ని అదుపులో పెట్టుకోలేని దౌర్భాగ్యుడా, అనుకుని: గాని దౌర్భాగ్యుడే!

"నీకు తెలీదులా వుంది మోహన్! అమ్మో, వీళ్ళకి చెప్పడం నావల్ల కాదు. మీకెందుకు? మీరిలా కూర్చోండి ..." ఏదో అనబోయాడు ప్రిన్సిపాల్.

"అదికాదు మాష్టారూ! నేను వాళ్ళంద రికీ తెలియచేయవలసిన నిజం ఒకటుంది. పోలీసులొచ్చి చెల్లా చెదరుచేస్తే, నేనెవరికి చెప్పను? చెప్పడం చాలా అవసరం "

"నాతో చెప్పు. రేపు కాలేజీ నోటీసు బోర్డులో పెట్టించుతాను. అంతేగానీ మనం ఈలాంటప్పుడు, వాళ్ళ మధ్యకి నీకేం వైనా బుద్ధుందా? అలా కూచో చెప్తాను" అంటూ లోపలికెళ్లాడు.

హాల్లో కృష్ణమోహన్, గఫూర్ కూర్చు న్నారు ప్రిన్సిపాల్ కోసం. లోపలి కెళ్ళినాయన యెంతకీ రాలేదు.

"కానీ ప్రిన్సిపాల్‌గారు చెప్పింది నిజంవే గురువుగారూ! మనం ఇప్పుడు వెళ్తే మసి, మసై పోతాం. మనవాళ్ళంతా మీరన్నట్టు అమాయకులే గానండీ, బుద్ధి లేని వెధవలు. మంచిచెప్తే వాళ్ళకి బొత్తిగా నచ్చదు, ఎంచేత నంటారు? ఆపాటి మంచి వాళ్ళకీ తెలుసును గదా? అది నచ్చకే ఇలాంటి పనుల్లో తలదూరుస్తారు మరి..." తనతోటి విద్యార్థుల తత్వాన్ని కాచి వడ బోసిన గఫూర్, మోహన్‌కి తెలియనట్టుగా చెప్పాడు. మోహన్ కూడా తల పంకిం చాడు. ఒక అమ్మాయి రెండు కాఫీలు పట్టుకొచ్చింది.

"మాష్టారేరీ?" అన్నాడు గఫూర్.

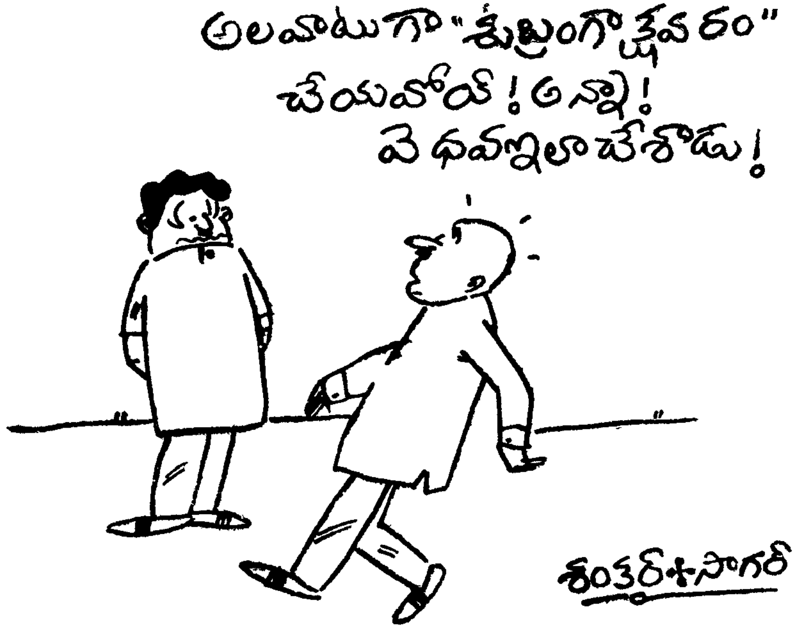
"వాస్తారు. ఫోన్ చేస్తున్నారు" అని ట్రే అక్కడ పెట్టి లోపలికెళ్ళింది. ఇద్దరూ ఒకరి మొహాలొకరు చూసుకుని కాఫీ కప్పు లందుకున్నారు.

"ఐతే మీ బాబాయిగారు "నసిగాడు గఫూర్.

"ఔను. నాయుడితో లాలూచీ అయ్యాడు. డబ్బు కూడా చిత్తుగా పుచ్చు కున్నాడు. బ్రహ్మాండమైన దగా చేశాడు." ఖాళీ కప్పు ట్రేలో పెట్టి, ఎంతకీ ప్రిన్సి పాల్ రాకపోతే ఈలోగా శ్యామల్రావు రాసిన వుత్తరం చదువుదామని, జేబు లోంచి వుత్తరం తీశాడు.

గ్యారంటీ చికిత్స

- ఒక పండ్ల (డెంటల్) డాక్టర్ తన కన్సల్టింగ్ రూములో 'గ్యారంటీ చికిత్స చేయబడును లేకుంటే మీ పాత పండ్లు మీకే తిరిగి ఇవ్వబడును' అని బోర్డు రాశి పెట్టాడు.

"యూ, డర్టీరోగ్!"

సంబోధనలోనే తిట్లు ప్రారంభించిన శ్యామ్‌ప్రలాపు ఉత్తరానికి నవ్వకుండా వుండలేకపోయాడు మోహన్.

"ఎక్కడ చచ్చావ్? అక్కడెక్కడో ఎందుకు చచ్చావ్? చచ్చినవాడివి నాకు ముందు రాసుకోవడం పాడులేదా? నీకోసం మీ వూరంతా గాలించాను. మీ కొంపకి బ్రహ్మాండమైన తాళం కప్ప వేసేసుంది. ఒక్క పురుగు కూడా యింట్లో లేను. పక్కవాళ్ళ నడిగితే నువ్వేమో ఎక్కడికి చచ్చావో, వారం పదిరోజుల కిందటే చచ్చావనీ—మీవాళ్లు మాత్రం వూర్లోనే ఎవరో బంధువులింటికి తగలడ్డారనీ (పాపం క్షమించుగాక!) చెప్పారు. ఎంతకని వాళ్ళకోసం కాచుకోవడం? ఎక్కడికెళ్ళారో తెలీదాయె. అప్పటికప్పుడే నా ప్రయాణమాయె. మానాన్న అప్పటికే నా మీద మరో కారణంతో కారాలు, మిరియాలు నూరేస్తున్నారాయె. అంచేత నెత్తిపైన కొంగు ధరించి ఇంటికొచ్చేశాను, ఫూల్! నీకు స్నేహితుడొకడు తగలడినట్టు గుర్తుందటరా? కొంప చేరుకోగానే నీ ప్రియురాలూ, నీ ప్రేమ, రొమేన్స్, సరసాల్లోపడి కొట్టుకు ఛస్తావేం? ఈ వయస్సుని మరువందగవా?

"గురూ, మరో పదిహేను రోజుల్లో నా పెళ్ళి!!!

"యు కంగ్రాట్యులేట్ మీ, ఫూల్!

"ఎందుకో తెలుసా? వృత్తి పెళ్ళికని కాదు. నాకు నచ్చిన పెళ్ళి. నేన్నీకు చెప్పాను గుర్తుందా? కుంటో, గుడ్డో, మూగో, చొట్టో, జబ్బో, జాడ్యంవో వున్న వధువుని వరిస్తానని? హద్దలాంటి పిల్ల. మీ వూర్లోనే నాకు దొరికిందిబోయ్ సారంగధరా'

"మానాన్న కిష్టంలేదురా. ఏదో గొడవ పెట్టబోయాడు. నేను కాస్త గట్టిగా పట్టు పట్టి వొప్పించాను. అవతల వాళ్ళకి పెళ్ళికి చాలా తొందరగా వుందట. అంచేత ముహూర్తానికి పెద్ద వ్యవధి లేదు. ఆలోచించు మరి. నువ్వు కూడా త్వరపడాలి.

"ఆ అమ్మాయికి హిస్టీరియా. నేను పెళ్ళిచూపులకి వెళ్ళబోయేసరికి ఘోరంగా బాధ పడుతోంది కూడా. పాపం ఆ పిల్లకి మేనరికంవేదో తగలడిందట. గానీ, హఠాత్తుగా ఈ జబ్బు కనబడగానే. పెళ్ళి కుమారుడు గారు పుంజాలు తెంపుకు పరిగెత్తాడట వూరొదిలేసి! నేనే పెళ్ళి కూతుర్నయితే వెంటతరింవే వాడ్ని సుమా!

"పెళ్ళి కూతురైతే నాకు నచ్చిందే దొరికినందుకు సంతోష పడుతున్నానుగానీ, మరో చిన్న తగలాటంలో పడిపోయాను బ్రదర్. ఆ వ్యవహారం నీకు స్వయంగా చెబుతాను లే!

"ఎప్పుడు మీ వూరొచ్చేస్తావు నువ్వు? నీ రాజకీయ భూమి ఎలా వుంది? త్వరగా రావాలి. మన పెళ్ళిళ్ళు జరుపుకోవాలి. నువ్వు కాస్త మా అత్తవారింటికి వెళ్ళి, నా పెళ్ళికి ఏ ముహూర్తం పెట్టిస్తున్నారో కనుక్కో. అదే ముహూర్తానికి నీ పెళ్ళి ఏర్పాటు చేసుకో! ఇన్నాళ్ళు నువ్వు నీ ప్రియురాలితో పాపం నా కారణంగా భరించిన వియోగాగ్ని నుండి బయటపడు' సుఖపడు' పిల్లల్ని కను. నువ్వు ముందు కను. మొగాడ్ని కను. నేనాడదాన్ని కంటాను.

"అత్తవారి చిరునామా-పి. సీతాపతి, హెడ్ క్వార్టర్స్ తహశీల్దారు, మీ వూరు. ఒ .కే' అన్నట్టు మా ఆవిడ పేరు, సరోజిని.. ”

కళ్లు తిరిగాయి మోహన్ కి.

ఉత్తరం మరి చదవలేక పోయాడు.

శరీరంలో ఏదో వణకు పట్టుకున్నట్టుంది. అప్పటికే వళ్ళంతా చెమటలు పట్టేశాయి. తడి వుత్తరం వేళ్ళ మధ్య అంటుకుపోయింది.

ఇంత పెద్ద జోకువెయ్యాడు శ్యామల రావు. దేవుడు వేసిన జోకు! భరించలేనంత క్రూరంగా వేసిన జోకు. గానీ ఇది అబద్ధం మాత్రం కాదు. కల కాదు. పక్కన గఫూర్ కనిపిస్తున్నాడు. ఇది ప్రిన్సిపాల్ గారి ఇల్లు. ఇంతసేపూ తను ప్రిన్సిపాల్ కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు. ఇప్పుడే కాఫీ తాగి బల్లమీద పెట్టాడు కప్పులు. ఇది నిజంవే! అదుగో గుమ్మం

లోనుండి పోలీసులు కూడా వొస్తున్నారు. ప్రిన్సిపాలుగారు ఫోన్చేస్తా(వన్నారుకదూ. ఇదంతా నిజం? కలకాదు.

"కృష్టమోహన్ మీరేనా?"

తనే!

నిజంగా తనే!

ఎందుకలా అడుగుతున్నాడితను. ఇత(నికే(వన్నా పిచ్చా?

"ఔను. ఇతనే!" జవాబు చెప్పాడు గఫూర్!,

"మీ పేరు గఫూర్ కదూ?"

ఆ అడుగుతున్నది పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు కదూ?

శ్యామ్రావుకి కాబోయే పెళ్ళాం సరోజినట కదూ?

తన సరోజినేనట కదూ!

ఇది నిజం కదూ?

కల కాదు కదూ?

తన చేతులకి తగిలిస్తున్నవి సంకెళ్లు కదూ?

"ఎవరు?"

"యు ఆర్ అండర్ అరెస్ట్."

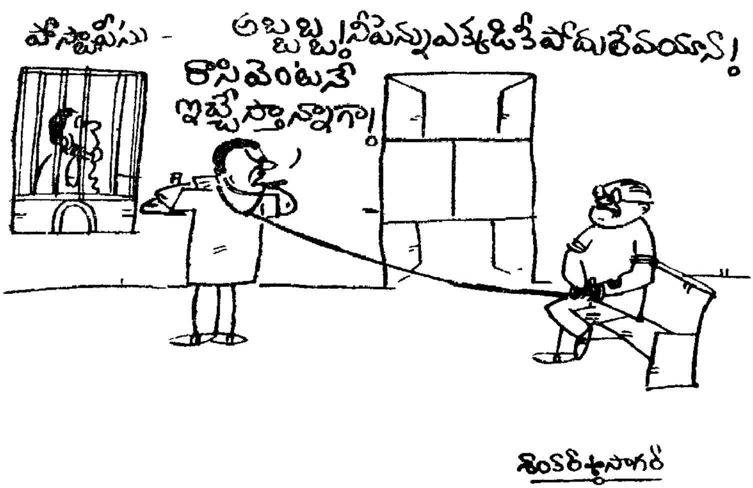
"ఎందుకు?"

"మాకు తెలీదు. మీ ఇద్దరూ స్టేషనుకి రండి. చెప్తారు."

కృష్ణమోహన్నీ, గఫూర్నీ తోలుకుని పోలీసులు తీసుకోపోయారు. అంతవరకూ ప్రిన్సిపాలు జాడే కనిపించలేదు.

అతను చాలా బిజీగా పడగ్గదిలో ఫోను దగ్గిర పడివున్నాడు. పోలీసులు అటు వెళ్ళగానే ఇటు ఫోనులో జవాబిచ్చాడు, "అయ్యా, విశ్వనాధంగారూ! పోలీసు లొచ్చారు, మీ వాడ్ని అరెస్టు చేయించి పంపించుతున్నాను. వాళ్లు వెళ్తున్నారు. చిత్తం. నాదేం వుందండి! తమదయ..." అని టెలిఫోను కింద పెట్టి నెమ్మదిగా నిట్టూర్చాడు ప్రిన్సిపాల్.

(సశేషం)

నిజం నీరు కారిపోయింది

గుండెలోని సెగలుగొంతు పెకలించుకుని వస్తే అది నిజం
కడుపులోని బాధ కళ్లల్లో మండిస్తే అది నిజం.
మనసులోని మాట మౌనాన్ని చీలిస్తే అది నిజం.
చెడునీ చితక్కొట్టి మంచి మంగళవాక్యం పలికితే అది నిజం
గుండె మంటలు, కడుపు కోతలు, మూగ మనసులు,
మౌనంగా లొంగిపోయిన మంచీ
నిట్టూరుస్తున్న యీనాడు నిజం నీరు కారిపోయింది
పుడమి తల్లికి పసుపు పూసి
తమ వంటికి మట్టి పట్టించుకుని
కండల్ని కరిగించి, ఎండిపోయి, వంగిపోయి
పొలాల్లో కట్టెలై పోయిన కర్షకుల్ని చూసి
నిజం నీరు కారిపోయింది.
దేశానికి సౌభాగ్యాన్నిచ్చి,
తమ బతుకుల్లో దౌర్భాగ్యాన్ని మోస్తూ
రక్తాన్ని మరిగించి, మాంసాన్ని అర్పించి
కార్ఖానాల్లో కాలుతున్న కార్మికులను చూసి
నిజం నీరు కారిపోయింది.
బాల తేజస్సు, బ్రహ్మ తేజస్సనే జాతిలో
చిడుము పట్టిన చేతుల్తో, చీమిడి ముక్కుల్తో,
కాంతిలేని కళ్లలో, ఇంకిన కన్నీటి చారల్తో,
జానెడు లోతుకుపోయిన పొట్టలతో
వాడవాడలా పోర్లాడుతున్న
చిన్నారి పాపల్ని చూసి నిజం నీరు కారిపోయింది.
అవినీతి అశ్లీలం పునాదుల్తో
భంగు గంజాయిల నాగరికతతో
కంపర మెత్తించే దోపిడీ స్వర్గం,
ఉట్టి కెక్కలేని అమాయక యువకుల్ని
మందలుగా చేసి, నరకానికి తోలేస్తుంటే
నిజం నీరు కారిపోయింది.
సత్యంవద, ధర్మంచర అంటూ
అసత్యం పట్టం కట్టుకుని, అధర్మం మంత్రాంగంతో
అధికారం చెలాయిస్తూంటే
అగమ్యగోచరంగా, అన్ని దిక్కులకీ పరుగులెత్తే
ఈ నా దేశ ప్రజల్ని చూసి నిజం నీరు కారిపోయింది.

—పి. చిరంజీవినీ కుమారి.

ఆ వాడ వాడంతా ఒక్కసారి గుప్పుమంది.

ఎవరు ఎవరిని పలకరించినా ముందుగా.

"ఇది నిజమేనా" అంటూ జానకీరాణి గురించి ప్రశ్నించటం నిజమైన విషయమే నని రూఢి చేసుకున్నాక తోచిన మాటలు నాలుగు అనడం ఆ వారం రోజులుగా జరుగుతోంది.

"ఆవిడ చేసుకున్న పుణ్యం అలాంటిది. అందుకే ఆలస్యంగా నైనా భగవంతుడు కరుణించాడు" అని ఒకరంటే.

"పుణ్యం మాటేమిటో కాని ఆవిడ చేసిన పూజలూ వ్రతాలూ ఒకటా రెండా? వాటికే ఓ పాతికవేలు ఖర్చు పెట్టి ఉంటుందావిడ అందుకే ఫలితం దక్కింది" అని ఇంకొకరు.

ఇలా లోకం విసిరే మాటలు వెండి కిరణాల్లా మనుషుల మనసుల మీద ప్రతిఫలిస్తున్నాయి.

"మీయమ్మ నీళ్లోసు కుందటగా" జానకీరాణి తోటమాలి భార్య మల్లవ్వను

పతిత పతివ్రత

స్మైల్

పక్క గుడిసెలో ఉంటున్న పోచవ్వ అడిగింది.

"ఆ నీళ్లోసుకుంది. ఇంకో ఆర్నెల్లు పోతే బిడ్డని కంటది. ఇదేం ఇసిత్రమా?" అంది మల్లవ్వ ఈసడింపుగా

జానకీరాణి భర్త ఆ వూరికి కిరీటం లేని రాజు, ఆ వూళ్లో నాలా మటుకు పొలాలన్నీ అతనివే. వ్యసనాలకు పెట్టింది పేరు.

పాపం జానకీరాణి దివి నుండి భువికి దిగి వచ్చిన అచ్చరకన్య. కల్లా కపటం ఎరుగని పవిత్రమైన వ్యక్తి.

ఇద్దరూ అదృష్టవంతులు. అందమైన జీవితం. కాని ఉన్నలోటు ఒక్కటే.

పెళ్ళి జరిగి పాతిక వసంతాలు గడచినా వాళ్ళకు పిల్లల్లేరు.

రాణీగారు మొక్కని దేవుడు లేడు. చెయ్యని వ్రతంలేదు.

రాజాగారు డాక్టర్ దగ్గరకు వెళ్ళడు. వెళ్తే శరీరంలో జీర్ణించుకుపోయిన సుఖరోగాలు బహిర్గతమౌతాయన్న భయం.

ఇంకో ఏడాది చూసి పిల్లలు పుట్టకపోతే రాజాగారికి మళ్ళీ పెళ్లి చెయ్యాలని బంధుమిత్రులంతా ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించారు.

ఇంతలో రాణీగారి కలలు పండాయి. అదృష్టం దక్కింది.

*   *   *

తోటమాలి పెళ్ళాం మల్లవ్వ ఓ రోజు తోటలో కూరలూ పూలూ తీసుకుని రాణీగారింటికి వెళ్ళింది.

అప్పుడు రాణీగారు సరదాగా కారులో షికారెళ్లారు. తీరిగ్గా ఉన్న రాజాగారు మల్లవ్వ కొంగు లాగాడట. మాయామర్మం ఎరగని మల్లవ్వ ఊరూవాడా ఏకం అయ్యేలా అరచింది. ఫలితంగా మాటలు.

"మల్లవ్వ అలగాముండ. రాజా చక్కనివాడు. అది చెప్పినట్టు చెయ్యలేదని ఉల్టా తిరిగింది? అది ఒట్టి తప్పుడు ముండ." మల్లవ్వ కృంగిపోయింది,"

భూమిలో తల దాచుకుంది.

*   *   *

రాణీగారికి కొడుకు పుట్టాడు. వంశం నిలిచింది. ముందు రాణీగారి పదవి దక్కింది.

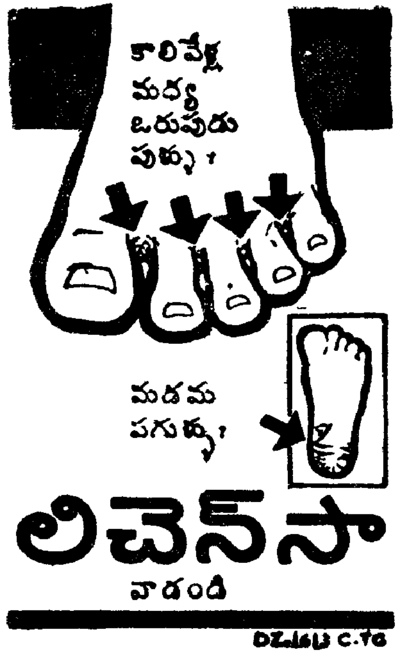
*   *   *

రహస్యం.—రాణీ కొడుకు తోటమాలికీ రాణికీ పుట్టినవాడని ఆ ఇద్దరికి తప్ప ఇంకెవ్వరూ ఎరుగరు. రాజు మళ్ళీ పెళ్లాడ్తాడేమోనన్న భయం రాణీనలా చేయించింది

జానకీ రాణీ పతివ్రత.

మల్లవ్వ తప్పుడు ముండ పతిత.

నూతన సామెతలు

- ఆలి లేదు చూలి లేదు కొడుకు పేరు రాజీవ్ ఖన్నా.
- ఆకలేస్తే కేకులు మింగు.
- ఇంట గెలిచి క్లబ్బు గెలువు.
- ఏ చెట్టూ లేని చోట క్రోటన్స్ మహా వృక్షం.
- ఏ ఎండకు ఆ టోపీ.
- కందకు లేని దురద చాకు కెందుకు ?
- కుక్క కాటుకు బూటు దెబ్బ.
- కోటి విద్యలు డ్యూటీ కొరకే.
- కోడలికి బుద్ధి చెప్పి అత్త సినిమా కెళ్ళింది.
- గోటితో పోయే దానికి గన్ ఎందుకు ?
- తింటే గారెలు తినాలి వింటే సిలోన్ వినాలి.
- తినగా తినగా హల్వా చేదు.
- తెల్లనివన్నీ పాలు కావు నల్లనిదంతా బ్రాందీ కాదు.
- దురాశ దుఃఖమునకు రూటు.
- దొంగలు పడ్డ ఆరు నెలలకు పోలీసులు వచ్చారు.
- నీరు పల్ల మెరుగు – నిజము కోర్టు లెరుగు.
- పరుగెత్తి పాలు తాగేకంటె నిలబడి కాఫీ తాగటం మంచిది.
- పిట్ట కొంచెము మేత ఘనము.
- పువ్వు పుట్టగానే మార్కెట్ కి వస్తుంది.
- పెద్దల మాట ఇడ్లీ మూట.
- మంది ఎక్కువయితే కాఫీ పల్చబడింది.
- మంత్రాలకు యాపిల్ కాయలు రాల్తాయా !
- మింగ మెతుకు లేదు మీసాలకు నల్లరంగు.
- మెరిసేదంతా రేడియం కాదు.
- విద్య లేని వాడు దేశ నాయకుడు.

—ఏ. వి. యస్ మూర్తి

మహా మనిషి

కె. రామలక్ష్మి

(గతసంచిక తరువాయి)

"కాదు. ఆవిడ ధోరణి నాకు నచ్చడం లేదు. సుందరికి ఓ పక్క అత్యాధునికవైద్యం సాగుతూంటే, ఓ పక్క నుంచి భూతవైద్యం సాగిస్తూందావిడ. ఒద్దని గట్టిగా చెప్పే అధికారం నాకు లేదు కదా? అమ్మగారు చెప్పలేరు అంచేత మీరే చెప్పాలి." అంది వసంత.

"ఈ భూతవైద్యంలో రాజుబాబు పాత్ర ఎంత?"

కుతూహలంగా అడిగారు రావుగారు.

వసంత నవ్వేస్తూ "ఆ తల్లికి కొడుకు కదా!" అంది.

"నేనుమటుకు కాదా?"

"మీరు వేరు. మీ అమ్మగారు వేరు. సరస్వతమ్మగారు వేరు ఆవిడ సుపుత్రుడు రాజుబాబు వేరు!" అంది కామ్‌గా.

"చెప్పండి నేనేం చెయ్యాలి?"

"ఇలాంటి పిచ్చిపనులు మానమని చెప్పండి." అంది.

"తరవాత?"

"అనవసరంగా డాక్టరు చెప్పినట్టు చెయ్యడానికి వీల్లేని గొడవలు తెచ్చి పెట్టొద్దు అని గట్టిగా చెప్పండి. పాపం. మందు తాగిపడుకుంటే సుందిని అస్తస్త

మానూ లేవదీసి కూర్చోపెట్టడం. దిష్టిలు, బొట్లు ధూపాలు ఒకటని ఎలా చెప్పను. నానా బాధగానూ వుంది" అంది వసంత.

"నేరాగానే యివన్నీ ఎందుకు చెప్ప లేదు? బ్రూట్స్" అన్నారు కోపంగా.

ఆయన కోపం చూసి శాంతమ్మగారి మాటలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి వసంతకి.

"అదిగో-మరీ అంత కోపం తెచ్చుకుని వాళ్ళమీద యుద్ధం ప్రకటించకండి బాబూ, మీకోదండం" అంది చేతులు జోడించి నమస్కరిస్తూ. వసంత నవ్వు ముఖంకేసి యాధాలాపంగా అలాగేచూస్తూ నిలబడ్డారు రావుగారు. చూస్తుండగా ఆయన ముఖంలో భావాల సంచలనం కళ్ళకు కట్టినట్టు కన్పిస్తూంది.

సీరియల్

బిత్తరపోతూ "ఏమిటి అలా చూస్తున్నారు? నా నెత్తిన కొమ్ము లున్నట్టు?" అంది సగం సీరియస్‌గా సగం తేలికగా.

"కంటికి కనబడడం లేదుగాని వుండే వుంటాయి" నవ్వుతూ అన్నారు రావుగారు.

"నిజంగా చెప్తున్నా, మీరు రాజుబాబుని ఇక్కణ్నుంచి పంపించేయండి చాలు. ఆవిడగారి బెడద సగం తగ్గుతుంది."

"అలాగే వసంతగారూ, మళ్ళీ సుందరి లేచి తిరగడం మొదలుపెట్టేదాకా సరస్వతమ్మగారు మేడమీదికి రాదు సరేనా?" ఏదో కొంచెం ఆలోచన మనసులో మెదిలినట్లు ఆయన కళ్ళు చిలిపిగా మెరిసాయి.

"ఎలా చేస్తారు? ఒక్క సంగతి మరిచిపోకండి అమ్మగారి మనస్సు కష్టపడేలా చేస్తే నాకు కష్టం" అంది వసంత.

"మీకెందుకు నిశ్చింతగా వుండండి. మధ్యాహ్నానికల్లా ఆ ఏర్పాట్లు మీరే చూస్తారు."

"ఇంకొకటి నన్ను మీరు అస్తస్తమానూ వసంతగారూ అంటూంటే బాగు లేదు. వసంత అని పిలవండి చాలు" అంది ముఖం కిందికి దించుకుని.

గెడ్డంకింద తన చూపుడు వేలుపెట్టి వసంత ముఖం పైకెత్తారు రావుగారు. విశాలంగా వున్న కళ్ళకి వింతఅందాన్నిస్తూన్న రెప్పలు - వసంత రావుగారి కేసి కళ్ళెత్తి చూసింది.

రావుగారు నవ్వేస్తూ "మీ ఎడంకంట్లో చిన్న పుట్టుమచ్చ వుంది" అన్నారు.

"అదిగో మళ్ళీ అన్నట్టు చూసింది వసంత."

"సారీ, నువ్విక్కడ వుండి [illegible]కెంత విశ్రాంతి కల్గిస్తున్నావో నీ కర్థం కాదు. అమ్మ ఎప్పుడూ యింత ఆరోగ్యంగా ఆనందంగా వుండడం నేనెరగను. ఎలా థాంక్స్ చెప్పాలో మరి " ఇంకా ఆయన మాట పూర్తికాకుండానే వసంత అందుకుని.

"ఇదంతా నేనిక్కడ ఉద్యోగం చేయడం వల్ల అని భ్రమపడకండి. మీరు కొంచెం ఎక్కువగా యింటిపట్టున వుండ డంవల్ల నేమో!" అంది వసంత నవ్వుతూ.

"వస్తాను" అని చెప్పి గబగబ గది లోంచి బయటపడింది. ఎంత త్వరగా తన గదికి వెడదామనుకుందో అంత సడెన్ గానూ వసంత కాళ్ళకి బ్రేకుపడింది. తన ముందు గబగబ నడుస్తూ సరస్వతమ్మ కన్పించి – అదిరిపడింది వసంత. ఇంత సేపూ గుమ్మం అవతల నిలబడి తమ మాటలు వినే వుంటుంది అనుకుంది. ఓ క్షణం పాటు భయంవేసినా– ఆఁ ఏం చేస్తుందిలే–అని నవ్వుకుంటూ ముందుకు సాగింది వసంత.

సుందరి గదిలో కూర్చున్న వసంతకి కిందహాల్లో రాజుబాబూ, అంటూ రావు గారు వేసిన కేక విన్పించింది.

ఏం చేస్తారో చెప్తా! అనుకుంటూ – కుర్చీలో జేరబడి కూర్చుంది వసంత. సుందరి హాయిగా నిద్రపోతోంది. శాంతి ఒక్కర్తే వుందని తన రూములో వుంచు కుంది వసంత.

ఆ కేక తరవాత ఏం మాటలు విన బడలేదు వసంతకి. కాని ఓ పదినిముషాలు కూడా గడవకుండానే రాజుబాబు నూకాలూ సాయంపట్టి ఓ చిన్న బల్ల సుందరి గదిలోకి తెచ్చి ఓ వారగా వేశారు. నూకాలు వసంత కేసి తెలిసిందిలే అన్నట్టు చూస్తూ ముసిముసి నవ్వులు నవ్వింది. రాజుబాబు వెళ్ళి తిరిగి వచ్చాడు రెండు మూడు బాటిల్స్ పట్టుకుని వాటిని జాగ్ర త్తగా బల్ల మీద పెట్టాడు. పెడుతూ వసంతకేసి చూసి 'రాత్రిళ్లు మీకు కొంచెం విశ్రాంతి నిస్తారట. వారిక్కడ కూర్చుం టారట' అన్నాడు.

బోర్డు...బోర్డ్

- ఒక మంత్రిగారు ప్రమాణ స్వీకారం అయిం తరువాత 'బోర్డు మీటింగ్ వుంది అందరిని వుండమన్నారు.' ఐనా అందరూ వెళ్ళిపోయారు. కాని ఒక పెద్ద మనిషి మాత్రమే వున్నారు. 'ఏమయ్యా! బోర్డు మీటింగ్ అంటే నువ్వేందు కున్నావు' అన్నారు ఘనత వహించిన మంత్రివరేణ్యులు. అందుకా పెద్ద మనిషి, 'తెలిసే మీ బోరు భరించగలననే వున్నాను' అన్నాడా ఓటర్ మహాశయుడు

అదరిపడింది వసంత.

నే వెళ్లొస్తా రావుగారు ఊళ్లోకి వెడుతున్నారు, అంటూ గుమ్మందాకా నడిచి ఆగాడు రాజుబాబు వసంతకేసి చూస్తూ కుతూహలంగా అడిగాడు-'యీ సంగతి మీకు తెలుసా?' అంటూ.

"ఏమిటి? మీ అమ్మగారు గానీ కొత్త భూతవైద్యుణ్ని కనిపెట్టారా?" నవ్వుతూ ఎదురు ప్రశ్న వేసింది వసంత

"లేదు. కాని పుకారాలు వూళ్లో తెగ తిరుగుతున్నాయి" అన్నాడు చాలా గంభీరంగా.

వసంతకి విషయం తెలుసుకోవాలని కుతూహలం హెచ్చింది.

"ఏమిటి విశేషం రాజూ" అడిగింది.

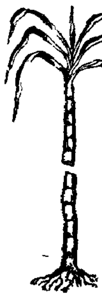
"అదే భూషణంగారి సంగతి. వీరాయికి పొలం యిచ్చారు. అయినా కాదని రావుగారిలా పూనుకుని పనిచేస్తారనుకోలేదు. ఎలాగైనా తనకే సాగుకి వస్తుందనుకున్నాడు భూషణం. రోజూ రచ్చబండవగ్గర కూర్చుని కత్తులు నూరుతున్నాడు. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే వాతావరణం చాలా ఉద్రిక్తంగా వుంది" అన్నాడు రాజుబాబు.

"అదే రావుగారి మీదెలాగేనా కక్ష తీర్చుకోవాలని కాబోలు ప్లాను. చిన్న కొట్లాట లేపుతాడేమో" అన్నాడు అను మానంగా.

"ఎందుకంత పట్టుదల భూషణం గారికి? రావుగారి సొంత భూమి ఎవరికి కౌలుకిస్తే వారికెందుకు?"

"పల్లెల్లో రాజకీయాలు అంత సింపుల్ కావు టీచర్!" అన్నాడు రాజుబాబు.

"దీంట్లో పొలిటిక్స్ ఏముం దోయ్?"

"రావుగారు పూరి పట్టున వుండి ప్రాణాలు తోడే భూకా మందు కాదు. పంట ఎంత? అంటూ ఎప్పుడూ నిలదీయరు? కనీసం ఏమేం వేశావని కూడా అడగరు. 'నష్టం వచ్చింది బాబూ' అంటే సరేలే అంటారు. 'లాభం వచ్చింది బాబూ అంటే అమ్మకి చెప్పు అంటారు. అలాంటి సుఖం దిక్కులేని రైతుకి పెన్నిధి. అది వాడికెందుకు దక్కాలి? తన చేతిలోవుంటే లాభం తను పొందొచ్చు. నష్టాలు రావు గారికి జమకట్టవచ్చునని ఎంతో ఉబలాట పడ్డాడు. భూషణంగారు, ఇంకా ఈ భూమికి నీళ్ళబాధ లేదు. కాలవ తగరార్లకి ఆస్కారం లేదు. అన్నివిధాలా ఇది చేయి జారిపోవడం భూషణంగారికి సిద్ధాన్నం పోయినట్టే అయింది. యింక వీరాయిని ఎందుకు సుఖంగా బ్రతకనిస్తారు? కాల్చుకు టికి వడిచాడు రాజుబాబు.

ఆలోచనల అలలలో మునిగి తేలుతూ కుర్చీలో కూర్చునే కళ్లు మూసుకుంది వసంత. రాజుబాబుని వెంటపెట్టుకుని తిరి పిగా ఊళ్లోకి బయలుదేరారు రావుగారు. రాజుబాబు ఊళ్లో విశేషాలు చెప్తున్నాడు. వింటూ ఊఁ ఆఁ లతో బదులు చెప్తు న్నారు ఉన్నట్టుండి "అప్పునుగాని రాజూ నీకు ఎప్పుడేనా దెయ్యం పట్టిందా?" అని అడిగారు.

అదరిపడి, 'బాబోయ్ దెయ్యమే! పట్టలేదండీ' అన్నాడు రాజు.

'పట్టినవాళ్ళని చూశావా?'

'చూశా - నూకాలమ్మ గుడి దగ్గర.'

'వాళ్లేం చేస్తారు?'

"అమ్మ-దెయ్యంపట్టినట్టు ఊఁగిపోతూ అరుస్తారు వాళ్ళని కూర్చోపెట్టి బిందెలతో నీళ్ళు గుమ్మరించినా స్థిమితపడరండీ, ఒకా విడకి దెయ్యంపట్టితే వదలకొట్టడం చూశా. ఒంటినిండా పసుపూసి కుంకంమెత్తి- అబ్బా! ఆ భూతవైద్యుడు బాదాడండీ! చెప్పలేను రక్తాలు కారాయి" తన ధోర ణిలో తను చెప్పుకుంటూ పోతున్న రాజు బాబు, రావుగారి ముఖంవంక చూడలేదు. ఆయన సన్నగా నవ్వుతూ కుతూహలంగా వింటున్నారు. ఆగిపోయాడు రాజుబాబు.

'ఆగావేం?' అన్నారు.

పత్రికా విలేఖరి మీరింత అందంగా ఎలా• వుండగలుగుతున్నారు?"
సినిమా తార. ఏముంది రోజూ పడుకోబోయే ముందు పాలతో షవర్ బాత్ చేస్తా!
పత్రికా విలేఖరి: పాలతో షవర్ బాత్ చేస్తారు? ఈ లోకంలో అది సాధ్యమా? ఎలా!
సినిమా తార: అదేమంత గొప్ప బాగ ఎత్తైన ఆవు పొదుగు కింద కూర్చుంటే సరి.

"అబ్బే-యిప్పుడెందుకండీ ఇదంతా!" అన్నాడు.

'నీకు దెయ్యంపట్టిందని మీ అమ్మకి చెప్తామని!' అన్నారు నవ్వుతూ.

'బాబోయ్, ఆ భూతవైద్యుడిని చూస్తే నిజంగానే పడుతుందండీ," అన్నాడు రాజుబాబు.

'చూడు మీ అమ్మగారికి చెప్పు. యిక మీదట యిలాంటి పిచ్చిపనులు చేస్తే నా యింట్లో ఉండడానికి వీల్లేదు. తెలిసిందా?' జేబులోంచి రెండువందలరూపాయి కాగితాలు తీస్తూ 'యిందా హాయిగా పట్నం వెళ్ళి నా ఆఫీసులో వుండు. నే రమ్మనే దాకా రాకు' అన్నారు.

రాజుబాబు నోట్లు అందుకున్నాడు

ఏదో చెప్పాలని కాని ఎలా చెప్పాలో అర్థంకావడంలేదు అతనికి.

'ఏమిటో చెప్పు. ఫరవాలేదు' అని అందించారు రావుగారు.

'అదికాదు మామయ్యగారూ, మీరా వసంతగారిని పంపించెయ్యండి. హాయిగా అమ్మ వుందికదా, అన్నీ చూసుకుంటుంది కదా? ఆవిడ ఆధారిటీ అంటే అమ్మకిష్టం లేదు' అన్నాడు.

'అలాగా?' అని ఆగారు రావుగారు యింకా ఏమిటి? అన్నట్టు.

'అమ్మే పంపించేస్తుందిలే కొన్నాళ్లు పోతే—'

'అదే మిగతా టీచర్లని పంపించేసినట్టు అవునా?'

'అంతేగా మరి!'అనేసి నాలి క్కొరుక్కున్నాడు రాజుబాబు.

'నిజం ఒప్పుకున్నావు రాజూ, భేష్. పోనీ మీ అమ్మ గారు పాతకాలం మనిషి. నీకేం వచ్చింది?

"సారీ మామయ్యా, నేనలా అనుకో లేదు. అమ్మ కెందుకో బెంగ!" అన్నాడు జాలిగా.

"ఆ బెంగ ఎందుకో తెలుసా? ఈ యింట్లో బాధ్యతగల మనిషి వుంటే తన అధికారం పోతుందని. అలా అని ఎన్నాళ్లు అమ్మని అమాయకురాలినిచేసి ఆడించ కలరు? ఇదంతా నాకు తెలియదనుకోకండి యిప్పుడే నేను కళ్లు తెరుస్తున్నాను."

"టూ లేట్ మామయ్యా?"

"ఏం? ఎందుకలా అంటున్నావు?"

"భూషణంగారు చాలా ప్లాన్ వేస్తున్నారు. నీవు యిక్కడ వుండకుండా."

"నేనిక్కడ వుంటే వాళ్ళకి అడ్డన్న మాట?"

"అవును."

"అంచేత నేను పట్నంలోనే హాయిగా వుండాలన్న మాట."

అక్కడ నీకేం లోటు మామయ్యా? రంభలాంటి రాజుబాబు మాట పూర్తి కాకుండానె దవడ పగిలింది.

"ఎప్పుడూ అనవసరపు విషయాలు రానీకు వెళ్లు యింక మళ్ళా నే పిల్చేదాకా నా కళ్ళ పడకు" అంటూ నడక స్పీడు ఎక్కించి తోటకేసి మళ్ళారు రావుగారు.

ఎదురు చూడని ఈ సంఘటనకి అదిరిపోయాడు రాజు బాబు. కోపం, కసి అన్నీ కలిసి వూగిపోయాడు. 'నా కిప్పుడే అర్థం అవుతోంది మామయ్యా, నువ్వెందుకు యింటి పట్టున వుంటున్నావో—వసంత కోసం కదూ? ఆల్ రైట్ ఆ వసంత నీకేసి చూడకుండా చేస్తాను. చూడు' అనుకుంటూ చెకచెక పూరికేసి వెళ్ళిపోయాడు.

తిన్నగా వీరాయి గుడిసె ముందు కెళ్ళి ఒరే వీరా అంటూ కేక వేశాడు.

'ఓ త్తుండా బాబూ' అంటూనే బయటికి వచ్చాడు వీరాయి. ఇంకా బాగా సాయంత్రం కాలేదు. వీరాయి వంటినిండా

మూనె పూసుకొని వున్నాడు.' దండాలు రాజుబాబూ. ఈ రోజు తోటలో గడ్డంతా వాములు పేర్చాం బాబు, ఒళ్ళంతా ఒకటే జిల. కొంచెం వుడుకు నీళ్ళు పోసుకుందా మనీ .. అన్నాడు. నూనెందుకు పూసు కున్నదీ వివరించడానికన్నట్టు.

"ఏడిరా నీ పిల్లాడు"

"వాడొట్టి దొంగ నాకొడుకండి బాబూ, బండాడు. ఏటీ వినిపించుకోడు. ఏ చెట్టో ఎక్కి కూర్చుని వుంటాడు. ఎందుకండి బాబూ." అడిగాడు చేతులు ఎత్తి తల సరిచేసుకుంటూ.

"ఏం లేదురా నే వూరికి పోతున్నా రెండ్రుపాయిలిచ్చి పోదామనీ," అన్నాడు రాజుబాబు.

"వెధవాయి వాడిమీద అందరికీ అభి మానమే బాబూ.' అంటూ రెండు చేతులూ చాపి రాజుబాబు పడేసిన డబ్బు అందు కున్నాడు వీరాయి.

'పిల్లాడెవడో వాడికి తెలిస్తే ఎదుం కభిమానిస్తారో తెలుసును——వెర్రి వెధవ.' అనుకుంటూ యింటి ముఖం పట్టాడు రాజు బాబు.

సుందరికి పూర్తిగా జ్వరం దిగ

జారింది. నుదుట చెమటపట్టి తేలికఅయింది వసంత ఒక్కసారి నిట్టూర్చింది. మరీ అంత టెంపరేచరు ఎక్కిపోతే పిల్లల మెదడుకి దెబ్బ తగులుతుందని చాలా భయపడింది వసంత.

గదిలో సన్నని దీపం వెల్గుతూంది. 'టీచర్' అంటూ నూతులోంచి పిల్చినట్టు పిల్చింది. 'ఏమ్మా, నే నిక్కడే వున్నాను.' అంటూ మంచం దగ్గిరకి వెళ్ళింది వసంత.

టీచర్,'' అందేగాని ఏమి అడగలేదు సుందరి

సుందరి ముఖం మెత్తని బట్టతో ఒత్తి వెళ్ళి ప్లాస్కులోంచి కొంచెం హార్లిక్సు పోసి పట్టుకొచ్చింది వసంత. సుందరిని కూర్చో పెట్టి నెమ్మదిగా తాగించింది.

తిరిగి విశ్రాంతిగా నిద్రకి ఒరిగింది సుందరి. ఇక గండం గడిచింది అనుకుంది వసంత. కాని రావుగారు పంపించిన బల్ల దానిమీద రాజుబాబు పెట్టిన సీసాలు చూసి యింకేం గండం రానుందో? అన్న భయం కొత్తగా ప్రారంభం అయింది వసంతలో, ఇంతలో సరస్వతమ్మగారు వచ్చారు.

వస్తూనే 'నువ్వెళ్ళి కొంచెం ఎంగిలి పడిరామ్మా, అందాకా నే నిక్కడ కూర్చుంటా' నంటూండగానే ఆమె కళ్ళు అక్కడి బల్లమీది సీసాలమీద పడ్డాయి.

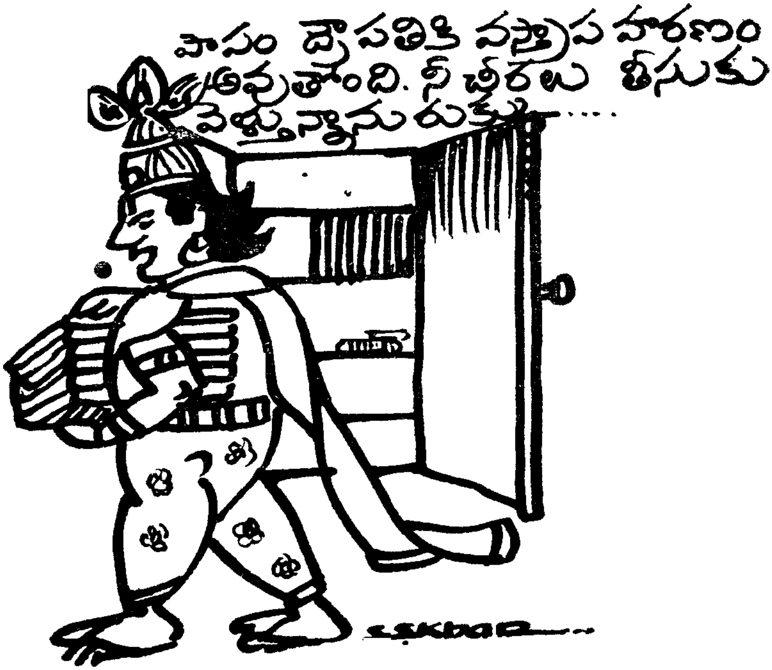
'అయ్యో రాతా! ఈ కొంప దాని కొంపగా మారుస్తాదేమిటి కర్మ!' అంటూ బుగ్గలు నొక్కుకున్నారు. వసంత ఏమీ బదులు చెప్పలేకపోయింది. కాని సరస్వతమ్మని అప్పుడలా అక్కడ వుంచేస్తే సుందర్ని లేపి కూడా చెప్పగలదు. వాళ్ళ తండ్రి తలపెట్టిన అఘాయిత్యం అంచేత తెలివిగా అంది. 'నేను అప్పుడే తినసండీ, నూకాలు ఏదో తెచ్చిస్తుంది లెండి. మీరు పడుకోండి వెళ్ళి' అంది.

'అలాగే కాని యిదేం తెగింపు వసంతా? పిల్లది చావు బతుకుల్లో వుంది. నువ్వా వయసు దానివి. ఓ మొగాడు ఇలా చేయ వచ్చా?' సాగదీశారు.

'మీరేం మాట్లాడకండి. సుందరి ఇప్పుడే పడుకుంది. దయచేసి మీరు వెళ్ళండి' అంది వసంత.

'వెడితే తలుపు జేరవేసుకుంటాను' అన్నట్టు లేచి నిలబడుతూ.

గుమ్మంకేసి కోపంగా నడిచారు సరస్వతమ్మగారు. గుమ్మం దగ్గిరకెళ్ళాక వెనక్కి తిరిగి-'ఇదే నా కూతురైతే ఒక్కక్షణం ఉండదీ కొంపలో వసంతా' అంటూ వెళ్ళిపోయింది. అప్పుడే మెట్లెక్కి వస్తున్న రావుగారికి వసంత ముఖం—సరస్వతమ్మగారి ముఖం కూడా కనిపించాయి. సరస్వతమ్మగారు కిందికి దిగిపోనిచ్చి, గట్టిగా నవ్వుతూ.

'చూశావా? వసంతా—నే ప్రామిస్ చేస్తే నిలుపుకుంటాను. యింక సుందరి లేచి తిరిగేదాకా సరస్వతమ్మ మేడమీదికి రాదు సరేనా?' అంటూ తన ప్రాక్టికల్ జోక్‌ని తనే గట్టిగా నవ్వడం ప్రారంభించారు. వసంత తనూ నవ్వలేకుండా వుండలేక పోయింది.

'అయినా యిదేం బాగులేదండీ. అమ్మగారొస్తే ఏమనుకుంటారు?' అంది వసంత.

'నూకాలుతో చెప్పి తీయించేయి' అంటూ కూతురి మంచం దగ్గిరికెళ్ళారు.

తండ్రి రాకను గమనించిన సుందరి 'డాడీ' అంటూ చేయి చాపింది.

మంచం పక్క మోకాళ్ళ మీద కూర్చుంటూ, 'ఎలా వుందీ మా సుందికి?' అని ముద్దుగా అడిగారు.

'నాకు భయమేసింది డాడీ, టీచర్ వెళ్ళిపోయి-ఆవిడుంటుందనీ,' అంది.

'అమ్మదొంగా నిద్రపోలేదా?' అడిగాను.

లేదన్నట్టు అడ్డంగా తలూపింది సుందరి.

'ఇంక రాదు. హాయిగా వుండు' అంటూ తలనిమిరారు.

'మీరెళ్లండి డాడీ, టీచర్ రోజూ నాకు కథ చెప్తున్నారు. నేవినాలి' అంది.

'ఏం కథ?'

'రాబిన్‌హుడ్. డాడీ, రాబిన్‌హుడ్ మంచివాడూ చెడ్డవాడూ కూడా తెలుసా?' అంది సంతోషంగా.

'అలాగా? మీ టీచరు కథ చెప్తున్నప్పుడు నేనూ వచ్చి వింటాను' అంటూ బయటికి వెళ్లిపోయారు.

వసంత తలుపులు జేరవేసి తన పక్క సర్దుకుంది. వెళ్లి సుందరి పక్కలో కూర్చుని, చేయి తన చేతిలోకి తీసుకుని కథ చెప్పడం ప్రారంభించింది. సుందరి త్వరగా నిద్రపోవడంతో అలసిన వసంత కూడా పక్కమీద ఒరిగింది. కొంచెం సేపట్లో గాఢనిద్రలో పడింది. అలా ఎంత సేపు నిద్రపోయిందో గాని, ఎవరో గట్టిగా తలుపులు బాదుతున్నారు అమ్మాయిగారూ అమ్మాయిగారూ అంటూ.

నిద్ర బద్ధకం ఒదుల్చుకులేచి చూసింది. తలుపులు యింకా బాదుతునే వుంది నూకాలు. 'ఏం నూకాలూ?' అంటూ వెళ్ళి తలుపులు తెరిచింది.

'అమ్మాయిగారూ, కొంప లంటుకున్నాయి. వీరాయి వచ్చాడు బాబుగారి కోసం. గడ్డివాము లెవరో తగులపెట్టారట అంది.

'బాబుగారు లేరా?'

'లేరమ్మా గదిలో లేరు. అందుకే మిమ్మల్ని లేపా.'

'ఎక్కడున్నాయి వాములు?'

'తోటలో కొత్తగా యిప్పుడేశారు' అంది.

'అయ్యగారు?' యింకా మాట పూర్తి కాకుండానే—తోటలో యింటికి వెళ్ళారేమో అన్న అనుమానం వచ్చింది వసంతకి. ఇంక ఎవరికోసం చూడకుండా తోటకేసి అడ్డదారిన పరుగుతీసింది.

వెనక వీరాయి, నూకాలు, యింకా చాలామంది ఊళ్ళో అందరినీ హెచ్చరిస్తూ పరుగెత్తారు.

(సశేషం)

